

**UCHWAŁA NR XXI/140/17
RADY MIEJSKIEJ W TORZYMIU**

z dnia 26 stycznia 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym do 2020 roku”

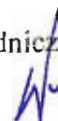
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. (MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015), uchwała się co następuje:

§ 1. Uchwala się Lokalny Programu Rewitalizacji Gminy Torzym do 2020 roku jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

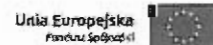
Zbigniew Woloncewicz

LOKALNY PROGRAM
REWITALIZACJI
GMINY TORZYM
NA LATA
2016-2020

www.torzym.pl

Projekt "Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Torzym do roku 2020" dofinansowany z Funduszy Europejskich

Torzym, grudzień 2016

**UCHWAŁA NR XXI/140/17
RADY MIEJSKIEJ W TORZYMIU**

z dnia 26 stycznia 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym na lata 2016-2020”

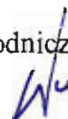
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. (MIIR/H 2014-2020/20(01)/07/2015), uchwała się co następuje:

§ 1. Uchwała się Lokalny Programu Rewitalizacji Gminy Torzym na lata 2016 - 2020 roku jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Woloncewicz

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt "Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Torzym do roku 2020" dofinansowany z Funduszy Europejskich

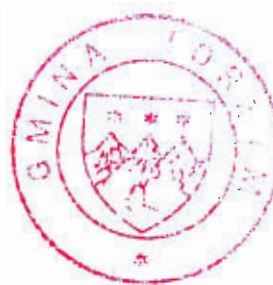
Torzym, grudzień 2016

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	3
Rozdział II. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	5
Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z opisem ludności.....	24
Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	103
Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	107
Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.....	109
Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	111
Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	135
Rozdział IX. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	142
Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu	144
Rozdział XI. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	151
Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	154

Rozdział I. Wprowadzenie

Niniejszy rozdział opisuje wprowadzenie do Lokalnego Programu Rewitalizacji wyjaśniając pojęcie rewitalizacji, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, pokazując poszczególne etapy formalnej pracy nad Programem.

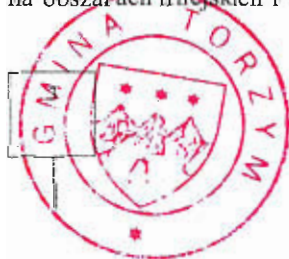
Program Rewitalizacji stanowi wieloletni program działań o charakterze gospodarczym lub społecznym, dotyczący gospodarki przestrzennej i urządzeń technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, realizowany przez różne podmioty, zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z różnych źródeł, opracowany, przyjęty i koordynowany przez gminę. Podstawą do wszczęcia pracy nad opracowaniem **Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym do 2020 roku (zwanego dalej „Programem”)** było otrzymanie dotacji ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 na realizację projektu opracowania programu rewitalizacji dla gminy i miasta. Program został opracowany i uchwalony przez Radę Miejską na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1045) zgodnie z **Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020** wydanymi 2 sierpnia 2016 roku wydanymi przez Ministra Rozwoju.

Podstawową zasadą określoną w Wytycznych była zasada koncentracji zgodnie z którą obszar rewitalizacji musiał zostać ograniczony maksymalnie do nie więcej niż 20% powierzchni gminy i zamieszkały przez nie więcej niż 30% jej ludności. W Programie wyznaczono pięć podobszarów rewitalizacji:

- 1) Podobszar rewitalizacji numer 1: Boczów / Garbicz / Gądków Wielki / Lubin
- 2) Podobszar rewitalizacji numer 2: Debrznica / Drzewce / Drzewce Kolonia
- 3) Podobszar rewitalizacji numer 3: Pniów / Prześlíce / Walewice / Kownaty
- 4) Podobszar rewitalizacji numer 4: obszar miejski obejmujący ulice Jeziomą, Dworcową, Sienkiewicza, Krótką, Kwiatową
- 5) Podobszar rewitalizacji numer 5: obszar miejski obejmujący ulice Plac Wolności, Stolarską, Walki Młodych, Świerczewskiego, Łąkową, Wąską, Sulęcińską, Warszawską, Świebodzińską, Kasztanową

Liczba mieszkańców zamieszkujących na obszarze rewitalizacji wynosi 1949 osób; powierzchnia obszaru wyznaczonego do rewitalizacji wynosi 108,72 ha. Na podstawie danych GUS BDL, liczba ludności gminy miejsko-wiejskiej wynosi 6798 osób, powierzchnia 37403,70 ha. Obszar rewitalizacji stanowi zatem 0,003 % powierzchni gminy oraz zamieszkały jest przez 28,67% mieszkańców gminy, w związku z tym spełniona została zasada skoncentrowania terytorialnego interwencji określona w *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Opracowany Program stanowić będzie podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji w sposób kompleksowy i z zapewnieniem partycypacji społecznej w zaplanowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. Umożliwi on również efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych na zidentyfikowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Ze względu na silne powiązanie proponowanych działań rewitalizacyjnych z możliwością ubiegania się o finansowanie ze środków unijnych, szczególny nacisk położony został na inwestycje planowane do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020, szczególnie w ramach działania 9.2 Rozwój obszarów zmarginalizowanych (PI 9b: wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich) Regionalnego Programu

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Operacyjnego Województwa Lubuskiego 2014-2020 (RPO-Lubuskie 2020). W toku prac nad dokumentem, w tym na etapie diagnozy, uwzględniono przede wszystkim te cele działań rewitalizacji, które wpisują się w powyższe uwarunkowania. Dzięki temu zapewniono koncentrację Programu na celach i kierunkach działań, mających zagwarantowane współfinansowanie w głównej mierze ze środków UE w perspektywie 2014-2020. Zgodnie z Wytycznymi dot. rewitalizacji w Programie opisano główne i pozostałe projekty rewitalizacyjne składające się na poniższe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Łączny budżet Programu stanowi kwotę ponad 15 mln zł.

W celu opracowania Programu powołany został Zespół ds. opracowania programu rewitalizacji. Skład Zespołu oraz regulamin pracy określony został zarządzeniem nr 33.2016 Burmistrza Miasta i Gminy Torzym z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Rewitalizacji. W skład Zespołu weszli lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, pracownicy ośrodka pomocy społecznej, policji i urzędnicy miejscy. Podczas pracy Zespołu korzystano ze wsparcia eksperckiego firmy OMR Grupa Badawcza z Zielonej Góry. W ramach pracy eksperckiej zapewnione zostało wsparcie ekspertów ds. partycypacji społecznej, ds. planowania strategicznego i ds. urbanizacji.

Ważnymi elementami źródłowymi dającymi podstawę opracowań Programu była analiza wyników badań prowadzonych na potrzeby opracowania dokumentów strategicznych na poziomie miasta i gminy: *Strategia Rozwoju Gminy Torzym 2005-2020* (2005), *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Torzym* (2011)¹ oraz *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023* (2015). Wpływ na zakres Programu miały również uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, do których należą cele rozwoju Województwa Lubuskiego określone w *Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020*, która stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji oraz cele i kierunki rozwoju powiatu sulęcińskiego określone w *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2022, powiat sulęciński* (2016).

Program zostały poddany konsultacjom społecznym zgodnie z zarządzeniem nr 45.2016 Burmistrza Miasta i Gminy Torzym z dnia 27 września 2016 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym na lata 2016-2020. Dla projektu Programu uzgodniono również odstąpienie od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (OoŚ), pismem RDOŚ Gorzów Wielkopolski znak WZŚ.411.43.2016.DT z dnia 18 października 2016 r. oraz pismem LPWIS znak NZ.9022.464.2016.NJ z dnia 27 października 2016 r. W opinii Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim wskazano dodatkowo, że na etapie realizacji planowanych inwestycji należy uwzględnić położenie przedmiotowych terenów w granicach Głównych Zbiorników Wód Powierzchniowych nr 148 „Sandr Rzeki Pliszki” oraz nr 144 „Dolina Kopalnia Wielkopolska” i związane z tym nakazy, zakazy i ograniczenia. Na tej podstawie Burmistrz Miasta i Gminy wydał postanowienie o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym na lata 2016-2020.

¹ Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Torzymiu Nr XXXVII / 237 / 10 z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Torzym.

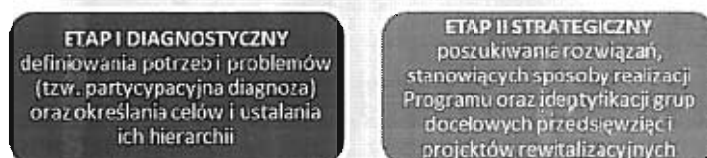
Rozdział II. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców, innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji i konsultacji społecznych.

Konsultacje społeczne zostały zrealizowane zgodnie ze standardami **Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych**², jako **otwarty proces dialogu władz z mieszkańcami, mający na celu podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych**. Każda grupa społeczna i interesariusze rewitalizacji miała szansę wziąć udział w pracy nad programem. Wyniki uzyskane w ramach pracy z mieszkańcami stały się podstawą prowadzonych prac analitycznych odnoszących się do uwzględnianych działań rewitalizacyjnych. Narzędzia partycypacyjne umożliwiły pełne włączenie mieszkańców w proces przygotowania programu rewitalizacji. Zaangażowani mieszkańcy stali się podstawową grupą lokalnych ekspertów, którzy będą brali udział w wdrażaniu zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych, a także dzięki zgromadzonej wiedzy, będą mogli oceniać działania podejmowane w przyszłości w ramach LPR.

Konsultacje społeczne wykonane zostały metodą badania w działaniu (*action research*) ukierunkowaną na poprawę jakości działania w obrębie badanej społeczności. Zastosowane zostały metody badawcze uznające kompetencje członków danej społeczności do zrozumienia swojej społeczności. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystywane były w celu aktywizacji i zaangażowania interesariuszy rewitalizacji na każdym z dwóch kluczowych etapów diagnostycznym i strategicznym:

Schemat. Etapy konsultacji społecznych w ramach pracy nad programem rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Obydwa realizowane etapy obejmowały i były zgodne z EMPOWERMENTEM (wzmacnianiem), będący przeciwieństwem bezsilności, jako procesem upodmiotowienia, podczas którego jednostki, grupy, organizacje i społeczności zwiększają/osiągają panowanie i kontrolę nad własnym życiem oraz stają się aktywnymi uczestnikami życia społecznego, podejmującymi działania zmierzające do poprawy sytuacji własnej, jak i całej wspólnoty. Empowerment jest zarówno procesem (oznacza ułatwienie, umożliwianie i/lub promowanie zdolności do optymalnego oraz kompetentnego funkcjonowania), jak i rezultatem, czyli stanem ostatecznym,

² Zobacz więcej na temat Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych na stronie www.kanonkonsultacji.pl

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

oznaczającym uzyskanie siły (mocy), która sprawia, że osoby, grupy, instytucje lub społeczności mogą walczyć o wzmocnienie. Zapewnione zostało szerokie spektrum udziału mieszkańców. Podstawą pracy Zespołu ds. rewitalizacji i warsztatów rewitalizacyjnych było badanie ankietowe mieszkańców. Zrealizowano badanie metodą PAPI (skrótowiec z ang. *Paper & Pen Personal Interview*) na próbie 300 mieszkańców gminy. Za pośrednictwem strony www. Urzędu Miejskiego zbierano również wnioski i uwagi do kompletnego projektu Programu, konsultacje społeczne w tej formie trwały do 14 października 2016 r. W wyznaczonym terminie nie wpłynął żaden wniosek od mieszkańców.

Badania kwestionariuszowe z mieszkańcami PAPI (Paper & Pen Personal Interview)

Badanie kwestionariuszowe zostało przeprowadzone w miesiącu sierpniu 2016 roku na próbie 300 mieszkańców Gminy Torzym. Badaniem objęto zarówno osoby zamieszkujące miasto, ale również tereny wiejskie. W badaniu wzięło udział 55,7% kobiet oraz 44,3% mężczyzn. Respondentami były osoby w następujących grupach wiekowych: 18 – 25 lat (8%), 26 – 35 lat (16,7%), 36 - 50 lat (23%), 51 – 65 lat (34,3%) oraz powyżej 65 roku życia (18%). W toku prowadzonych rozmów oraz pytań zadawanych respondentom udało się określić najważniejsze problemy gminy w kontekście uwarunkowań społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno- funkcjonalnych i środowiskowych. Badanie kwestionariuszowe było częścią procesu partycypacyjnego, realizowanego w ramach opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W ramach prowadzonego badania ankietowego, poproszono mieszkańców o określenie stopnia zadowolenia z życia w gminie Torzym. Zdecydowana większość mieszkańców (84%) jest zadowolonych z jakości życia w gminie. Biorąc pod uwagę stopień zadowolenia, można podkreślić, iż mężczyźni częściej określają siebie jako bardzo zadowolonych. Wskaźnik osób niezadowolonych jest nieznaczny, ponieważ oscyluje w okolicach 16%. Należy jednak podkreślić, iż jedynie 5% mieszkańców – taka sama liczba mężczyzn i kobiet wyraża zdecydowane niezadowolenie z zamieszkania w gminie. Biorąc pod uwagę kwestie oceniane najbardziej negatywnie i powodujące niezadowolenie, które zostało powyżej podkreślone, należy zwrócić przede wszystkim uwagę na stan dróg, który jest niezadowalający. Szczególnie gorszy stan dróg występuje na terenach wiejskich, dlatego również na tym obszarze może być dostrzegalne większe niezadowolenie mieszkańców.

Tabela 1 Stopień zadowolenia z zamieszkania w gminie Torzym, ze względu na płeć

Lata	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
Jestem bardzo zadowolony	22	27	24
Jestem raczej zadowolony	61	60	60
Jestem raczej niezadowolony	12	8	11
Jestem bardzo niezadowolony	5	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

Kluczową kwestią w toku prowadzonych prac diagnostycznych było określenie terytorialnego zróżnicowania zadowolenia mieszkańców z zamieszkania na terenie gminy Torzym. W związku z tym realizacja procesu ankietowego przebiegała na czterech obszarach, obejmujących część południowo- zachodnią, południowo-wschodnią, północno- zachodnią oraz północno-wschodnią.

Ankietowani mieszkańcy poproszeni zostali o określenie potencjałów występujących na terenie gminy. Za najważniejsze potencjału uznano przede wszystkim atrakcyjność przyrodniczą gminy, ale również atrakcyjne położenie. Biorąc pod uwagę tą drugą, podkreślona przez mieszkańców cechę, można dostrzec, iż jest ona zgodna z potencjałem określonym w diagnozie. Gmina położona jest na szlaku podróźniczym i może liczyć na rozwój w zakresie zapewnienia obsługi transportu ciężkiego. Ponad 80% mieszkańców uznało gminę za dobre miejsce do mieszkania, w którym czują się bezpiecznie. Jednakże w toku diagnozowania podkreślenia wymaga ocena potencjału obszaru jakim jest rekreacja oraz wypoczynek. Warto podkreślić, iż obecnie nie jest w wystarczającym stopniu wykorzystywane położenie turystycznego. Ze względu na bardzo dobre oceny mieszkańców w tym obszarze, należy rozważyć możliwość rozwoju w kontekście turystyki i rekreacji. Najslabiej ocenionym potencjałem gminy jest postrzeganie gminy jako nowoczesnej, co zostało wskazane jedynie przez 37% respondentów. Połowa badanych osób dostrzega rozwój gminy oraz atrakcyjność gminy dla przedsiębiorców, co oznacza, iż należałoby podjąć działania mające na celu większe zwiększenie intensywności działań w obszarze uwarunkowań gospodarczych. Tożsame działania powinny zostać podjęte w kontekście uwarunkowań społecznych.

Wykres 1 Ocena potencjałów gminy według mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym zostali poproszeni o określenie problemów, które mają wpływ na przestrzeń publiczną i są z nią bezpośrednio związane. Respondenci wskazali dwa najważniejsze

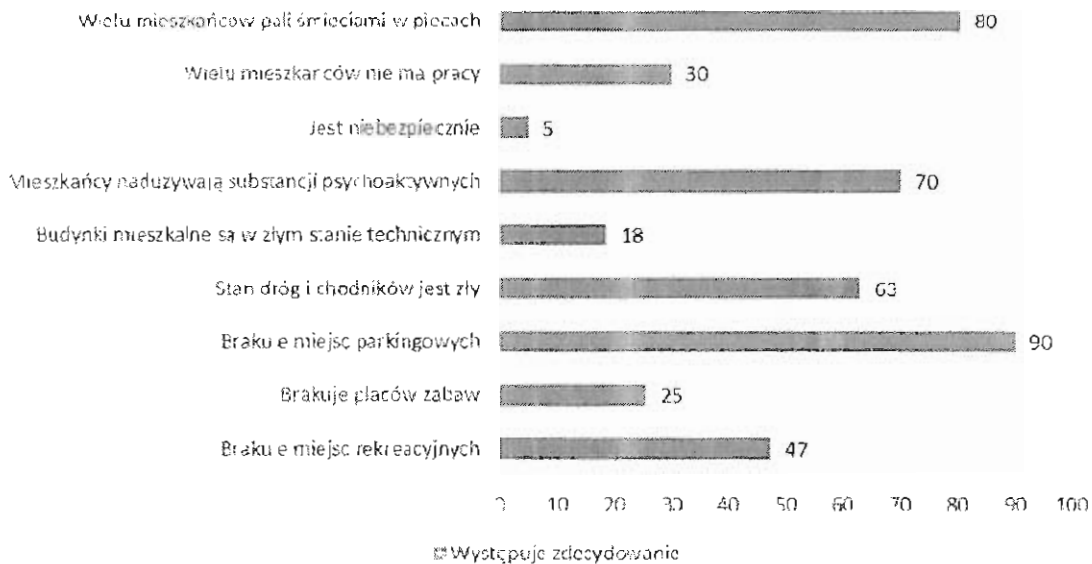
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

problemy, które występują na terenie gminy, a mianowicie brak miejsc parkingowych oraz zanieczyszczenie środowiska generowane przez mieszkańców spalających śmieci w piecach. Biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe, problem palenia śmieci w piecach domowych powinien zostać uznany za największy, gdyż spalany plastik oraz inne odpady wydzielają toksyczne substancje, które trafiają do powietrza i szkodzą mieszkańcom. Badane osoby dostrzegają również problem nieodpowiedniego stanu dróg i chodników na terenie gminy, szczególnie na obszarze wiejskim. 70% respondentów wskazuje na problemy społeczne, takie jak nadużywanie substancji psychoaktywnych przez mieszkańców. W związku z tym istnieje konieczność podjęcia działań w zakresie przeciwdziałania wzrostowi poziomu uzależnienia na terenie gminy.

W kontekście potencjału turystycznego, który wskazywany był przez większość mieszkańców, kluczowe jest zwrócenie uwagi na problem braku miejsc rekreacyjnych, podkreślony przez 47% respondentów. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu rozwój miejsc rekreacyjnych na terenie gminy, tak aby wykorzystany został potencjał gminy. Ważną determinantą jest wysoki stopień poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, co sprawia, iż nie ma konieczności podejmowania specjalnych działań przez służby porządkowe.

Tabela 2 Najważniejsze problemy występujące na terenie gminy, według mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

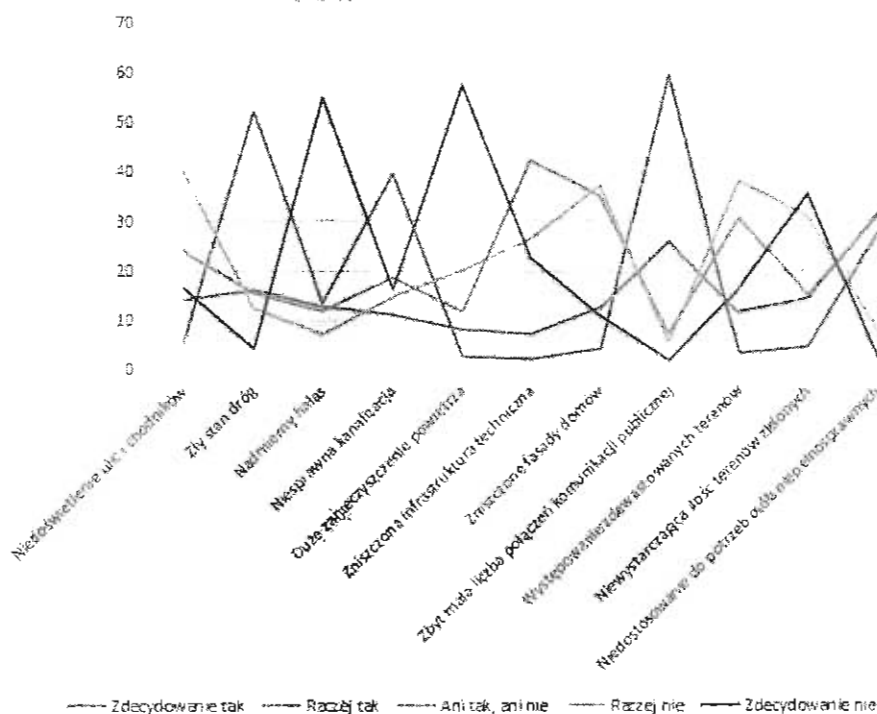
Mieszkańcy w trakcie badania odnosili się do konkretnych problemów, które występują na terenie gminy i oceniali ich skalę. Analizując niedoświetlenie ulic i chodników, należy wskazać, iż większość respondentów nie dostrzega niniejszego problemu, jednakże wskazywany on jest najczęściej przez osoby zamieszkujące tereny wiejskie. Za największy problem uznany został zły stan dróg oraz zbyt mała liczba połączeń komunikacji publicznej. Ponad 50% respondentów uznało ten problem za zdecydowanie występujący na terenie gminy. Pomimo dostrzegania przez mieszkańców problemu środowiskowego jakim jest palenie

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016-2020

śmieciami w piecach oraz występowanie bardzo dużego natężenia ruchu pojazdów ciężarowych, mieszkańcy nie uważają zanieczyszczenia powietrza jako problemu kluczowego. Może on występować w trakcie sezonu grzewczego. Około 40% respondentów dostrzega niesprawną kanalizację jako problem, co jest powiązane z brakiem unowocześnienia oczyszczalni ścieków, do której obecnie nie mogą być przyłączane nowe budynki. Szczególnie dostrzegalne jest to na terenach wiejskich, których mieszkańcy w większym stopniu dostrzegali ten problem jako znaczący. Warto również zwrócić uwagę na niedostosowanie rozwiązań technicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych, który to problem wskazało około 30% badanych. Ważne do podkreślenia są pozytywne oceny mieszkańców w zakresie uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych w zakresie odpowiedniego wyglądu fasad domów oraz funkcjonowania infrastruktury technicznej. Większość mieszkańców dostrzega pewne problemy w zakresie istniejącej na terenie gminy infrastruktury technicznej, jednakże nie są one na tyle istotne, aby stały się podstawą realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podsumowując należy podkreślić, iż do najważniejszych problemów zaliczony został zły stan dróg oraz zbyt mała ilość połączeń komunikacji publicznej. Ważne do rozpatrzenia jest również niedostosowanie rozwiązań technicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także niesprawną kanalizacją. Niniejsze działania powinny być podstawą do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wykres 2 Struktura występujących problemów społecznych (odpowiedzi zdecydowanie tak i raczej tak)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Mieszkańcy wskazali w toku realizowanego badania przedsięwzięcia, które są konieczne do podjęcia w ramach procesu rewitalizacji. Do najważniejszych zadań wskazanych przez mieszkańców, należy przede wszystkim poprawa gospodarki odpadami i ściekami, która przez 75% badanych została wskazana na

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

pierwszym miejscu, jako zadanie priorytetowe do realizacji. Następnie niezbędna jest poprawa infrastruktury drogowej. Kolejnym ważnym zadaniem, które powinno zostać uwzględnione w trakcie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, powinna być aktywizacja seniorów, która jako działanie na pierwszym miejscu została wskazana przez 35% badanych, a na drugim miejscu przez 34%. Budowanie poczucia tożsamości lokalnej to również ważne zadanie do realizacji dla mieszkańców i podobna liczba mieszkańców wskazała to działanie jako ważne do realizacji wraz z realizacją działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców. Pomimo wysokiego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, wszystkie działania, które mają na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa są cenione przez osoby biorące udział w badaniu. Niniejsze działania są również ważne w kontekście zapewnienia infrastruktury turystycznej, która pozwoli na zwiększenie atrakcyjności obszaru i rozwój gospodarczy w ramach usług turystycznych.

Tabela 3 Priorytetyzacja zadań koniecznych do podjęcia w ramach procesu rewitalizacji (dane w %)

Lata	I miejsce	II miejsce	III miejsce
Budowanie poczucia tożsamości lokalnej	29	29	43
Aktywizacja seniorów	35	34	31
Odnowa terenów zielonych i ich zagospodarowanie	20	41	39
Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców	19	26	55
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	30	39	30
Poprawa gospodarki odpadami i ściekami	75	22	4
Poprawa infrastruktury drogowej	55	34	11
Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej	15	46	39
Rozwój infrastruktury turystycznej/ ścieżek rowerowych	26	40	34
Poprawa estetyki przestrzeni publicznych	14	38	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego

Respondenci określali subiektywnie ocenę poszczególnych obszarów gminy, w zakresie koncentracji miejsc, które są lubiane oraz nie lubiane, a także obszarów zdegradowanych i niebezpiecznych. Ze względu na proces rewitalizacji gminy, konieczne jest podkreślenie koncentracji negatywnych zjawisk na danym obszarze terytorialnym. W toku dokonywanej diagnozy, poszczególne obszary zostały odpowiednio sklasyfikowane i zaliczone do posiadających wyższą degradację oraz będące miejscem atrakcyjnym do zamieszkania. Subiektywne wrażenie badanych mieszkańców jest ważne w kontekście partycypacyjności procesu określania obszaru wymagającego działań rewitalizacyjnych. W celu przeprowadzenia analizy zgromadzonych danych, dokonano podziału obszaru gminy na osiem okręgów. Do poszczególnych okręgów zaliczone zostały następujące miejscowości:

- Okręg I (m.in. Tarnawa Rzepińska);
- Okręg II (m.in. Bielice, Wystok, Lnbów, Bobrówko);
- Okręg III (m.in. Prześlice, Kownaty);

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016-2020

- Okręg IV (m.in. Walewice);
- Okręg V (m.in. Lubin, Mierczany, Bargów);
- Okręg VI (m.in. Gądków Mały, Gądków Wielki, Garbicz);
- Okręg VII (m.in. Debrznica);
- Okręg VIII (m.in. Drzewce);

Podsumowując analizę subiektywnych wskazań respondentów w odniesieniu do oceny obszarów gminy, należy wskazać, iż za najbardziej lubiany został wskazany szósty okręg, w którym występuje atrakcyjny obszar turystyczny, a także okręg siódmy. Do obszarów nielubianych, w którym występuje brak atrakcji turystycznych oraz wyższa degradacja przestrzenna, zaliczamy okręg drugi oraz szósty. Należy podkreślić, iż jeden z okręgów zaliczany jest zarówno do miejsc lubianych oraz nielubianych, co wynika z występowania atrakcyjnych miejsc turystycznych, które z drugiej strony nie są w pełni wykorzystane i posiadają wysoki stopień degradacji. W przypadku podjęcia działań rewitalizacyjnych, niniejszy obszar może stać się potencjałem gminy i jednocześnie w mniejszym stopniu postrzegany jako obszar niebezpieczny. Niewielka liczba mieszkańców wskazała na występowanie obszarów zdegradowanych, jednakże obszar szósty, który może stanowić potencjał gminy otrzymał również najwyższą ilość punktów jako miejsce zdegradowane. Analizując uzyskane wyniki należy podkreślić, iż działania podejmowane w ramach procesów rewitalizacyjnych mogą doprowadzić do odnowy przestrzennej miejscowości zamieszkiwanych przez znaczną ilość mieszkańców gminy, które jednocześnie posiadają potencjał turystyczny.

Tabela 4 Ocena postrzegania poszczególnych obszarów gminy przez mieszkańców

Lata	Miejsca lubiane	Miejsca nielubiane	Obszary zdegradowane	Miejsca niebezpieczne
Brak wskazań	6	46	33	34
Pierwszy okręg	11	5	2	1
Drugi okręg	7	13	7	2
Trzeci okręg	6	6	8	4
Czwarty okręg	9	4	4	4
Piąty okręg	2	3	5	4
Szósty okręg	22	11	9	27
Siódmy okręg	23	4	8	14
Ósmy okręg	14	7	23	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego

W trakcie realizowanych badań ankietowych poproszono również mieszkańców o subiektywne ocenienie poszczególnych obszarów miasta, w zakresie koncentracji miejsc, które są lubiane oraz nielubiane, a także obszarów zdegradowanych i niebezpiecznych. Obszar na terenie miasta został podzielony na sześć okręgów, do których zaliczają się:

- Okręg I (obszar ulicy Saperskiej, Kolejowej);
- Okręg II (obszar ulicy Dworcowej, Jeziornej, Biernackiego, Stenkiwicza);

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

- Okręg III (obszar ulicy Piastowskiej, Krótkiej, Jeziornej, Podgórnej, Brzozowej);
- Okręg IV (obszar ulicy Walki Młodych, Świerczewskiego, Stolarskiej, Świebodzińskiej);
- Okręg V (obszar ulicy Kasztanowej, Osiedle Lecha, Wiejska, Świebodzińska);
- Okręg VI (obszar ulicy Świebodzińskiej, Osiedle Lecha, Wiejska);

Najwięcej miejsc lubianych przez mieszkańców skoncentrowanych jest w granicach okręgu piątego i czwartego. Jednocześnie najwięcej miejsc nielubianych występuje w okręgu drugim oraz szóstym. Najważniejsza do podkreślenia jest znaczna liczba opinii uznających obszar czwarty za najbardziej zdegradowany oraz niebezpieczny. To właśnie w niniejszym okręgu zlokalizowany jest rynek, który powinien zostać poddany rewitalizacji. Niniejszy obszar to znaczna koncentracja problemów społecznych i degradacji przestrzennej, w związku z tym wymaga podjęcia pilnej odnowy.

Tabela 5 Ocena postrzegania poszczególnych obszarów gminy przez mieszkańców

Lata	Miejsca lubiane	Miejsca nielubiane	Obszary zdegradowane	Miejsca niebezpieczne
Brak wskazań	6	39	39	34
Pierwszy okręg	9	5	4	3
Drugi okręg	11	24	13	5
Trzeci okręg	12	8	5	8
Czwarty okręg	23	8	31	36
Piąty okręg	36	5	3	8
Szósty okręg	3	11	4	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego

Posiedzenia Zespołu ds. rewitalizacji i szkolenia dla członków Zespołu

Główną metodą pracy nad programem rewitalizacji z udziałem społeczności lokalnej były **spotkania Zespołu ds. rewitalizacji**. W skład Zespołu weszli lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, pracownicy ośrodka pomocy społecznej, policji i urzędnicy miejscy. Pracami zespołu przewodniczył Zastępca Burmistrza Miasta. Spotkania Zespołu moderowane były przez ekspertów z firmy OMR Grupa Badawcza Sławomir Kozieł z siedzibą w Zielonej Górze, realizującej na zlecenie Gminy Torzym umowę, której przedmiotem jest opracowanie programu rewitalizacji. W okresie pracy nad LPR, **od sierpnia do grudnia 2016 r., odbyło się sześć posiedzeń Zespołu ds. rewitalizacji**. Podczas każdego ze spotkań zespołu ds. rewitalizacji przeprowadzono szkolenia dla członków zespołu. Szkolenia obejmowały kompleksowy zakres obszarów objętych programem rewitalizacji tj. wyznaczanie obszaru rewitalizacji na podstawie badań i analiz, zasady prowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami, finansowanie projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych, monitoring i ewaluacja programu rewitalizacji, system wdrożenia programu rewitalizacji. Po każdy z posiedzeń zespołu realizowane były spacer studyjne.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

I posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 16 sierpnia 2016 r.

Pierwsze spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji miało miejsce w Sali narad Urzędu Miejskiego w Torzymiu. Dyskusja prowadzona podczas spotkania zaowocowała opracowaniem założeń rewitalizacji, między innymi realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obszaru wymagającego szczególnej interwencji. Wskazano ponadto potencjały gminy, które stanowią podstawę rozwoju obszaru rewitalizacji. Ustalono, że dalszy proces opracowywania koncepcji Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie opierał się na dokładnym opisanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tak aby obejmowały swoim wsparciem obszar społeczny, gospodarczy, przestrzenno- funkcjonalny oraz techniczny.

Zdjęcie. I Spotkanie zespołu ds. rewitalizacji, Torzym 16 sierpnia 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne

II posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 19 sierpnia 2016 r.

Przedmiotem posiedzenia Zespołu ds. rewitalizacji było wypracowanie projektów rewitalizacyjnych służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów i obiektów centrum miasta, poprzez działania przestrzenne, urbanistyczne, społeczne i ekonomiczne. Rezultatem pracy zespołu była identyfikacja pięć kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w ramach których zostaną zrealizowane poszczególne projekty rewitalizacyjne.

- Stworzenie centrum rekreacyjnego wraz z plażą przy jeziorze Ilno w Torzymiu
- Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Torzymiu
- Rewitalizacja parku w Boczowie (innych parków wiejskich)
- Stworzenie szklaku krajobrazowo - kajakowego przy rzece Pliszce (Natura 2000)
- Zagospodarowanie na cele społeczno-gospodarcze zabytkowego Pałacu w Garbiczu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Ustalono, że kolejnym etapem pracy będzie ustalenie szczegółowego zakresu planowanych projektów oraz wskazanie prognozowanych produktów i rezultatów wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Zdjęcie. II Spotkanie zespołu ds. rewitalizacji, Torzym 19 sierpnia 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne

III posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 31 sierpnia 2016 r.

Podczas III posiedzenia Zespołu ds. rewitalizacji ustalono zakres monitoringu i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, który będzie prowadzony w sposób ciągły od 2016 roku do 2020. Instytucją odpowiedzialną za ogłaszanie prac zespołu będzie Urząd Gminy.

W ramach omawiania poszczególnych wniosków, członkowie zespołu wnioskowali o dodanie nowego przedsięwzięcia, które koncentruje się na **rewitalizacji starówki w Torzymiu**, poprzez wykonanie między innymi następujących działań: Przeprowadzenie modernizacji ulic Świebodzińskiej, Wąskiej, Stolarskiej, Sulęcińskiej, Warszawskiej, Walki Młodych i Placu Wolności; Stworzenie mini piekarni jako warsztaty rzemieślniczego; Prowadzenie warsztatów plastyczno- rzeźbiarskich; Organizacja targu lokalnych produktów rolnych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Zdjęcie. III posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 31 sierpnia 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne

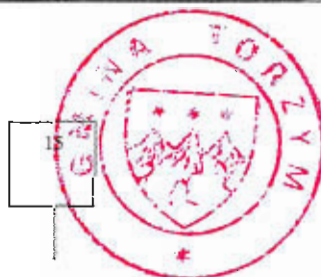
IV posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 8 września 2016 r.

Podczas IV posiedzenia Zespołu ds. rewitalizacji podjęto decyzję odnośnie zakwalifikowania do realizacji, w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, konkretnych projektów, które zostały zgłoszone podczas warsztatów rewitalizacyjnych oraz w trakcie spotkań Zespołu ds. rewitalizacji. Spotkanie podzielone zostało na dwa etapy, z czego pierwsza część obejmowała głosowanie nad poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi, a druga część była skoncentrowana na wyborze projektów, których realizacja jest najbardziej zasadna, z punktu widzenia efektywności działań rewitalizacyjnych. Zespół ds. rewitalizacji głosował również nad konkretnymi obszarami rewitalizacji, których odnowa doprowadzi do zwiększenia efektywności organizowanych działań w ramach lokalnego programu rewitalizacji.

Zdjęcie. IV Spotkanie zespołu ds. rewitalizacji, Torzym 8 września 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

V posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 10 października 2016 r.

Przedmiotem spotkania było omówienie map na których dokonano wyznaczenia obszaru rewitalizacji. W ramach dotychczasowych prac wyznaczono pięć podobszarów rewitalizacji, trzy na terenach wiejskich i dwa na terenach miasta. Ograniczono zakres tych obszarów w taki sposób aby wypełnić wymagania z Wytycznych dot. rewitalizacji wskazujących, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W miejscowości Garbicz wprowadzono do obszaru rewitalizacji działki, na których znajduje się kościół oraz budynki kompleksu pałacowego. Kolejnym tematem dyskusji członków zespołu ds. rewitalizacji było omówienie zakresu planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych. Uszczegółowiono zakres projektu *przedsięwzięcia 5. Zagospodarowanie na cele społeczno-gospodarcze zabytkowego pałacu w Garbiczu*. Wydzielono również nowe *przedsięwzięcie 8. Nadanie funkcji społecznych w miejscowości Lubin poprzez remont remizy strażackiej i nadanie jej funkcji świetlicy, Stworzenie placu zabaw i siłowni zewnętrznej oraz remont drogi prowadzącej do jezior*. W *przedsięwzięciu 7. Rewitalizacja starówki*, uwzględniono zakres projektu obejmujący nadanie funkcji handlowo-usługowych poprzez rozwój i wspieranie powstawania nowych punktów handlowych (punkt garmazeryjny, mini piekarnia). Ostatnim tematem spotkania był kształt systemu wdrożenia programu. Ustalono, że zarządzanie Programem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miasta, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem. Kluczowe zadania na etapie wdrożenia programu będzie pełnił Zespół ds. rewitalizacji, który kontynuować będzie swoją pracę po przyjęciu programu. Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Miasta. Podczas spotkania uzgodniono konieczność włączenia wniosków z konsultacji społecznych trwających do 14 października 2016 r. w finalnym tekście Programu.

Zdjęcie. V posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 10 października 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

VI posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji, 15 grudnia 2016 r.

Celem spotkania zespołu jest omówienie zakresu wprowadzonych zmian do LPR gminy Torzym na podstawie rekomendacji przekazanych pismem z dnia 25 listopada 2016r. przez Urząd Marszałkowski. Rezultatem pracy zespołu była identyfikacja siedmiu kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w ramach, których zostaną zrealizowane poszczególne projekty rewitalizacyjne tj. 1. Wykorzystanie potencjału społecznego plaży przy jeziorze Ilno w Torzymiu; 2. Torzymskie centrum edukacji regionalnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków w Torzymiu; 3. Boczów na zielono; 4. Ratujmy naszą wieś i zatrzymajmy młodych; 5. Aktywizacja seniorów gminy Torzym poprzez stworzenie domu dziennego pobytu w Torzymiu oraz zagospodarowanie pałacu w Garbiczu; 6. Rewitalizacja starówki; 7. Odnowa miejscowości zagrożonych degradacją społeczną poprzez nadanie nowych funkcji społecznych. Poddano po dyskusję ziniangę zakresu celu nr 2 programu, który powinien odnosić się w sposób kompleksowy do problemów społecznych, a nie jedynie do części problemów. Ustalono nowe brzmienie zapisów dotyczących wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).

Warsztaty rewitalizacyjne

W ramach pracy nad LPR zrealizowano warsztaty rewitalizacyjne. Główną metodą pracy będą warsztaty rewitalizacyjne, podczas pracy zastosowane zostaną metody aktywizujące (metoda kruszenia) i analiza SWOT, burza mózgów. Warsztaty przeprowadzą doświadczeni eksperci ds. konsultacji społecznych. Spacerzy badawcze dla każdego z obszarów wyznaczonych do rewitalizacji obejmować będą interaktywną, terenową metodę pytania mieszkańców o ich opinie. Obyły się **trzy warsztaty rewitalizacyjne**:

- Warsztaty rewitalizacyjne Gądków Wielki 30 sierpnia 2016 roku godzina 18
- Warsztaty rewitalizacyjne Boczów, 31 sierpnia 2016 roku godzina 18
- Warsztaty rewitalizacyjne Torzym, 5 września 2016 roku godzina 15.30 i 18

Podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami wykorzystane zostały następujące metody pracy tj. mini wykłady na temat procesu rewitalizacji, ćwiczenia, dyskusje, prace w grupach zadaniowych, burze mózgów, mapy myślowe. Badanie potrzeb mieszkańców wykazało, że respondenci wskazują przede wszystkim na cztery bariery rozwojowe: związane z rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej; związane z rynkiem pracy; związane z poziomem rozwoju gospodarczego oraz związane z dostępnością do Internetu i innych nowych technologii.

Warsztaty rewitalizacyjne Boczów, 30 sierpnia 2016 r.

Przedmiotem pracy z mieszkańcami było wprowadzenie zakresu planowanych projektów rewitalizacyjnych. Poniżej zaprezentowano propozycje projektów zgłoszone podczas warsztatów.

17

Zdjęcie. Uczestnicy Warsztatu rewitalizacyjnego Boczów

Źródło: Opracowanie własne

Podczas warsztatu przedstawiono mieszkańcom koncepcje realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a następnie odbyła się warsztatowa praca w grupach, która pozwoliła na określenie:

- potrzeb społeczności lokalnej
- deficytów obszaru;
- uszczegółowienia przedsięwzięć rewitalizacyjnych
- konkretnych projektów, które powinny zostać zrealizowane na terenie objętym rewitalizacją.

Propozycje mieszkańców zostały zgrupowane w ramach projektów i włączone do przedsięwzięć już zaplanowanych do realizacji. Ponadto mieszkańcy wskazali na potrzeby terenu miejscowości, które zostały wdrożone w ramach przedsięwzięcia dotyczącego Boczowa. Wszystkie przedsięwzięcia zgłoszone przez mieszkańców zostały przedstawione Zespołowi ds. Rewitalizacji i poddane pod głosowanie. Warsztaty zakończyły się **spacerem studyjnym**, który pozwolił na precyzyjne zdiagnozowanie miejsc wskazywanych przez mieszkańców oraz ich udokumentowanie fotograficzne.

ZGŁOSZONE PROJEKTY DO PRZESIEWZIĘCIA NR 1

„Stworzenie centrum rekreacyjnego wraz z plażą”

Stworzenie toalet

ZGŁOSZONE PROJEKTY DO PRZESIEWZIĘCIA NR 2

„Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Torzymiu”

Podłączenie Szpitala Pulmonologiczno – Kardiologicznego do oczyszczalni ścieków

Podłączenie budynku przy ulicy Biernackiego 1 wraz z kompleksem hotelowo-restauracyjno-noclegowym

ZGŁOSZONE PROJEKTY DO PRZESIEWZIĘCIA NR 3

„Rewitalizacja parku w Boczowie”

Zaadaptowanie budynku na potrzeby świetlicy wiejskiej

Budowa placu zabaw z siłownią napowietrzną

Budowa parkingu

Budowa sieci ścieżek rowerowych z oświetleniem i ławkami

Budowa śmietników

Budowa skateparku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Budowa boiska do siatkówki
Modernizacja i zagospodarowanie plaży
Ścieżka spacerowa
Termomodernizacja budynku szkoły wraz z panelami słonecznymi i zagospodarowaniem placu pomiędzy sklepem, a przedszkolem
Ogrodzenie szkoły
Stworzenie placu edukacyjnego na terenie szkoły
Monitoring miejscowości
Stworzenie wiat przystankowych
Modernizacja drogi na cmentarz
Modernizacja kaplicy cmentarnej
Odnowa ulicy Zakładowej, Ogrodowej i Zielonej

ZGŁOSZONE PROJEKTY DO PRZESIEWZIĘCIA NR 4

„Stworzenie szlaku krajobrazowo- kajakowego”

Prowadzenie przedsięwzięć wymiany młodzieży szkolnej polsko- niemieckiej

ZGŁOSZONE PROJEKTY DO PRZESIEWZIĘCIA NR 5

„Zagospodarowanie na cele społeczno-gospodarcze zabytkowego Pałacu w Garbiczu”

Udostępnienie basenu dla młodzieży oraz organizacja nauki pływania

Warsztaty rewitalizacyjne Gądków Wielki, 31 sierpnia 2016 r.

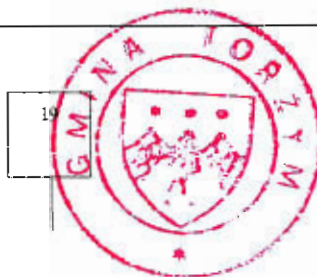
Podczas warsztatu przedstawiono mieszkańcom koncepcje realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a następnie odbyła się warsztatowa praca w grupach, która pozwoliła na określenie:

- potrzeb społeczności lokalnej
- deficytów obszaru;
- uszczegółowienia przedsięwzięć rewitalizacyjnych
- konkretnych projektów, które powinny zostać zrealizowane na terenie objętym rewitalizacją.

Propozycje mieszkańców zostały zgrupowane w ramach projektów i włączone do przedsięwzięć już zaplanowanych do realizacji. Ponadto mieszkańcy wskazali na potrzeby terenu miejscowości, które zostały wdrożone w ramach przedsięwzięcia dotyczącego Boczowa. Wszystkie przedsięwzięcia zgłoszone przez mieszkańców zostały przedstawione Zespołowi ds. Rewitalizacji i poddane pod głosowanie. Warsztaty zakończyły się **spacerem studyjnym**, który pozwolił na precyzyjne zdiagnozowanie miejsc wskazywanych przez mieszkańców oraz ich udokumentowanie fotograficzne.

ZGŁOSZONE PROJEKTY DO NOWEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA

Monitoring miejsc publicznych
Modernizacja świetlicy
Modernizacja szkoły i przedszkola wraz z termomodernizacją
Budowa chodników
Modernizacja dróg
Modernizacja ośrodka zdrowia
Modernizacja urządzeń wodnych, przepustów, rowów
Modernizacja oświetlenia

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Brak komunikacji publicznej
Brak wiat przystankowych
Zaangażowanie Stowarzyszenia Wspólne Dobre Gądków Wielki w działania: - przygotowanie materiałów promocyjnych; - warsztaty i szkolenia turystyczne; - budowa zaplecza turystycznego; - oznakowanie i dostosowanie do użytku szlaków turystycznych; - wsparcie dla organizatorów turystyki (np. przewodnicy).
Zaangażowanie Ochotniczej Straży Pożarnej: - modernizacja z przebudową budynku remizy; - zakup wyposażenia ratunkowego i pożarniczego; - organizowanie szkoleń i warsztatów.
Podjęmowanie działań mających na celu rozwój turystyki

ZGŁOSZONE PROJEKTY DO PRZESIEWZIĘCIA NR 4
„Stworzenie świetlicy (domu dziennego pobytu) w Torzymiu”

- Organizowanie warsztatów dla osób starszych
- Organizowanie działań aktywizujących i integrujących osoby niepełnosprawne

Zdjęcie. Uczestnicy Warsztatu rewitalizacyjnego Boczków

Źródło: Opracowanie własne

Warsztaty rewitalizacyjne Torzym, 5 września 2016 r.

Podczas warsztatu omówiono proponowane projekty rewitalizacyjne. Odbyło się głosowanie dotyczące projektów i ich możliwości realizacji w ramach LPR.

ZGŁOSZONE PROJEKTY OGÓLEM	DZIAŁANIA
Remont ulicy Sienkiewicza i Krótkiej	8
Stworzenie kąca muzycznego połączonego z działalnością domu kultury	2
Zagospodarowanie Alei Klonowej koło Pałacu w Garbiczu jako miejsca odpoczynku	7
Stworzenie ścieżki rowerowej przy jeziorze Ilno	9
Działania społeczne: - zaangażowania Stowarzyszenia Integracja Pokoleń - powołanie stowarzyszenia przy domu dziennego pobytu - zajęcia zumbi jako integracja pokoleń - dom kultury jako miejsce włączone w działania aktywizacyjne	3

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Zorganizowania szkolenia „Lokalni liderzy” mającego na celu kreowanie lokalnych liderów	2
---	---

Zdjęcie. Warsztaty rewitalizacyjne, Torzym

Źródło: Opracowanie własne

Spacery studyjne

W ramach konsultacji z mieszkańcami **zrealizowane zostały trzy spacery studyjne**. Spacer badawczy (studyjny) to interaktywna, terenowa metoda pytania mieszkańców o ich opinie w jakiejś kwestii – stosuje się ją przede wszystkim do badania przestrzeni. Warto z niej skorzystać, chcąc dokonać oceny przestrzeni oczami jej użytkowników (np. pod kątem dostosowania do potrzeb osób starszych lub niepełnosprawnych, ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych) lub w celu zebrania pomysłów na nowe rozwiązania w sposobie zagospodarowania przestrzeni (np. nowe lokalizacje ławek, przystanków).

Zdjęcie. Spacer studyjny Torzym

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Spacer pozwolił na zaproszenie użytkowników do krytycznego „audytu przestrzeni” i umożliwił poddanie różnych rozwiązań przestrzennych ocenie w autentycznej sytuacji ich użycia. Spacer badawczy jest techniką pozwalającą dość łatwo zaangażować uczestników i umożliwiającą interakcje z nimi w przyjaznej atmosferze. Wymaga jednak dobrego przygotowania i kompetencji osoby prowadzącej (od znajomości badanej przestrzeni po umiejętność zadawania pytań i notowania odpowiedzi w trakcie przemieszczania się). Spacerom towarzyszyło sporządzanie dokumentacji fotograficznej, która została wykorzystana do przygotowania LPR.

Konferencja podsumowująca, Torzym, 9 września 2016 r.

Na zakończenie pracy nad Programem zorganizowana została konferencja podsumowująca. Konferencja odbyła się w dniu 9 września 2016 r. w Gimnazjum im. Jana Twardowskiego w Torzymiu. W konferencji wzięło udział blisko 20 zaproszonych osób. Podczas konferencji zaprezentowano końcowy efekt pracy w ramach programu rewitalizacji.

Zdjęcie. Konferencja podsumowująca

Źródło: Opracowanie własne

Uczestnicy wskazywali na małe możliwości finansowe Urzędu Miejskiego w kontekście rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Szczególną trudnością jest wskazywany zły stan dróg i problem braku obwodnicy miejskiej. Bardzo dobrym pomysłem działań promocyjnych są przedsięwzięcia społeczne, które mają na celu integrację społeczności lokalnej i tym samym rozbudzenie w mieszkańcach Gminy ochoty do działań społecznych i promocyjnych. Wskazywano na swojego rodzaju brak zaangażowania społecznego, brak więzi społecznych i zniechęcenie wśród mieszkańców różnych grup wiekowych.

Aby skutecznie dotrzeć z przekazem do mieszkańców postulowano o wykorzystanie mediów społecznościowych. Szczególną uwagę zwrócono m.in. na problem grup defaworyzowanych oraz odpyły osób młodych wskazując jednocześnie, że ta grupa wiekowa powinna być traktowana priorytetowo. W ramach ustaleń z konferencji wskazano, że Gmina zakładać będzie włączenie społeczności lokalnej na każdym etapie procesu rewitalizacji, a wypracowane w trakcie prowadzonych działań rewitalizacyjnych wzorcowe

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

dokumenty, rozwiązania, rekomendacje, techniki oraz dobre praktyki w zakresie odnowy obszaru rewitalizowanego będą udostępniane wszystkim zainteresowanym podmiotom planującym i realizującym własne projekty rewitalizacyjne.

Konsultacje społeczne Programu

Zarządzeniem nr 45.2016 Burmistrza Miasta Torzym w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym na lata 2016-2020 określono zasady prowadzenia konsultacji projektu Programu. Konsultacje przeprowadzone zostały za pośrednictwem strony internetowej gminy www.torzym.pl/ oraz za pośrednictwem Biuletynu Informacji Urzędu Miejskiego w Torzymiu <http://bip.wrota.lubuskie.pl/ugtorzym/>, na których zamieszczono projekt Programu oraz formularz uwag w zakładce Konsultacje społeczne. Projekt Programu i formularz uwag dostępne były również w Referacie Budownictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Torzymiu. Celem konsultacji było uzyskanie opinii i wniosków dotyczących Projektu. Zgodnie z zarządzeniem informacja o przebiegu konsultacji podana została do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Torzymiu, tablicach ogłoszeń w sołectwach Gminy Torzym, stronie internetowej gminy www.torzym.pl, BIP oraz w prasie o zasięgu gminnym.

Działania informacyjne i promocyjne

Na potrzeby prowadzonych konsultacji społecznych opracowano materiały informacyjne i promocyjne (plakaty). Wykorzystano również środki komunikacji maksymalizujące uczestnictwo i aktywność mieszkańców: ulotki, ogłoszenia, informacje o postępach prac publikowane na stronie www Urzędu Miejskiego. Plakaty informacyjne zawierały informację o realizacji projektu ze środków unijnych i wskazywały daty najważniejszych spotkań z interesariuszami rewitalizacji. Na stronie internetowej gminy www.torzym.pl zamieszczano aktualne informacje o realizowanych działaniach w ramach pracy nad LPR. W ramach prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych informowano o źródle finansowania prac nad programem rewitalizacji, który dofinansowany został z Funduszy Europejskich. Plakaty informacyjne zawierały znaki graficzne POPT 2014-2020.

Mechanizmy włączenia społeczności lokalnej na etapie wdrożenia Programu.

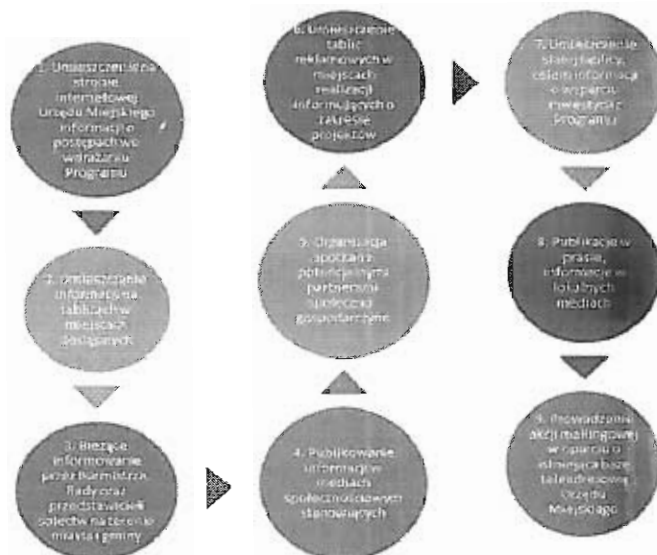
Urząd Miejski zakłada włączenie społeczności lokalnej na etapie wdrożenia Programu³. W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor biznesu, samorządu i NGO (*non government organizations* – organizacje pozarządowe: fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej, spółki non profit) zakłada się **ustalenie stałego systemu komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami**. W ramach promocji programu podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

³ Szczegółowe rozwiązania opisano w Rozdziale. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji oraz Rozdziale. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z opisem ludności

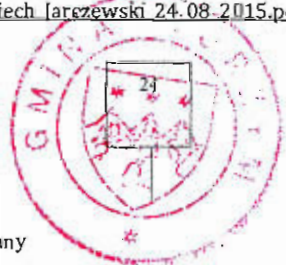
Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia oraz lokalne potencjały występujące na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Wprowadzenie

Diagnoza obszaru opisuje najważniejsze kwestie, na które może mieć wpływ realizacja Programu, wskazuje najważniejsze problemy i potrzeby, ale także zasoby i potencjał obszaru. Uzasadnia dobór kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji oraz ukazuje wewnętrzną spójność obszaru nie tylko pod względem administracyjnym ale przede wszystkim historycznym i kulturowym. **Opis diagnozy został podzielony na uwarunkowania gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne.** Analizę stanu istniejącego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowano na podstawie danych dostępnych w bazach GUS, Regionalnego Biuletynu Informacji Publicznej, Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze dokumentów strategicznych Województwa Lubuskiego, powiatu sulęcińskiego oraz danych z OPS, PUI, Policji, itd. lub na podstawie opracowań istniejących w gminie. Skorzystano również z opisów zawartych w dokumentach strategicznych na poziomie gminy. Diagnoza opracowana na podstawie danych zastanych została skonsultowana z mieszkańcami obszaru rewitalizacji podczas czterech warsztatów rewitalizacyjnych. Ponadto była ona omawiana w trakcie spotkań i szkoleń Zespołu ds. rewitalizacji.

Wyznaczając obszar rewitalizacji dokonano obliczenia syntetycznego wskaźnika „społecznego” dla poszczególnych **jednostek urbanistycznych**. Należy zauważyć, że podział gminy na jednostki pseudonaturalne, jakimi są jednostki urbanistyczne - **ulice**, jest metodą powszechnie wykorzystywaną w badaniach społecznych. Ich podstawowe zalety to możliwość dosyć jednoznacznego pomiaru cech⁴ oraz

⁴ Por. Modelowa rewitalizacja miast. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego, Wojciech Jarczewski Instytut Rozwoju Miast https://www.popt.gov.pl/media/8247/Wojciech_Jarczewski_24.08.2015.pdf

określona struktura wewnętrzna, podkreślająca całościowy charakter. Obszar gminy został podzielony na wiejski oraz miejski, a wartością referencyjną była średnia dla poszczególnego obszaru. Prace analityczne rozpoczęto od analizy wskaźników obrazujących występowanie problemów społeczno- gospodarczych gminy. Skoncentrowano się na danych ukazujących obszary kryzysowe w sferze społecznej, takie jak poziom bezrobocia, poziom ubóstwa, przestępczość, poziom edukacji, frekwencja w wyborach. Jednostki urbanistyczne, dla których wskaźnik syntetyczny byłby gorszy niż średnia dla gminy zostały potencjalnie uznane za zdegradowane. Na podstawie danych o problemach społeczno-gospodarczych gminy **opracowano *Index of Multiple Deprivation*, czyli syntetyczny wskaźnik degradacji.**

W dalszej kolejności dokonano analizy występowania przynajmniej jednego z dodatkowych problemów/wskaźników kryzysowych, odnoszących się do co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Na tym etapie pracy dokonano analizy występowania co najmniej jednego z problemów (tj. poziomu wskaźników odbiegających od średniej gminy), co pozwoliło na wskazanie obszaru rewitalizacji.

Finalnie, dokonano analizy spełnienia warunków wskazanych w Wytocznych dot. rewitalizacji oraz ustawie o rewitalizacji, warunkujących wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który nie może obejmować łącznie terenów o powierzchni większej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Informacje ogólne

Torzym jest miastem leżącym w województwie lubuskim, w powiecie sulęcińskim, położonym nad rzeką Iłanką i jeziorem Ilno. Miasto jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej Torzym. Przed reformą administracyjną, w latach 1975–1998 miasto administracyjnie należało do województwa zielonogórskiego. Torzym według danych z 31 grudnia 2015 roku miał 2497 mieszkańców. Powierzchnia miasta wynosi 9,11 km².

Gmina Torzym, na dzień 31 grudnia 2015 roku, miała 6934 mieszkańców, natomiast powiat sulęciński zamieszkiwało 35761 osób. W skład gminy miejsko- wiejskiej wchodzi następujące sołectwa: Bargów, Bielice, Bobrówko, Boczów, Debrznica, Drzewce, Drzewce-Kolonia, Garbicz, Gądków Mały, Gądków Wielki, Grabów, Koryta, Kownaty, Lubin, Lubów, Mierczany, Pniów, Prześlice, Tarnawa Rzepińska, Walewice, Wystok.

Na obszarze rewitalizacji występują znaczne problemy społeczne, przestrzenne, gospodarcze oraz przyrodnicze, które wpływają na obecny oraz przyszły kształt działań podejmowanych na tym terenie. Czynniki te będą miały zdecydowany wpływ na rozwój obszaru i wyprowadzanie go ze stanu zmarginalizowania. Ponadto będą miały duże znaczenie dla efektywności Programu oraz możliwości zrealizowania zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Kluczowe będzie w tym przypadku skoncentrowanie uwagi na grupach osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem, a także dysfunkcjami społecznymi, których koncentracja na obszarze rewitalizacji jest znacząca.

Diagnoza została opracowana w sposób umożliwiający wskazanie najważniejszych problemów i potrzeb, występujących na obszarze rewitalizacji, a także istniejących potencjałów, które stanowią ważny czynnik determinujący możliwość zrealizowania zamierzeń, mających doprowadzić do zniwelowania sytuacji kryzysowej. Potencjały obszaru są wewnętrznie spójne i uzupełniają się wzajemnie.

Diagnoza została podzielona na poszczególne uwarunkowania: społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno- funkcjonalne i techniczne. W celu precyzyjnego wyznaczenia obszaru rewitalizacji, posłużono się wskaźnikiem syntetycznym, który w sposób szczegółowy przedstawia sytuację występującą na analizowanym obszarze, z uwzględnieniem poszczególnych ulic, na których natężenie poszczególnych problemów jest zróżnicowane.

W celu precyzyjnego opisu skali występujących problemów społecznych, przeanalizowano następujące zmienne: korzystanie przez mieszkańców z zasiłków stałych oraz celowych, wykorzystywanie dofinansowych posiłków, skalę bezrobocia, ilość osób w wieku produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Ponadto przeanalizowane zostały również wskaźniki referencyjne w obszarze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno- funkcjonalnym i technicznym. Kompleksowa analiza powyższych danych pozwoliła na opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji, czyli Index of Multiple Deprivation.

Wszystkie wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszaru rewitalizacji posiadają duże znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy oraz wyprowadzanie obszaru z sytuacji kryzysowej. Zostały one odniesione do średniej gminy i wskaźniki, które w znacznym stopniu przewyższały określoną średnią, zostały zsumowane, wskazując na potencjał rewitalizacyjny obszaru.

Uwarunkowania społeczne

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz obszaru zdegradowanego, należy dokładnie omówić zagadnienie uwarunkowań społecznych – przeanalizowanie kluczowych wskaźników pozwoli na wskazanie obszaru, który wymaga przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Poniżej zostaną omówione następujące zagadnienia: struktura demograficzna gminy, przyrost naturalny oraz migracje mieszkańców, a także stan bezrobocia na tle liczby mieszkańców oraz z uwzględnieniem wieku produkcyjnego. Istotne aspekty to także zagadnienia z zakresu pomocy społecznej – liczba osób korzystających z zasiłków, czy też liczba rodzin wspomaganych przez ośrodek pomocy społecznej.

Struktura demograficzna gminy Torzym ulega zmianom, wynikającym z trendu ogólnopolskiego, który charakteryzuje się starzeniem się społeczeństwa i zmniejszaniem liczby osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym. W gminie, liczba mieszkańców na przestrzeni lat 2012-2015 uległa zmniejszeniu o 49 osób. Nastąpił wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (przyrost o 1,2%), oraz zmniejszenie się liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0,88%) oraz produkcyjnym (0,33%). Na przestrzeni roku 2012/2013 doszło do zwiększenia liczby osób w wieku produkcyjnym, jednakże od 2012 roku tendencja w liczebności osób w wieku poprodukcyjnym jest wzrostowa, a w wieku przedprodukcyjnym malejąca. Zmiana struktury ludności to silny czynnik determinujący nawarstwienie problemów społecznych, szczególnie w obszarze konieczności zapewnienia osobom starszym wsparcia finansowego ale również w zakresie organizacji wolnego czasu i zapewnienia dostępu do świadczeń społecznych. Niniejszy trend będzie silnie oddziaływał na procesy rewitalizacyjne, które zaplanowane będą do realizacji na obszarze rewitalizacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

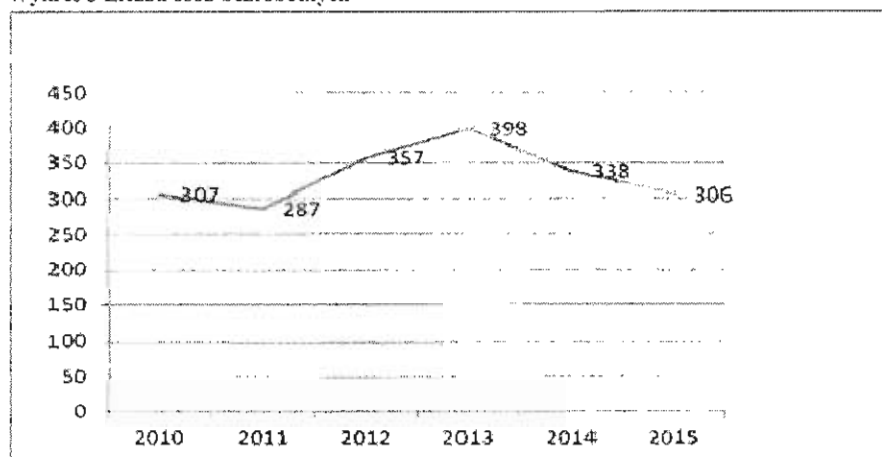
Tabela 6 Struktura demograficzna mieszkańców

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	liczba	%	liczba	%	liczba
2012	6969	20,55	1432	64,89	4522	14,56	1015
2013	6974	19,67	1372	65,21	4548	15,09	1053
2014	6928	19,72	1366	64,88	4495	15,40	1067
2015	6920	19,67	1361	64,56	4468	15,76	1091

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

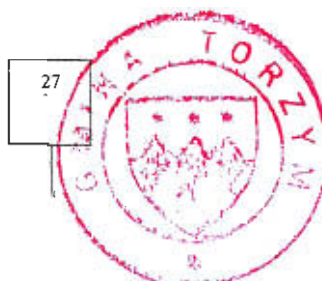
Obniżająca się liczebność osób w wieku produkcyjnym, a także wzrost gospodarczy sprawiają, iż w gminie systematycznie spada bezrobocie. Liczba osób pozostających bez pracy była najwyższa w 2013 roku i wyniosła 398 osób, a w roku 2015 bez pracy pozostawało 306 osób. Mniejsza liczba osób pozostających bez zatrudnienia jest zależna od obszaru, ponieważ występują na terenie gminy obszary, na których bezrobocie jest zdecydowanie wyższe niż średnia, a także obszary, na których wszystkie osoby pracują. Niniejsze rozróżnienie ma wpływ na uznanie danego obszaru za wymagający przeprowadzenia procesów rewitalizacyjnych.

Wykres 3 Liczba osób bezrobotnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przeprowadzając analizę struktury bezrobocia w podziale na płeć, dostrzegalny jest wyższy odsetek bezrobotnych mężczyzn. Rozpatrując niniejsze dane, należy wziąć pod uwagę, iż na terenie gminy dochodzi do zjawiska rejestrowania osób w urzędzie pracy jedynie po to, aby uzyskać ubezpieczenie zdrowotne i móc świadczyć pracę „na czarno”. Wynika to z przygranicznego położenia miejscowości i znacznych inożliwości

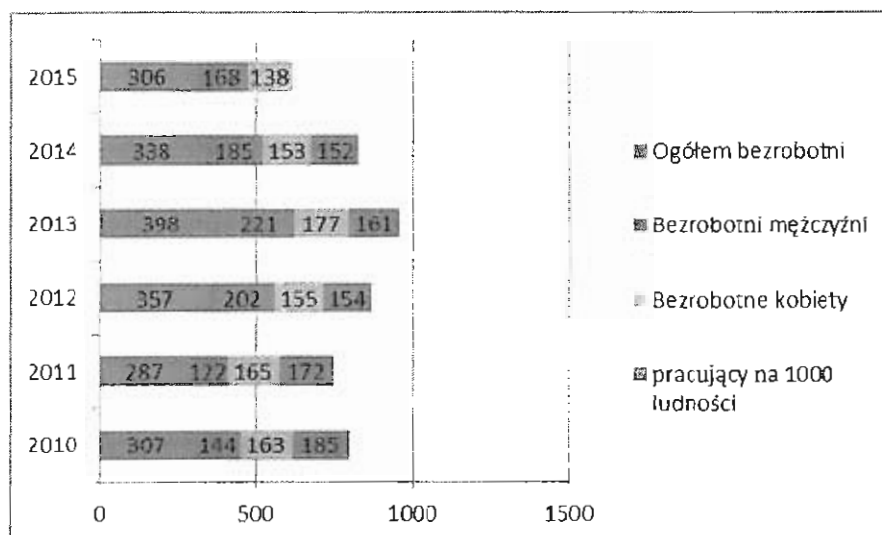

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

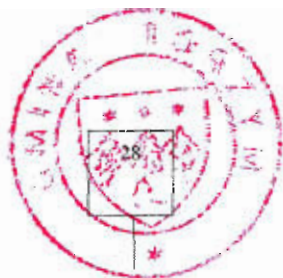
zarobkowania na terytorium Niemiec. Niniejsze zjawisko było szczególnie podkreślane przez przedsiębiorców, obecnych podczas warsztatów rewitalizacyjnych i może wpływać na strukturę bezrobocia.

Wykres 4 Bezrobotni w stosunku do liczby mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

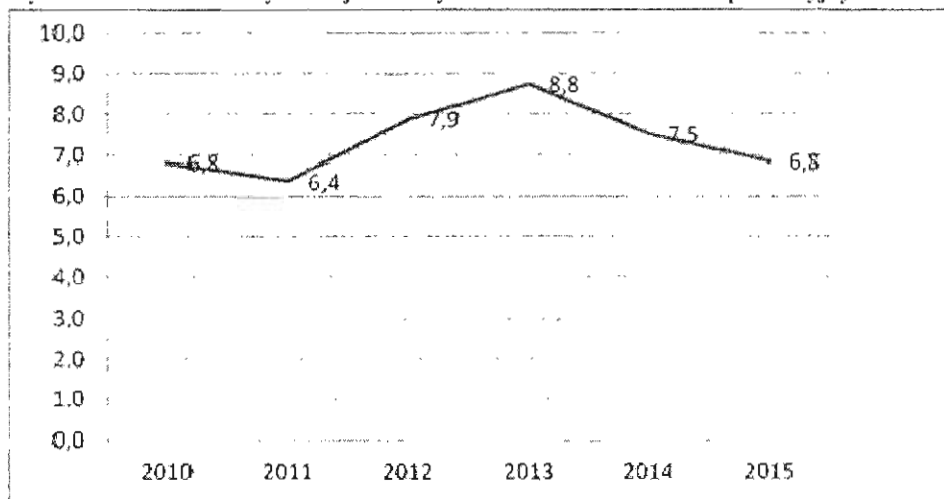
Spadek ilości osób bezrobotnych nie jest powiązany ze zmniejszaniem się liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców. Niniejsza liczebność cały czas spada, co jest bezpośrednią przyczyną obniżania się liczby ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, a wzrostu liczebności osób w wieku poprodukcyjnym. Biorąc pod uwagę całościową liczebność mieszkańców, spadek wskaźników nie jest dostrzegalny, jednakże koncentrując się jedynie na ludności w wieku produkcyjnym, następuje ciągły spadek osób pozostających bez zatrudnienia, w grupie osób w wieku produkcyjnym. Należy podkreślić, iż obecnie liczebność osób pozostających bez pracy w grupie osób w wieku produkcyjnym pozostaje na tym samym poziomie co w 2010 roku.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Wykres 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ujemny przyrost naturalny to największe wyzwanie dla samorządu, ponieważ będzie miało wpływ na dalszy rozwój gminy, możliwość zapewnienia wystarczającej liczby pracowników dla powstających firm, a także konieczność wydatkowania dodatkowych środków budżetowych na zaspokojenie potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Spadająca liczba ludności będzie miała wpływ na cały obszar gminy. Niniejsza tendencja jest niezmienna od 2011 roku, a przyrost naturalny cały czas zmniejsza swoją dynamikę, tak aby w 2015 roku, po raz pierwszy osiągnąć wartość ujemną.

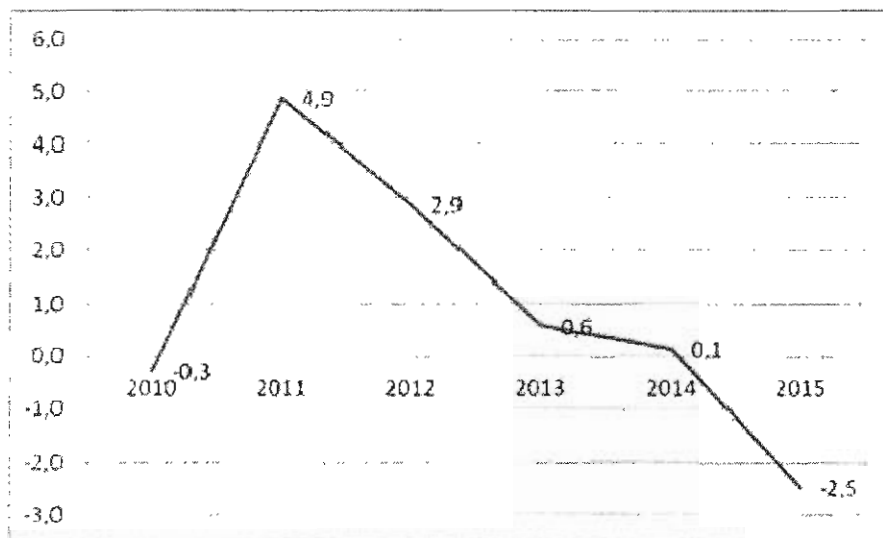
Rozważając niniejsze dane pod kątem działań rewitalizacyjnych, dostrzegalna jest potrzeba zapewnienia wsparcia osobom starszym, które będą wymagały specjalistycznej pomocy, ale również wsparcia w zakresie dziennych form opieki, mających na celu ich aktywizację oraz zapewnienia aktywnego spędzenia czasu wolnego. Dane uzyskane w trakcie diagnozy wskazują na konieczność realizacji niniejszych działań.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

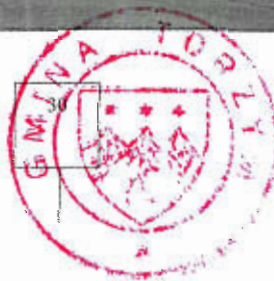
2016-2020

Wykres 6 Saldo ruchu naturalnego (przyrost naturalny)

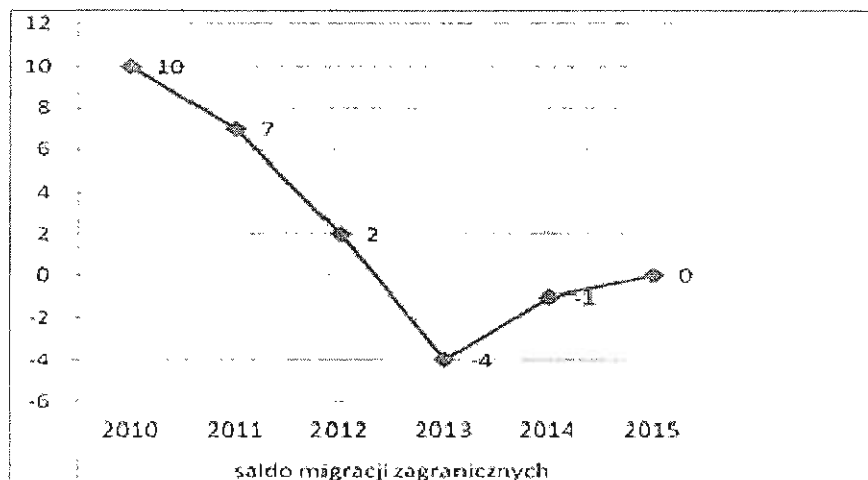
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zmniejszanie populacji mieszkańców gminy następuje z przyczyn naturalnych, które zostały wskazane powyżej, ale również wynika z migracji ludności przemieszczającej się zagranicę lub na inne obszary w Polsce. Wskaźnik migracji obrazuje atrakcyjność danego obszaru, a ujemna wartość migracji wewnątrz krajowych świadczy o poszukiwaniu przez mieszkańców innego, bardziej atrakcyjnego obszaru do życia, co jest związane z większą dostępnością do pracy, usług społecznych. Analizując dane można wskazać, iż obecnie saldo migracji zagranicznych nie obrazuje negatywnych tendencji, ale saldo migracji wewnętrznych jest ujemne i ma negatywny wpływ na rozwój gminy.

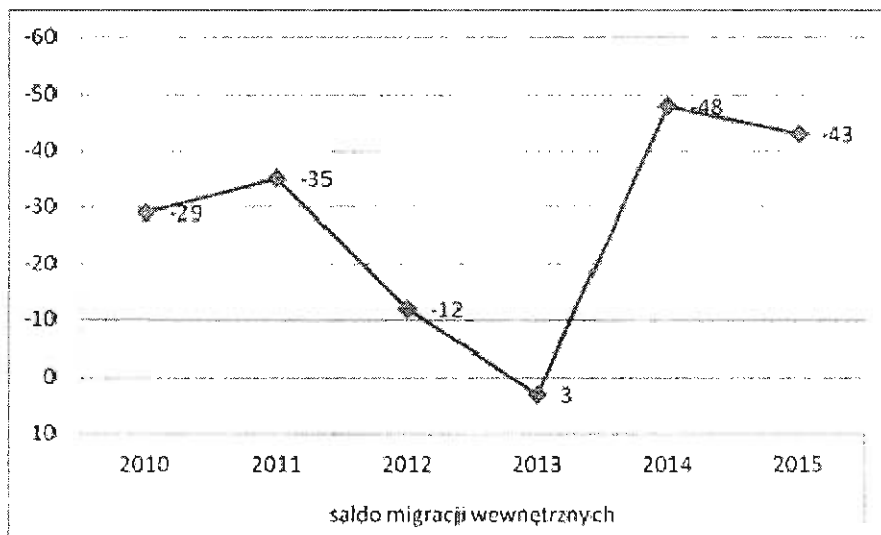

Wykres 7 Saldo migracji zagranicznych

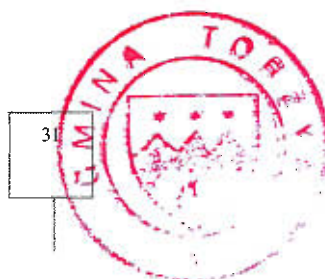
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 8 Saldo migracji wewnętrznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ważnym obszarem diagnozy jest analiza liczebności osób korzystających z pomocy społecznej. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej spadał od 2010 do 2013 roku, a od 2014 roku rozpoczął tendencję wzrostową, chociaż obecnie kształtuje się na znacznie mniejszym poziomie niż w 2010 roku. Podobna tendencja występuje w odniesieniu do liczby rodzin korzystających ze świadczeń społecznych, chociaż ich spadek w porównaniu do liczebności osób był zdecydowanie niższy. Obecnie liczba rodzin pobierających świadczenia lub inną pomoc jest jedynie o 4% niższa niż w 2010 roku.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

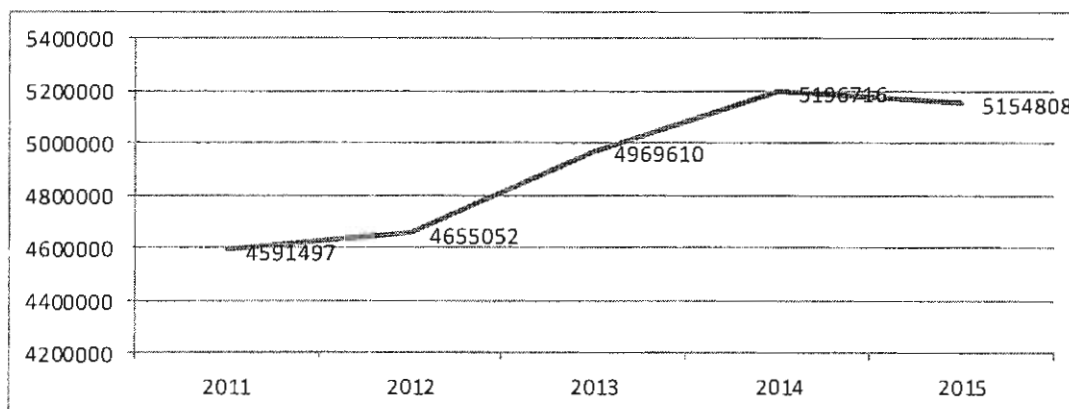
Tabela 7 Wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej

Lata	Liczba osób	Liczba rodzin
2010	1318	492
2011	1163	465
2012	1013	431
2013	905	432
2014	1044	462
2015	1079	474

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Torzym

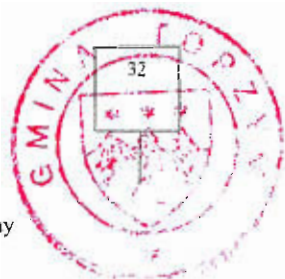
Analiza środków przeznaczanych na świadczenia pomocy społecznej przez ośrodek pomocy społecznej wskazuje na znaczny wzrost wydatków na przestrzeni 2013/2014 roku. Obecnie wysoka kwota wypłaconych świadczeń utrzymuje się na poziomie zbliżonym do roku 2014. Jednakże rozpatrując wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej, a także wielkość wypłaconych środków, dostrzegalna jest tendencja spadku liczebności osób korzystających z zasiłków lub innej pomocy. Chociaż należy podkreślić, iż jednocześnie następuje znaczny wzrost wydatków po stronie ośrodka pomocy społecznej. Spadek bezrobocia przyczynił się do zmniejszenia liczby osób pobierających świadczenia, jednakże obecnie w gminie istnieje znaczna liczba osób strukturalnie wykluczonych, czyli pozostających od dłuższego czasu pod opieką państwa, która nie ulega zmniejszeniu pomimo korzystnych tendencji na rynku pracy. Niniejsza grupa wymaga podjęcia działań aktywizacyjnych, mających na celu przywrócenie ich na rynek pracy.

Wykres 9 Wydatki na pomoc społeczną (w PLN)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Torzym

Przeprowadzając analizę kategorii przestępstw dokonanych na przestrzeni lat 2010 – 2015 można zauważyć spadek ich liczebności w większości kategorii, chociaż w roku 2015 wzrosła ilość kradzieży mienia oraz przestępstw innych. W ciągu ostatnich dwóch lat doszło do znacznego spadku liczby przestępstw

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

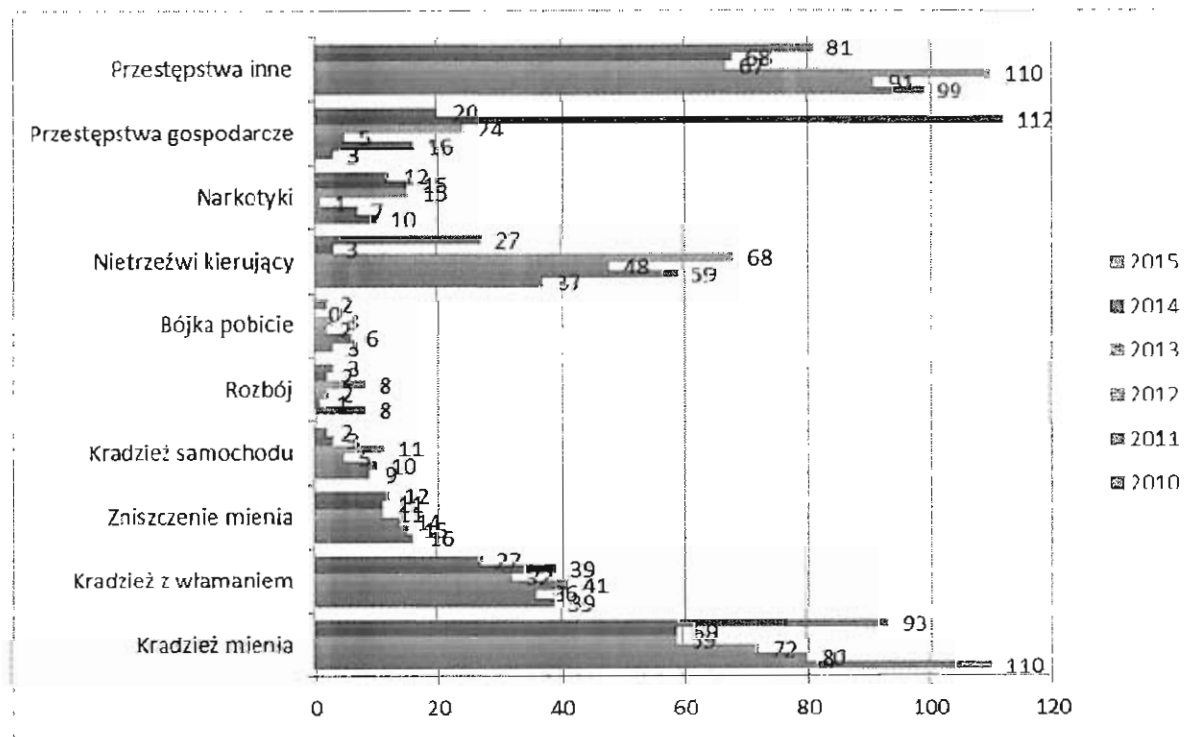
2016-2020

gospodarczych, wśród których zaobserwowano spadek ze 112 w roku 2014 do 20 w roku 2015. Analizując liczbę zatrzymanych nietrzeźwych kierujących, dostrzegalny jest wzrost w stosunku do roku 2014, w którym zatrzymano jedynie 3 osoby, ale znaczny spadek w stosunku do roku 2013, w którym osób zatrzymanych było 68. Zastanawiająca jest mała liczebność osób zatrzymanych w roku 2014, ponieważ rozpatrując tendencję na przestrzeni lat 2010 – 2015, jest to jedyny rok, w którym tak mała ilość osób została złapana na jeździe samochodem pod wpływem alkoholu.

Ze względu na bliskie położenie gminy względem granicy państwa, bardzo dobrą tendencją jest zmniejszona liczba przestępstw gospodarczych, która może być wynikiem podjęcia specjalnych działań przez policję.

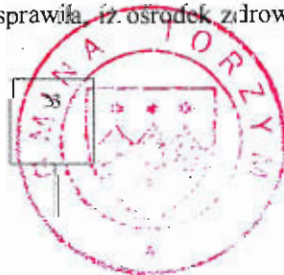
Marginalny odsetek liczby przestępstw rozbójniczych oraz bójek i pobić może świadczyć o względnym bezpieczeństwie mieszkańców, którzy zdecydowanie częściej narażeni są na kradzież niż możliwość cięższego uszkodzenia ciała. Chociaż należy podkreślić, iż zasadne byłoby podjęcie przez policję działalności mającej na celu zmniejszenie liczby kradzieży, które obecnie są największym problemem na badanym obszarze.

Wykres 10 Stwierdzone przestępstwa z podziałem na kategorie w latach 2010 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Sulęcinie

Ważnym problemem społecznym, który wymaga przeprowadzenia pogłębionej analizy jest dostępność mieszkańców do pomocy lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Mieszkańcy gminy mają dostęp do lekarza w Torzymiu, Boczowie i Gądkowie Wielkim. Podkreślenia wymaga dostępność mieszkańców do lekarza ostatniej z wymienionych miejscowości, ponieważ wynika ona z zapotrzebowania samej społeczności lokalnej, która poprzez prowadzone działania, sprawiła iż ośrodek zdrowia został ponownie uruchomiony w

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

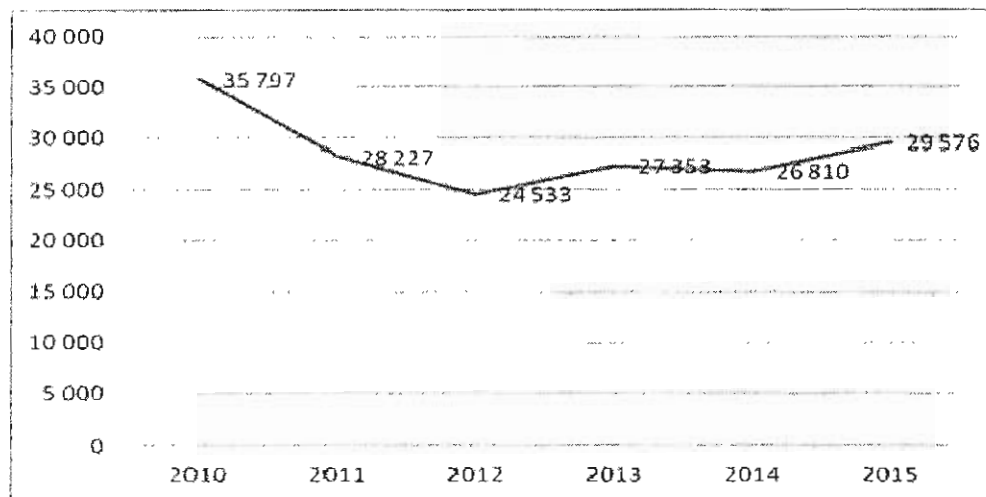
2016-2020

tej miejscowości. W Torzymiu znajduje się również Lubuski Szpital Kardiologiczno- Pulmonologiczny, który świadczy pomoc specjalistyczną w obszarze kardiologii i pulmonologii. Mieszkańcy potrzebujący pomocy w tych obszarach mogą uzyskać ją w prostszy sposób niż pozostali mieszkańcy województwa, ze względu na bliskie położenie terytorialne szpitala. Jednakże pod względem podstawowej pomocy medycznej, szpital nie wpływa znacząco na poprawę zdrowia mieszkańców. Kluczowy w tym przypadku jest dostęp do lekarzy podstawowej opieki medycznej, który dla mieszkańców większych miejscowości jest bezproblemowy, ale może być przeszkodą dla osób zamieszkujących tereny wiejskie.

Mieszkańcy Gądkowa Wielkiego podkreślali, w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych, rolę jaką pełni dla nich ośrodek zdrowia, który znajduje się w ich miejscowości. Mieszkańcy odczuwają wyższe poczucie bezpieczeństwa, a także mają poczucie możliwości uzyskania potrzebnej pomocy. Jednakże obecnie kluczową kwestią jest dla nich przeprowadzenie remontu ośrodka, tak aby pomoc medyczna mogła być świadczona w lepszych warunkach.

Rozważając liczbę porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, jako podstawę działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu dostępu do lekarza, zauważalna jest wzrostowa tendencja w ilości udzielanych porad lekarskich. Podzielenie niniejszej liczebności na ośrodki występujące na terenie gminy, sprawia, iż zapewniają one wystarczającą pomoc medyczną, chociaż koncentracja liczby pacjentów korzystających z ośrodka zdrowia w Torzymiu jest na pewno wyższa niż w pozostałych miejscach.

Wykres 11 Liczba porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W ramach uwarunkowań społecznych procesu rewitalizacji, warto również zwrócić uwagę na stopień korzystania przez mieszkańców z oferty biblioteki jako punktu dostępu do kultury, a także miejsca edukacji. Zauważalny jest spadek ilości wypożyczeń przez pojedynczego czytelnika, przy utrzymującej się na tym samym poziomie liczebności czytelników. Można dostrzec postępujący rozwój księgozbioru, a potencjałem rozwoju czytelnictwa książek mogłaby być wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

Tabela 8 Liczba czytelników oraz wielkość zbiorów Biblioteki Miejskiej w Torzymiu

Lata	Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika	Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	Księgozbiór biblioteki na 1000 mieszkańców
2010	22,7	83	4123,9
2011	22,6	83	4176,5
2012	22,4	84	4161,3
2013	24,5	84	4256,0
2014	20,5	83	4275,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ważnym obszarem, w kontekście prowadzonej diagnozy, jest poziom edukacji w gminie, mierzony poprzez wskaźnik EWD (Edukacyjną Wartość Dodaną), czyli metodę analizy pozwalającą wskazać wkład szkoły w wyniki uzyskiwane na egzaminach, przez uczniów. Niniejszy wskaźnik pozwala zbadać efektywność nauczania w placówce, między innymi poprzez wskazanie za pośrednictwem zaawansowanych modeli statystycznych, podstępów uczniów poczynionych w nauce, na danym etapie edukacji. Analizując EWD dla części matematyczno – przyrodniczej, należy wskazać, iż pozycja szkoły pod względem uzyskiwanych wyników znajduje się w dolnej części wyników uzyskiwanych przez 90% szkół i oscyluje w granicach – 2 punktów. Wyniki egzaminu gimnazjalnego uzyskiwane przez uczniów szkoły w Torzymiu oscylują w granicach 100 punktów, przy czym dla większej liczby uczniów oscylują poniżej tej wartości. Podsumowując

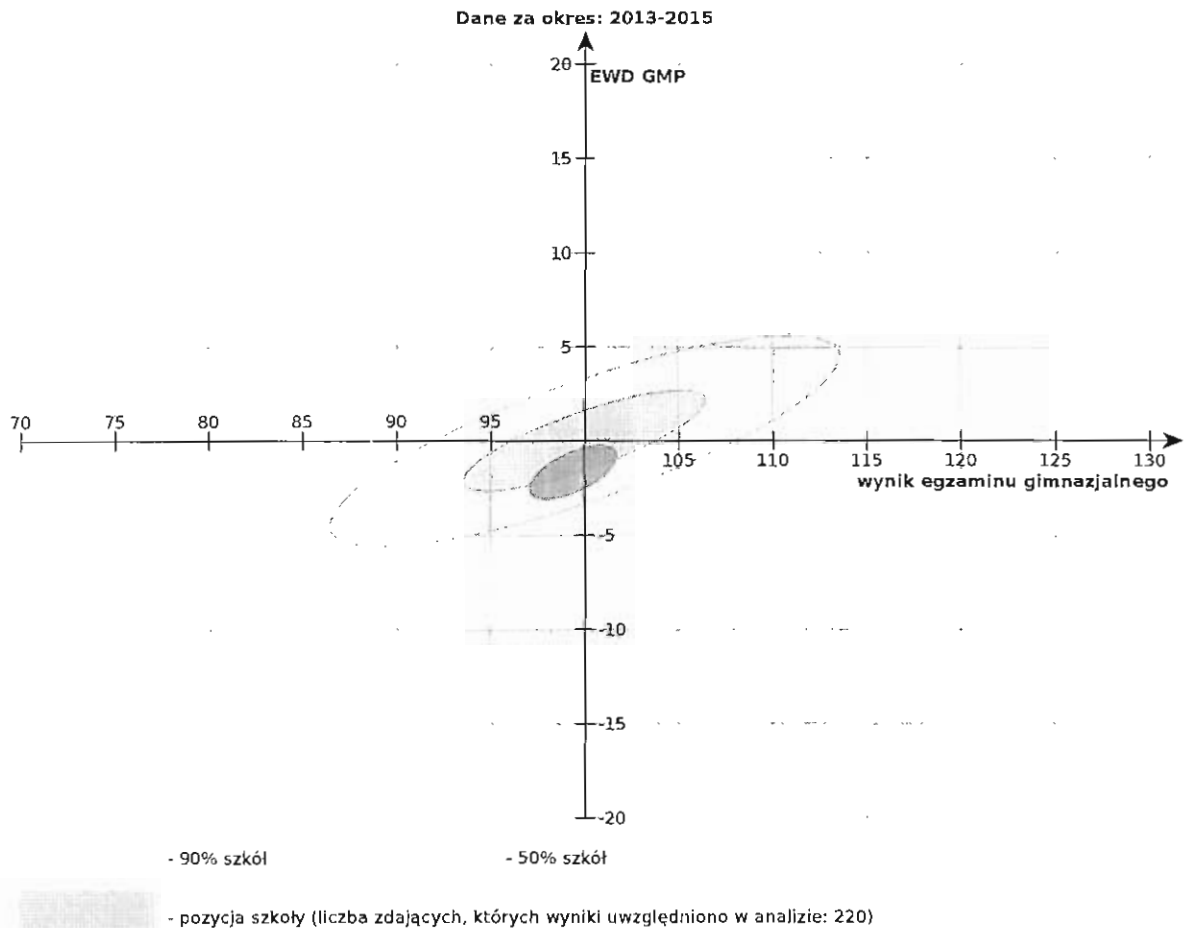

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

wyniki uzyskiwane przez uczniów w części matematyczno – przyrodniczej, należy podkreślić, iż uczniowie kończący szkołę w Torzymiu uzyskują dobre wyniki egzaminów.

Wykres 12 Wartość EWD oraz wyników egzaminu gimnazjalnego dla części matematyczno- przyrodniczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.ewd.edu.pl

Analizując szczegółowo wyniki uzyskiwane przez uczniów z przedmiotów przyrodniczych, które zaliczane są do części matematyczno – przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego, można dostrzec, iż wyniki z niniejszego egzaminu oscylują w średniej wyników uzyskiwanych przez 50% szkół w kraju. Należy podkreślić, iż wyniki uzyskiwane przez uczniów szkoły są uznawane za średnie wyniki uzyskiwane w skali kraju.

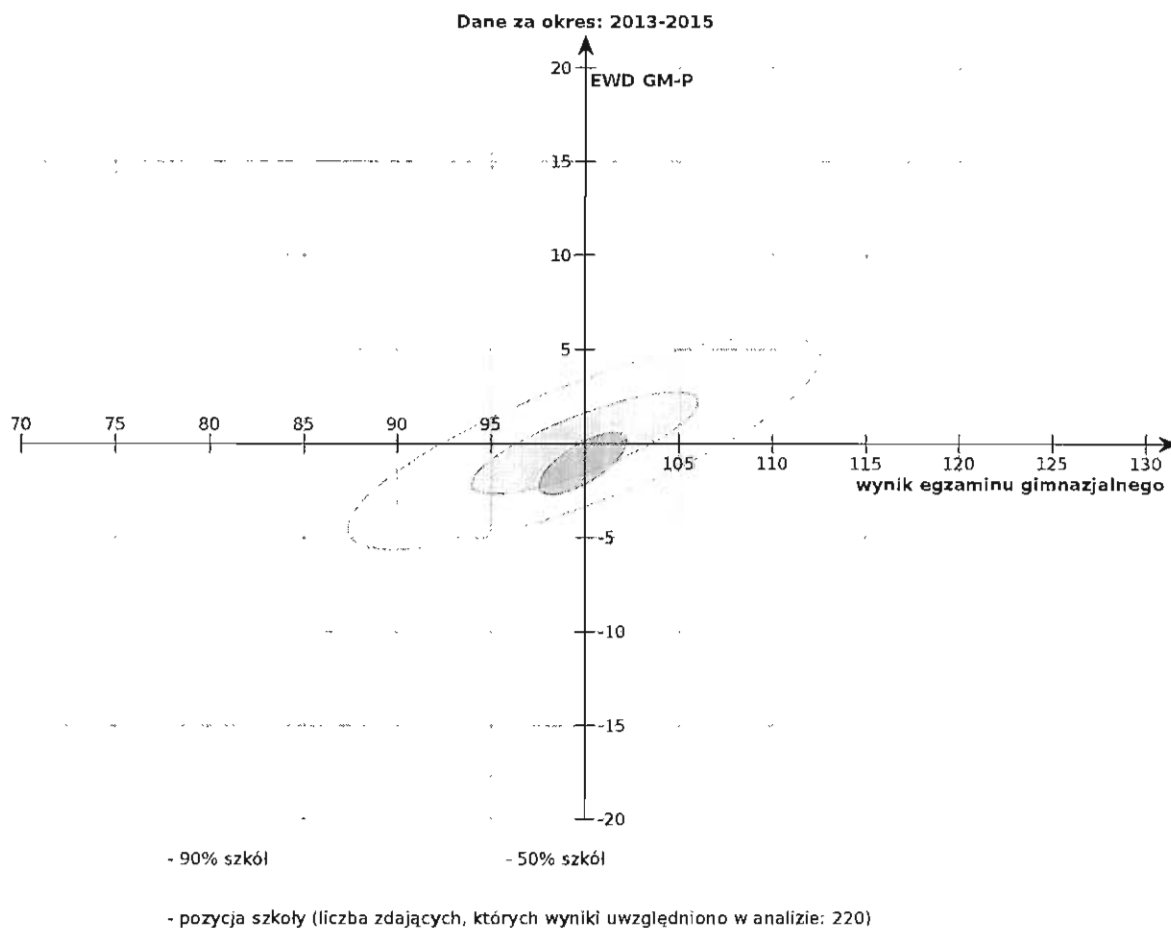

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016-2020

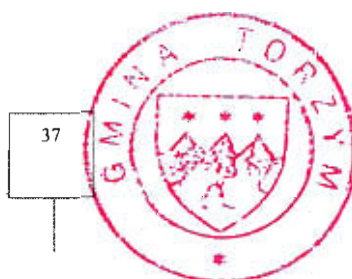

Wykres 13 Wartość EWD oraz wyników egzaminu gimnazjalnego – przedmioty przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.ewd.edu.pl

Matematyka jako przedmiot, z którego uczniowie uzyskują najniższe wyniki oraz uznają niniejszy egzamin za najtrudniejszy, sprawiła, iż efektywność edukacyjna jest niższa niż średnia efektywność uzyskiwana w szkołach. Choć analizując pozycję szkoły, można wskazać, iż znajduje się ona w wartościach uzyskiwanych przez 90% szkół. Analizując wyniki uzyskiwane przez 50% szkół, dostrzegalne jest uzyskiwanie niższych wyników niż badane szkoły. W związku z powyższym można wskazać konieczność poprawy nauczania matematyki, tak aby uczniowie bardziej efektywnie przyswajali wiedzę z niniejszego przedmiotu.

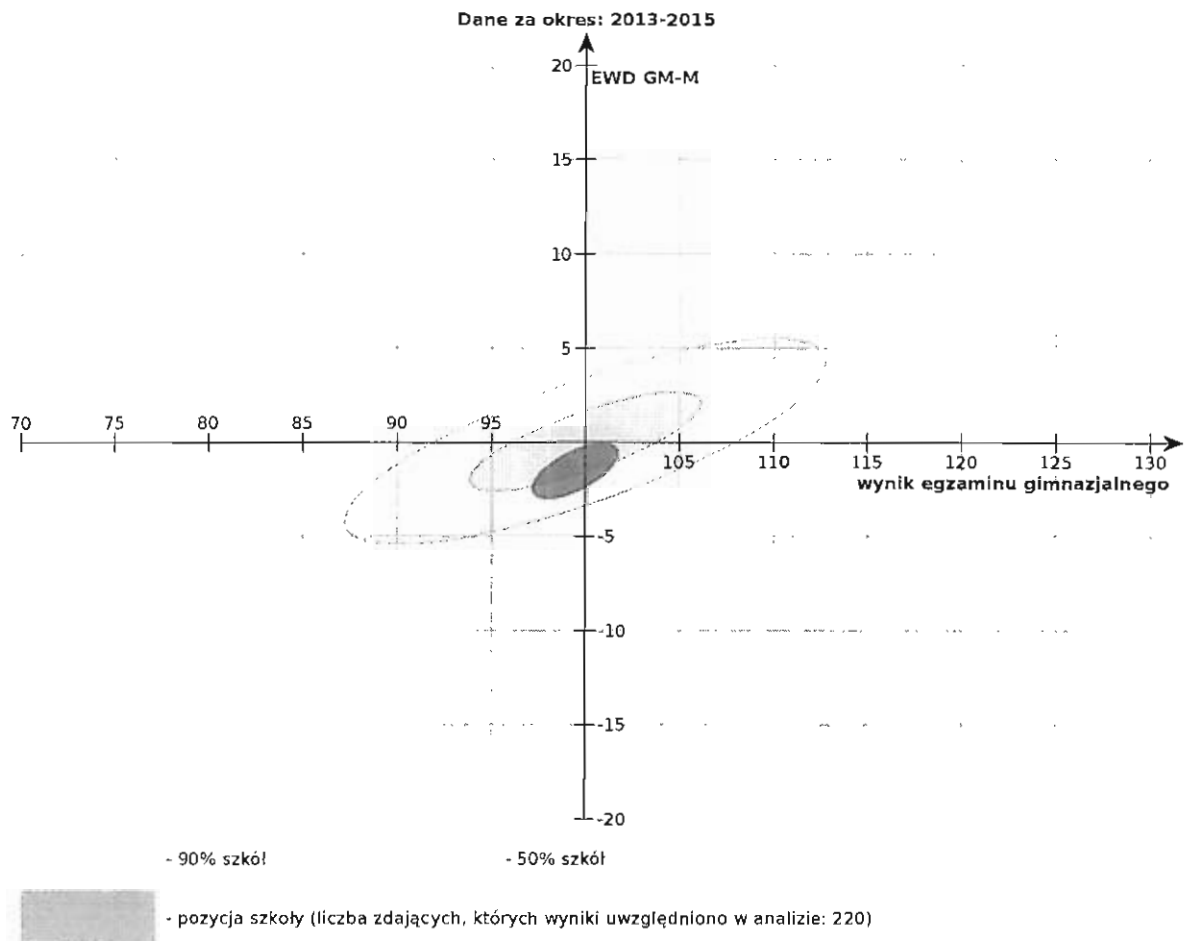

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

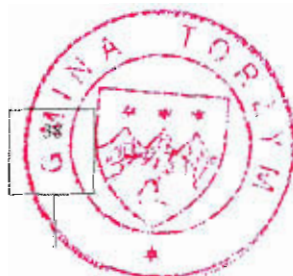

Wykres 14 Wartość EWD oraz wyników egzaminu gimnazjalnego - matematyka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.ewd.edu.pl

Znaczne dysproporcje obserwowane są w odniesieniu do części humanistycznej, w której uczniowie uzyskują wyniki gorsze niż w części matematyczno – przyrodniczej. Wyniki uczniów oscylują poniżej 100 punktów, a dodatkowo są gorsze niż 50% szkół. Wykraczają w pewnym stopniu również poniżej wyników uzyskiwanych przez 90% szkół, chociaż w tym przypadku mniejsza liczba uczniów uzyskiwała gorsze wyniki. Jednakże analizując dane, można dostrzec niepokojący sygnał obniżania efektywności edukacji. Podsumowując wyniki EWD w części humanistycznej, należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność poprawy efektywności nauczania w obszarze języka polskiego oraz historii i WOS-u.

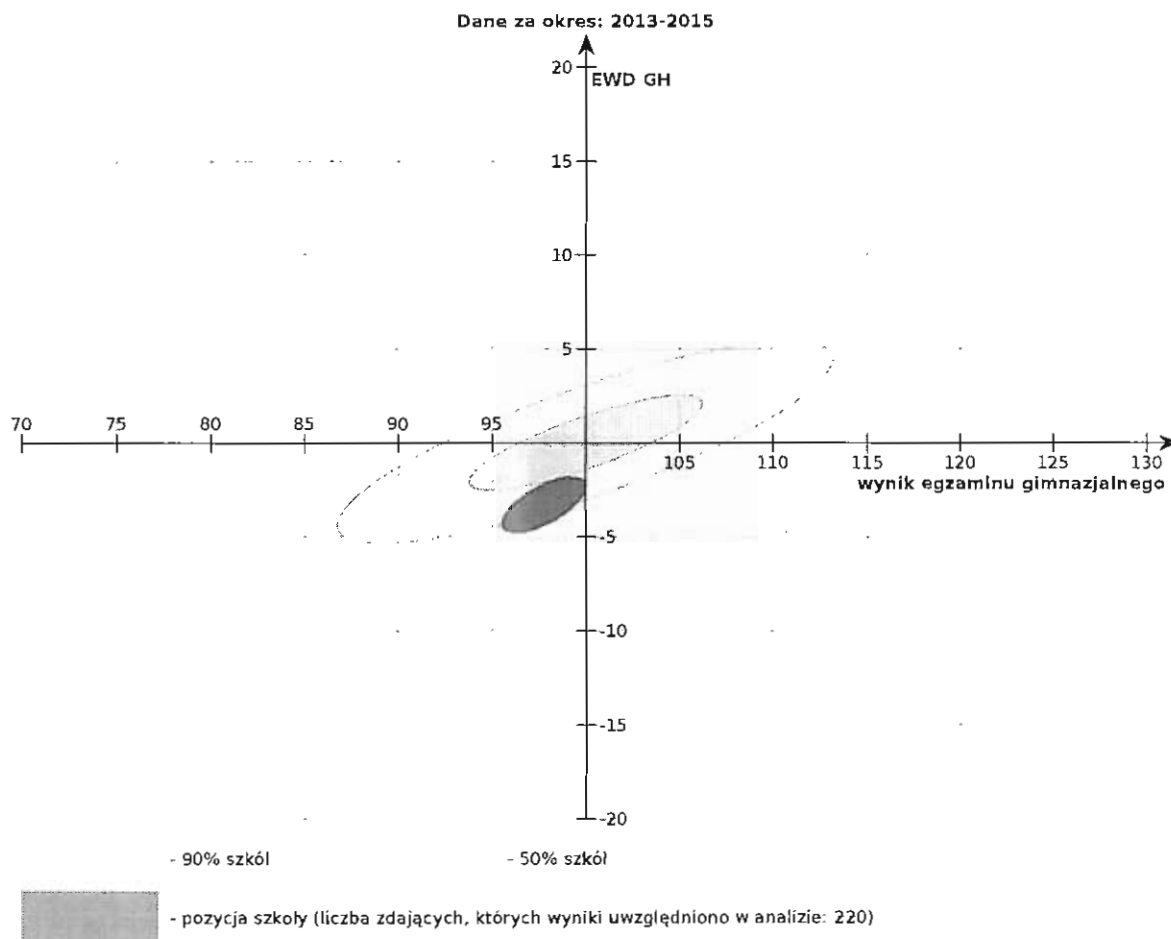

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Wykres 15 Wartość EWD oraz wyników egzaminu gimnazjalnego dla części humanistycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.cwd.edu.pl

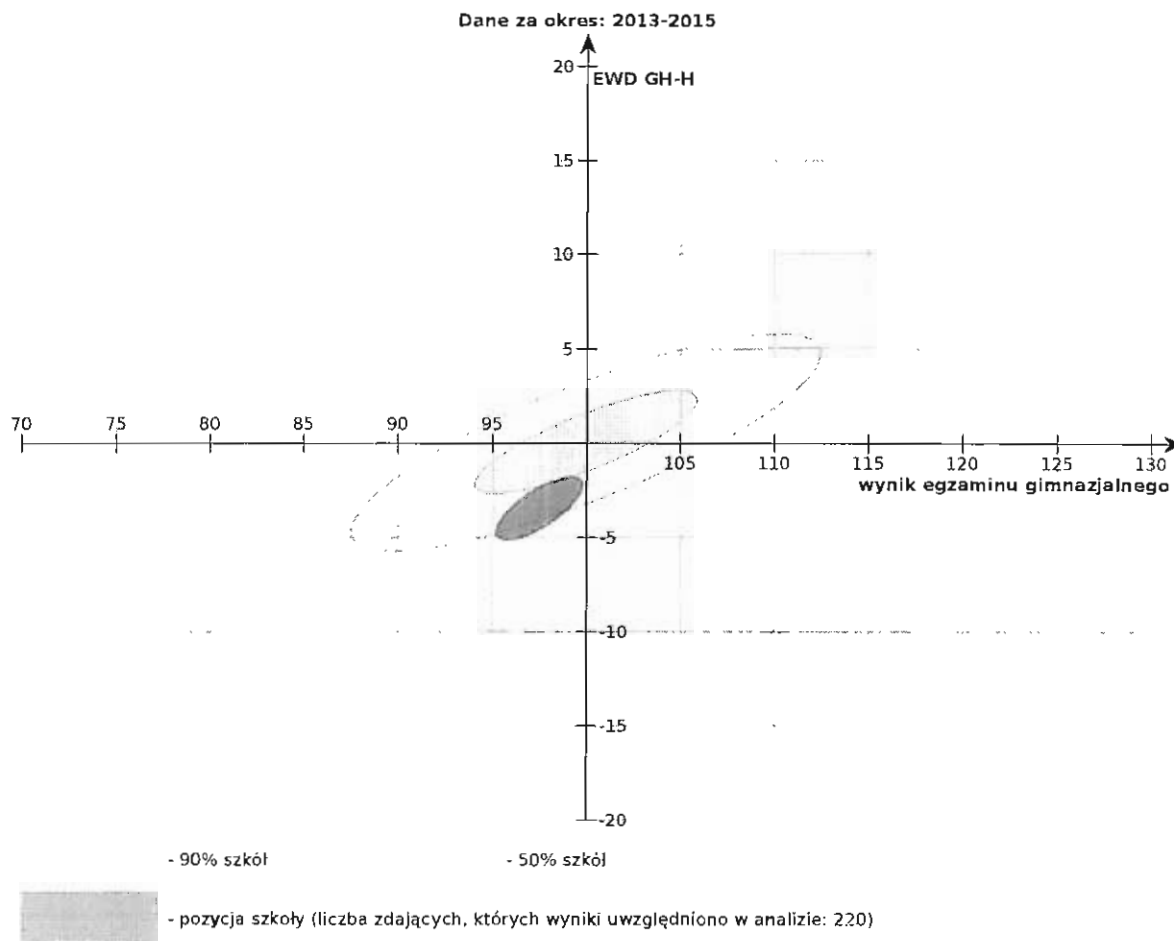
Wyniki uzyskiwane przez uczniów zdających historię i WOS są tożsame do wyników łącznych uzyskiwanych przez uczniów w ramach zdawania części humanistycznej. Są one niższe pod względem efektywności nauczania oraz wyniki uzyskiwane na egzaminie wynoszą poniżej wartości 100 punktów. W odniesieniu do niniejszych przedmiotów, powinna nastąpić poprawa w zakresie nauczania, umożliwiającą podwyższenie wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminie oraz pozwalającą na zwiększenie rezultatów uzyskiwanych przez uczniów, na tym etapie edukacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

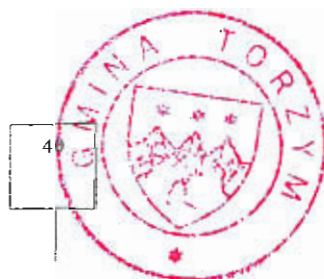
2016-2020

Wykres 16 Wartość EWD oraz wyników egzaminu gimnazjalnego – historia i WOS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.ewd.edu.pl

W porównaniu do wyników uzyskiwanych przez uczniów z historii, wyniki uzyskane w zakresie języka polskiego mogą być uznane za lepsze, ponieważ wynik egzaminu gimnazjalnego jest bardziej zbliżony do wartości przekraczających 100 punktów oraz pozycja szkoły jest wyższa pod względem EWD, chociaż nadal posiada wartości ujemne. Szkoła w zakresie poziomu zdawalności języka polskiego lokuje się w granicach poziomu wyniku uzyskiwanego przez 90% szkół.

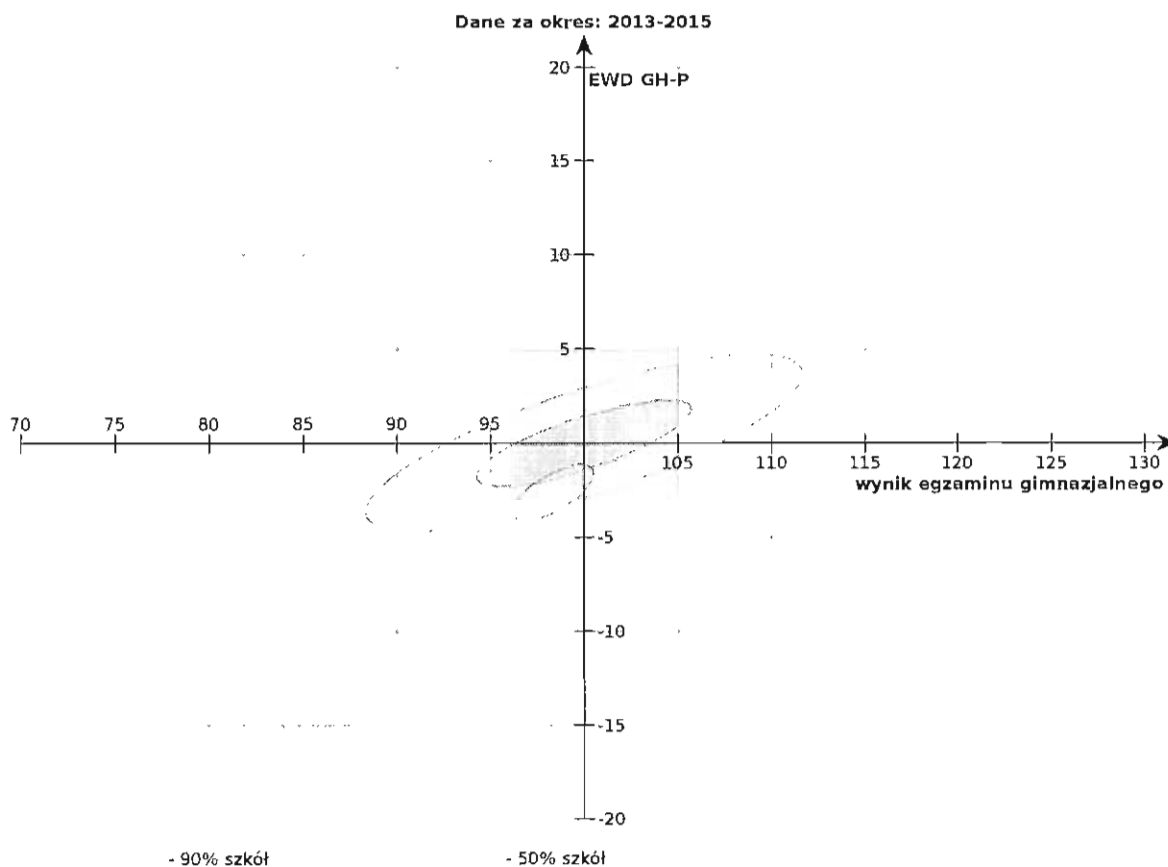

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

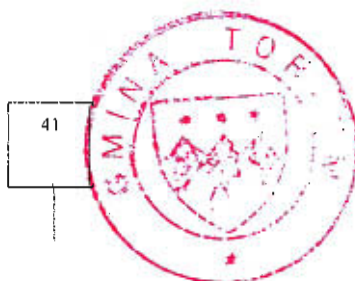
Wykres 17 Wartość EWD oraz wyników egzaminu gimnazjalnego – język polski

- pozycja szkoły (liczba zdających, których wyniki uwzględniono w analizie: 220)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.ewd.edu.pl

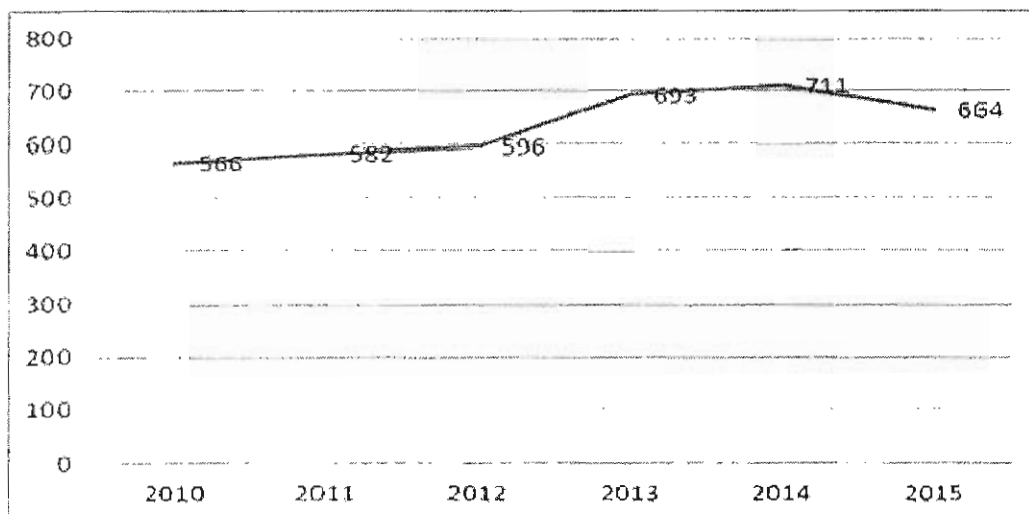
Biorąc pod uwagę możliwości edukacyjne dzieci oraz ich przystosowanie do osiągnięcia wyższych wyników na egzaminie w przyszłości, należy wskazać na odsetek dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola wzrasta od 2010 roku. Obecnie oscyluje na poziomie 664 dzieci, co oznacza, iż 6 na 10 dzieci w wieku od 3 do 5 lat uczęszcza do przedszkola. W porównaniu do roku 2014, nastąpił nieznaczny spadek liczebności dzieci, jednakże w porównaniu do lat 2010 – 2012 liczba dzieci w wieku 2015 jest zdecydowanie wyższa.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Wykres 18 Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tysięcy dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analizując liczebności bezwzględne dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, należy wskazać, iż odsetek dzieci uczęszczających do przedszkola oscylował w granicach 62 – 79%, co należy uznać jako wynik bardzo dobry, wskazujący na popularność przedszkola jako formy opieki. Biorąc pod uwagę pozytywną rolę przedszkola w procesie kształcenia dzieci, należy podkreślić, iż zdobywają one wiedzę niezbędną do późniejszego brania udziału w procesie nauki szkolnej.

Tabela 9 Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w latach 2010-2014

Lata	Dzieci w wieku 3-6 ogółem	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
2010	327	204	62,4
2011	351	218	62,1
2012	348	227	65,2
2013	332	240	72,3
2014	294	232	78,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Aktywność społeczną mieszkańców można określić poprzez frekwencję w wyborach samorządowych, które miały miejsce w 2014 roku. Frekwencja w Torzymiu była o 3% wyższa niż w województwie lubuskim i ukształtowała się na poziomie procentowym populacji Polski, biorącej udział w głosowaniu. Była ona jednak niższa o 5% od frekwencji w powiecie. Jednakże biorąc pod uwagę zbliżoną wartość z frekwencją

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

ogólnopolską można wskazać, iż mieszkańcy biorą udział w wyborach.. Jednakże, biorąc pod uwagę wypowiedzi mieszkańców w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych, znacznym problemem gminy jest bardzo niskie zaangażowanie społeczne w działalności organizacji pozarządowych. Mieszkańcy wskazywali na małą liczbę podmiotów, a także spadającą liczebność osób angażujących się na rzecz wspólnego celu społecznego. Niniejsza kwestia może być problematyczna w przyszłości, biorąc pod uwagę zaangażowanie mieszkańców w ważne sprawy gminy.

Tabela 10 Frekwencja w wyborach samorządowych w roku 2014

%	Gmina ogółem	Powiat	Województwo	Polska
Frekwencja	47,58	52,44	44,6	47,2

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PKW

Na obszarze gminy istnieją obiekty, których potencjał może zostać wykorzystany do aktywizacji mieszkańców, między innymi Dom Strażaka w Torzymiu oraz świetlice wiejskie na obszarach wiejskich. Obecnie przeszkodą w ich wykorzystaniu jest niskie zaangażowanie społeczne mieszkańców, dlatego konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie działalności osób zamieszkujących teren gminy na rzecz „swojej małej ojczyzny”. Działania realizowane na obszarze świetlic wiejskich mają służyć temu celowi, jednakże jak wynika z przeprowadzonych rozmów, podczas warsztatów rewitalizacyjnych, młode osoby z roku na rok mniej interesują się takimi działaniami. W związku z tym konieczne jest podjęcie odpowiednich działań w celu zachęcenia osób do aktywnego zaangażowania.

Podsumowując uwarunkowania społeczne należy podkreślić, iż przeanalizowano wskaźniki obrazujące sposób korzystania z zasiłków stałych, okresowych i celowych, a także pomoc na dożywianie dzieci jako zmienne obrazujące stopień wykorzystania pomocy społecznej przez mieszkańców Torzymia. Na podstawie niniejszych wskaźników istniała możliwość wskazania stopnia dysfunkcji społecznych istniejących na

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

wybranych obszarach gminy. Ponadto przeanalizowane zostały wartości występującego bezrobocia na analizowanym obszarze, a także wiek przedprodukcyjny oraz poprodukcyjny jako determinanty procesów zachodzących w zbiorowości mieszkańców obszaru miejskiego i wiejskiego.

Przeprowadzona analiza wykazała, iż na obszarze miejscowości Debrznica, Drzewce, Drzewce Kolonia oraz Gądków Wielki, Pniów, Prześlice i Walewice istnieje największa koncentracja problemów społecznych. Na niniejszych obszarach występuje znaczne natężenie pobierania przez mieszkańców zasiłków, które praktycznie pobierane są przez znaczną liczbę osób we wszystkich miejscowościach. Ponadto jedynie na obszarze jednej miejscowości występuje mniejsze od średniej skoncentrowanie osób w wieku poprodukcyjnym. Na większości obszarów istnieje mała liczebność osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o spadających możliwościach reprodukcji i zastępowania pokoleń na tym obszarze.

Podsumowując należy podkreślić, iż niniejsze obszary wymagają szczególnej koncentracji działań, mających na celu odnowę społeczną obszaru, przejawiającą się przede wszystkim poprzez konieczność podjęcia działań aktywizujących społeczność lokalną. Ponadto istnieje konieczność zapewnienia starzejącej się populacji mieszkańców, większego dostępu do miejsc umożliwiających atrakcyjne spędzanie czasu w godzinach przedpołudniowych. Problem starzejącego się społeczeństwa będzie narastał, co dostrzegalne jest we wszystkich analizowanych obszarach, również na terenach miejskich. Analiza przeprowadzona na terenie Torzymba wykazała występowanie problemów związanych z uwarunkowaniami społecznymi na obszarze ulic Świerczewskiego, Jeziornej, Krośnieńskiej, Kwiatowej i Łaszewo. Ponadto problemy te występują na obszarze ulic Placu Wolności, Sulęcińskiej, Świebodzińskiej, Warszawskiej i Witosy. Niniejsze obszary wymagają podjęcia działań w obszarach zapewnienia wyższej aktywizacji zawodowej mieszkańców, która spowoduje zmniejszenie stopy bezrobocia oraz zmniejszenie liczebności wypłacanych zasiłków. Ponadto aktywizacja społeczna pozwoli na atrakcyjniejsze spędzanie czasu przez osoby starsze, których liczebność cały czas wzrasta.

Analiza przestrzenna natężenia problemów w sferze społecznej pokazana została na mapie obejmującej jednostki urbanistyczne gminy. Tabełarycznie zestawienie wyników analizy wskaźników które posłużyły do delimitacji obszaru rewitalizacji odnosząc się do uwarunkowań na mapie znajduje się w podrozdziale *Analiza problemów przy uwzględnieniu wskaźników wybranych do delimitacji obszaru rewitalizacji*.

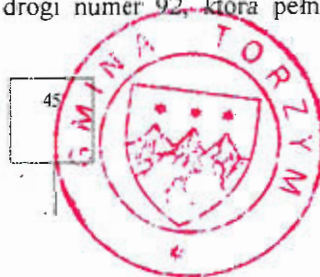
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Uwarunkowania gospodarcze

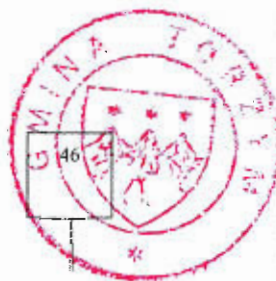
Gmina Torzym posiada bardzo korzystne położenie terytorialne pod względem rozwoju usług hotelarskich i gastronomicznych, których celem jest zapewnienie obsługi kierowców samochodów ciężarowych. Miejscowość Torzym położona jest w ciągu drogi numer 92, która pełni funkcję tranzytową pomiędzy

wschodem, a zachodem Polski. Ze względu na konieczność wnoszenia opłat za korzystanie z autostrady A2, znaczna ilość samochodów ciężarowych przemieszcza się drogami krajowymi. Podczas spaceru studyjnego odbywającego się w miejscowości Boczów, mieszkańcy podkreślali bardzo duże nasilenie aut ciężarowych przemieszczających się przez miejscowość. Chodniki oddzielone są w wielu miejscach barierkami, tak aby bezpiecznie można było się poruszać wzdłuż miejscowości. W związku z tak dużym nasileniem ruchu postulowane jest przez mieszkańców budowanie ekranów dźwiękochłonnych, tak aby wyeliminować uporczywy dźwięk samochodów ciężarowych. Podkreślając trudności mieszkańców występujące ze względu na znaczne natężenie ruchu, jednocześnie należy wskazać przede wszystkim na znaczną rolę jaką ciężarówka odgrywa na uwarunkowania gospodarcze gminy. Znaczna ilość przedsiębiorstw jest pośrednio związana z ruchem drogowym, poprzez świadczenie usług gastronomicznych, hotelarskich, a także usług skierowanych na zapewnienie sprawności przemieszczających się samochodów, czyli ich naprawy mechaniczne, myjnie, stacje paliw.

Obecnie zdecydowanie mniejsza część firm koncentruje swoją działalność na innych obszarach, takich jak turystyka, handel. Chociaż należy podkreślić, iż w związku z rozwojem potencjału turystycznego powstały podmioty zapewniające wynajem kajaków, które są bezpośrednio zaangażowane w turystyczny rozwój gminy. Ponadto swoją siedzibę w gminie ma Lubuski Szpital Specjalistyczny Pulmonologiczne – Kardiologiczny, który świadczy specjalistyczne usługi zdrowotne i stanowi bardzo ważne miejsce pracy dla lekarzy, personelu około medycznego i administracyjne. Można podkreślić, iż pod względem ilości zatrudnionych osób, jest to jeden z największych podmiotów na terenie gminy.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Z przeprowadzonej analizy liczebności osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynika, iż liczba firm utrzymuje się na stałym poziomie, oscylującym w granicach 300 podmiotów. Niniejsze firmy są w znacznym stopniu związane z działalnością skoncentrowaną na zapewnieniu obsługi ruchu ciężarowego. Rozproszenie podmiotów gospodarczych jest bardzo duże, biorąc pod uwagę rejestrację firmy na konkretnej ulicy, jednakże dane przedsiębiorstwo może świadczyć usługi na bardziej rozległym terenie, dlatego biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, bardzo trudno jest wskazać konkretne usytuowanie podmiotów gospodarczych, chociaż spcery studyjne prowadzone na terenie miejscowości Torzym oraz Boczów, wskazują, iż podmioty koncentrują się wzdłuż głównej ulicy, która jednocześnie stanowi trasę tranzytową. Analizując sytuację Torzymia, zauważalne jest występowanie przestrzeni, na których znajdują się opuszczone sklepy. Można również dostrzec niesprzyjającą sytuację w zakresie rozwoju działalności handlowej, co jest spowodowane pojawieniem się sklepów dyskontowych. Niniejsze obiekty zapewniają niższe ceny i sprawiają, że w mniejszym stopniu opłacalne jest prowadzenie małych punktów handlowych. Poniższe zdjęcie, które zostało zrobione podczas jednego ze spacerów studyjnych, obrazuje proces znikania niezależnych punktów handlowych oraz długotrwałą próbę sprzedaży opustoszałych obiektów. Obecnie brakuje osób chętnych na prowadzenie działalności handlowej, szczególnie wokół starówki, co jest również spowodowane bardzo dużą skalą natężenia problemów społecznych na tym obszarze. Potencjalne obiekty handlowe nie byłyby atrakcyjne dla mieszkańców, ponieważ uznają oni ten obszar za zdegradowany i nieatrakcyjny.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

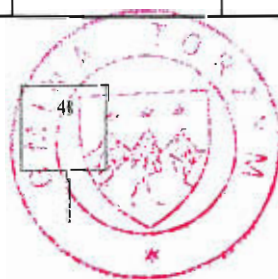
2016-2020

Poniższa tabela przedstawia poziom aktywności gospodarczej, który zobrazowany został poprzez określenie współczynnika przedsiębiorczości, obliczonego na podstawie liczebności podmiotów gospodarczych, w odniesieniu do liczby ludności danego obszaru. Najwyższy współczynnik przedsiębiorczości występuje na obszarze miejscowości Boczów, Grabów, Mierczany, Pniów i Walewice. Koncentracja podmiotów w miejscowości Torzym jest bardzo rozproszona i nie można wskazać wspólnej przestrzeni, na której skupiałyby się największa liczba firm. Chociaż można zauważyć, iż na obszarze uznawanym za najbardziej zdegradowany, czyli starówki, istnieje niska koncentracja firm. Na niektórych ulicach przynależących do starówki, nie mają swojej siedziby żadne firmy. Na niniejszym obszarze koncentruje się najwyższa ilość przyznanych zasiłków, które wpływają na obniżenie przedsiębiorczości mieszkańców. Starówka na obszarach miejskich, pełni funkcję reprezentacyjną oraz skupia znaczną liczbę firm gastronomicznych. W Torzymiu, ze względu na skalę dysfunkcji społecznych istniejących na tym obszarze, przedsiębiorczość mieszkańców jest bardzo niska.

Tabela 11 Poziom aktywności gospodarczej – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

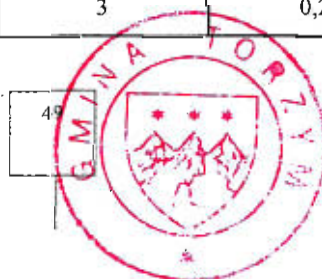
Ulica	Liczba ludności	Liczba podmiotów	Współczynnik przedsiębiorczości	Poniziej średniej
Bargów	65	2	0,031	NIE
Bielice	185	4	0,021	TAK
Bobrowko	84	3	0,036	NIE
Boczów	649	30	0,046	NIE
Debrznica	114	1	0,009	TAK
Drzewce	54	1	0,019	TAK

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Drzewce Kolonia	157	0	0	TAK
Garbicz	327	12	0,037	NIE
Gądków Mały	98	1	0,010	TAK
Gądków Wielki	616	15	0,024	TAK
Grabów	253	15	0,059	NIE
Koryta	260	10	0,038	NIE
Kownaty	91	2	0,022	TAK
Lubin	263	5	0,019	TAK
Lubów	242	4	0,017	TAK
Mierzczany	99	5	0,050	NIE
Pniów	177	8	0,045	NIE
Prześlice	311	7	0,023	TAK
Tarnawa Rzepińska	115	4	0,035	NIE
Walewice	147	6	0,040	NIE
Wystok	139	4	0,029	NIE
Średnia			0,029	
Torzym	2497	158		
Ulice:				
B. Prusa	15	2	0,13	NIE
Biernackiego	107	1	0,009	TAK
C.K.Norwida	13	0	0	TAK
Chrobrego	23	0	0	TAK
Dworcowa	15	2	0,13	NIE
Gen.Świerczewskiego	32	1	0,08	NIE
J. Słowackiego	28	3	0,11	NIE
Jeziorna	166	13	0,08	NIE
Kasztanowa	37	1	0,03	TAK
Klonowa	6	0	0	TAK
Kolonia Leśna	46	1	0,02	TAK
Kolonia Osiny	6	1	0,16	NIE
Kolonia Poręby	11	3	0,27	NIE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Kolonia Saperska	28	0	0	TAK
Kolonia Sulęcińska	6	0	0	TAK
Krośnieńska	88	6	0,07	NIE
Krótką	11	1	0,09	NIE
Kwiatowa	29	0	0	TAK
Łaszewo	13	2	0,15	NIE
Łąkowa	33	4	0,12	NIE
Mickiewiczza	75	6	0,08	NIE
Młyńska	45	3	0,06	TAK
Ogrodowa	5	1	0,2	NIE
Osiedle Lecha	156	0	0	TAK
Plac Kościuszki	24	0	0	TAK
Plac Wolności	47	1	0,02	TAK
Podgórna	65	6	0,09	NIE
Saperska	310	14	0,05	TAK
Sienkiewiczza	10	1	0,1	NIE
Stolarska	24	1	0,04	TAK
Sulęcińska	89	10	0,11	NIE
Świebodzińska	78	8	0,1	NIE
Świerkowa	19	1	0,05	TAK
Walki Młodych	56	0	0	TAK
Warszawska	39	8	0,2	NIE
Wąska	9	0	0	TAK
Wiejska	14	1	0,07	NIE
Witosa	27	3	0,1	NIE
Wodna	11	0	0	TAK
Wojska Polskiego	668	38	0,06	TAK
		Średnia	0,07	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

Podsumowując uwarunkowania gospodarcze istniejące na analizowanym obszarze należy wskazać znaczny potencjał gminy w zakresie rozwoju gospodarczego, skoncentrowanego na obsłudze hotelowo-gastronomicznej tranzytowego ruchu ciężarowego. Jednakże możliwości wykorzystania tego potencjału obszaru są ograniczone szczególnie na obszarach wiejskich. Poprzez analizę wskaźnikową wyróżniono obszar miejscowości, w których wskaźnik przedsiębiorczości jest poniżej średniej, a do tych miejscowości zaliczają się: Bielice, Debrznica, Drzewce, Drzewce Kolonia, Gądków Mały, Gądków Wielki, Kownaty, Lubin, Lubów oraz Prześlice.

Analiza obszaru miejskiego pozwala ukazać ulice, na których wskaźnik przedsiębiorczości osiąga wartości poniżej średnich. Skoncentrowanie przedsiębiorstw jest niskie na wielu ulicach, jednakże pokrywa się z obszarami uznawanymi za zdegradowane przestrzenie. Oznacza to konieczność podjęcia działań aktywizacyjnych społeczność lokalną, gdyż rozwój przedsiębiorczości i skłonienie mieszkańców do podjęcia działań na rzecz wyjścia z kryzysu, pozwoli na zmianę wskaźników w obszarze uwarunkowań społecznych. Doprowadzi przede wszystkim do zmniejszenia liczby pobieranych zasiłków, spowoduje zmniejszenie stopy bezrobocia oraz zmniejszy korzystanie z posiłków dla dzieci. Wymagane jest w tym obszarze podjęcie działań edukacyjnych, mających na celu zachęcenie mieszkańców do prowadzenia działalności gospodarczych, umożliwiających, przy odpowiednim wsparciu, wyjście z kryzysu społecznego wskazanego obszaru.

Analiza przestrzenna natężenia problemów w sferze gospodarczej pokazana została na mapie obejmującej jednostki urbanistyczne gminy. Tabełarycznie zestawienie wyników analizy wskaźników które posłużyły do delimitacji obszaru rewitalizacji odnosząc się do uwarunkowań na mapie znajduje się w podrozdziale *Analiza problemów przy uwzględnieniu wskaźników wybranych do delimitacji obszaru rewitalizacji*.

51

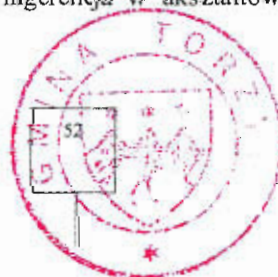
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Uwarunkowania środowiskowe

W gminie Torzym istnieje bardzo duża lesistość oraz występuje obszar Natura 2000, który może stać się potencjałem turystycznym, chociaż obecna ingerencja w ukształtowanie niniejszego obszaru jest bardzo

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

utrudniona, ze względu na występujące uwarunkowania prawne, które zakazują znacznych inwestycji, wprowadzających ingerencję w uwarunkowania środowiskowe.

Ważnym aspektem środowiskowym na terenie gminy jest oczyszczalnia ścieków, która wymaga natychmiastowego remontu. Obecnie oczyszczalnia nie spełnia norm, które są nałożone na tego typu obiekty, co sprawia, iż gmina jest narażona na płaćenie kar związanych z użytkowaniem obiektu zagrażającego środowisku. Ponadto oczyszczalnia ścieków nie daje możliwości podłączenia kolejnych obiektów hotelarskich i gastronomicznych, które powstały na terenie gminy. Należy podkreślić, iż obecnie budowane obiekty mające za zadanie obsługiwać turystów oraz kierowców samochodów ciężarowych będą odpowiedzialne za produkcję kilkuset metrów sześciennych ścieków dziennie, dlatego ich podłączenie do oczyszczalni ścieków jest kluczowe dla dalszego rozwoju gminy. Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do Lubuskiego Specjalistycznego Szpitala Pulmonologiczno- Kardiologicznego, który mógłby zostać podłączony do oczyszczalni ścieków. Niniejszy problem jest kluczowy, biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe istniejące na terenie gminy.

Gmina nie ma problemów z dzikimi wysypiskami śmieci, chociaż podczas warsztatów rewitalizacyjnych mieszkańcy wskazywali na problem wyrzucania śmieci na tereny leśne, przez mieszkańców. Zaśmiecenie zostało wykazane również podczas spacerów studyjnych, które odbywały się na terenie parków. Znaczna ilość pozostawionych przez mieszkańców śmieci jest problemem, ponieważ wskazuje na proces zaśmiecania, który jest obecny na terenie gminy. Konieczne byłoby podjęcie działań edukacji ekologicznej, w celu nauczania osób odpowiedniej dbałości o przestrzeń publiczną oraz wskazanie, iż zaśmiecanie jest zjawiskiem nagannym. Warto byłoby również rozważyć uczestnictwo uczniów oraz mieszkańców w happeningach mających na celu dbanie o czystość.

53

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

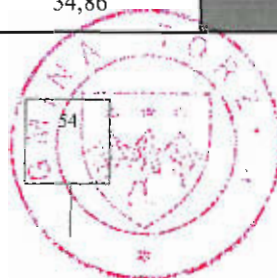
2016-2020

Konkretna analiza uwarunkowań środowiskowych na obszarze rewitalizacji oparta będzie na masie odebranych odpadów, przedstawionej w podziale na jednostki terytorialne. Na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Torzymiu, wskazano obszary, na których istnieje mała koncentracja odpadów oraz takie obszary, na których koncentracja przewyższa wartości średnie. Niniejsze obszary są szczególnie narażone na zanieczyszczenie, ze względu na dalsze występowanie procesu pozbywania się odpadów w sposób niezgodny z prawem, czyli wyrzucając je na dzikie wysypiska. Z przeprowadzonej analizy nie wynika problem konkretnych dzikich wysypisk, występujących na terenie gminy, ale można założyć, iż ilość nielegalnie przeznaczanych odpadów jest wprost proporcjonalna do ilości odpadów zutylizowanych w sposób zgodny z prawem. W związku z tym wpływ na środowisko obszaru o wyższej koncentracji odpadów jest zdecydowanie wyższy niż wpływ obszaru o niższej liczebności odpadów. Do miejscowości, w których wytwarzana jest liczba odpadów przewyższająca średnią zaliczone zostały Drzewce, Garbicz, Gądków Wielki, Grabów i Koryta, a także Pniów i Prześlíce. Rozważając koncentrację odpadów na terenie miejskim, zauważalne są przekroczenia wartości średnich na obszarze ulic Biernackiego, Krośnieńskiej, Mickiewicza, Osiedle Lecha, Saperska, Sulęcińska i Świebodzińska, a także główna ulica miasta, czyli Wojska Polskiego.

Podsumowując wpływ uwarunkowań środowiskowych na obszar gminy należy podkreślić negatywne aspekty funkcjonowania oczyszczalni ścieków, która nie spełnia surowych norm środowiskowych oraz znaczną koncentrację wytwarzania odpadów na konkretnych obszarach zlokalizowanych na terenach wiejskich oraz w mieście Torzym.

Tabela 12 Masa odebranych odpadów w podziale na jednostki terytorialne

	Liczba ludności	Ilość odpadów odebranych (w MG)	Powyżej średniej
Bargów	65	33,49	MAŁA ILOŚĆ
Bielice	185	32,95	MAŁA ILOŚĆ
Bobrowko	84	49,16	MAŁA ILOŚĆ
Boczów	649	36,32	MAŁA ILOŚĆ
Debrznica	114	48,68	MAŁA ILOŚĆ
Drzewce	54	83,13	DUŻA ILOŚĆ
Garbicz	327	103,29	DUŻA ILOŚĆ
Gądków Mały	98	21,31	MAŁA ILOŚĆ
Gądków Wielki	616	113,60	DUŻA ILOŚĆ
Grabów	253	56,42	DUŻA ILOŚĆ
Koryta	260	130,52	DUŻA ILOŚĆ
Kownaty	91	35,66	MAŁA ILOŚĆ
Lubin	263	39,90	MAŁA ILOŚĆ
Lubów	242	26,83	MAŁA ILOŚĆ
Mierczany	99	34,86	MAŁA ILOŚĆ

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Pniów	177	57,53	DUZA ILOSC
Prześlice	311	65,68	DUZA ILOSC
Tarnawa Rzepińska	115	33,58	MALA ILOSC
Walewice	147	37,83	MALA ILOSC
Wystok	130	28,77	MALA ILOSC
Średnia		53,47	
Torzym	2497		
Ulice:		82,99	
B. Prusa	15	0,48	MALA ILOSC
Biernackiego	107	4,59	DUZA ILOSC
C.K.Norwida	13	0,48	MALA ILOSC
Chrobrego	23	0,38	MALA ILOSC
Dworcowa	15	0,76	MALA ILOSC
Gen.Świerczewskiego	32	1,15	MALA ILOSC
J. Słowackiego	28	0,57	MALA ILOSC
Jeziorna	166	1,91	MALA ILOSC
Kasztanowa	37	1,43	MALA ILOSC
Klonowa	6	0,10	MALA ILOSC
Kolonia Leśna	46	1,82	MALA ILOSC
Kolonia Osiny	6	0,19	MALA ILOSC
Kolonia Poręby	11	0,67	MALA ILOSC
Kolonia Saperska	28	0,86	MALA ILOSC
Kolonia Sulęcińska	6	0,19	MALA ILOSC
Krośnieńska	88	2,98	DUZA ILOSC
Krótką	11	0,29	MALA ILOSC
Kwiatowa	29	1,05	MALA ILOSC
Łaszewo	13	0,86	MALA ILOSC
Łąkowa	33	1,24	MALA ILOSC
Mickiewiczza	75	3,35	DUZA ILOSC
Młyńska	45	0,76	MALA ILOSC

55

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Ogrodowa	5	0,19	MAŁA ILOŚĆ
Osiedle Lecha	156	5,83	DUŻA ILOŚĆ
Plac Kościuszki	24	0,96	MAŁA ILOŚĆ
Plac Wolności	47	1,53	MAŁA ILOŚĆ
Podgórna	65	2,01	MAŁA ILOŚĆ
Saperska	310	12,52	DUŻA ILOŚĆ
Sienkiewicza	10	0,19	MAŁA ILOŚĆ
Stolarska	24	0,48	MAŁA ILOŚĆ
Sulęcińska	89	3,25	DUŻA ILOŚĆ
Świebodzińska	78	3,25	DUŻA ILOŚĆ
Świerkowa	19	0,57	MAŁA ILOŚĆ
Walki Młodych	56	1,15	MAŁA ILOŚĆ
Warszawska	39	0,19	MAŁA ILOŚĆ
Wąska	9	0,19	MAŁA ILOŚĆ
Wiejska	14	0,29	MAŁA ILOŚĆ
Witosa	27	0,67	MAŁA ILOŚĆ
Wodna	11	0,48	MAŁA ILOŚĆ
Wojska Polskiego	668	23,13	DUŻA ILOŚĆ
Średnia		2,07	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Torzynie

Podsumowując uwarunkowania środowiskowe istniejące na terenie gminy, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na problem oczyszczalni ścieków, która nie spełnia wymogów obecnie obowiązujących norm środowiskowych i wymaga pilnych działań mających na celu modernizację rozwiązań infrastrukturalnych. Oczyszczalnia ścieków ma wpływ na dalszy rozwój obszaru gminy, ze względu na konieczność zapewnienia możliwości podłączenia nowopowstających firm hotelarsko – usługowych. Ponadto stopień zapewnienia mieszkańcom możliwości korzystania z kanalizacji jest niewystarczający, biorąc pod uwagę średnie wartości dostępu do kanalizacji na terenie województwa lubuskiego oraz kraju. Niniejsze argumenty przemawiają za koniecznością podjęcia pilnych działań, mających na celu odnowę funkcjonującej oczyszczalni ścieków.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa ilości wytwarzanych śmieci na obszarze wiejskim oraz miejskim, pozwoliła na wskazanie obszarów, które mogą mieć znaczny wpływ na środowisko, poprzez wielkość produkowanych odpadów. Do miejscowości mających znaczny wpływ na środowisko zostały zaliczone Drzewce, Drzewce Kolonia, Gądków Mały, Gądków Wielki i Grabów, a także Mierzany i Pniów. Wskaźnik nasilenia problemu środowiskowego na obszarze miejskim koncentruje się na ulicach Biernackiego,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Krośnieńskiej, Mickiewicza, Osiedle Lecha, Saperskiej, Sulęcinińskiej, Świebodzińskiej oraz Wojska Polskiego. Należy podkreślić, iż problem środowiskowy dotyczy również obszarów uznanych za zdegradowane społecznie, dlatego kluczowe byłoby podjęcie działań w zakresie edukacji ekologicznej, która mogłaby doprowadzić do zmniejszenia wpływu osób z obszarów o szczególnej koncentracji problemów, na środowisko. Analiza przestrzenna natężenia problemów w sferze środowiskowej pokazana została na mapie obejmującej jednostki urbanistyczne gminy. Tabela zestawienia wyników analizy wskaźników które posłużyły do delimitacji obszaru rewitalizacji odnosząc się do uwarunkowań na mapie znajduje się w podrozdziale *Analiza problemów przy uwzględnieniu wskaźników wybranych do delimitacji obszaru rewitalizacji*.

57

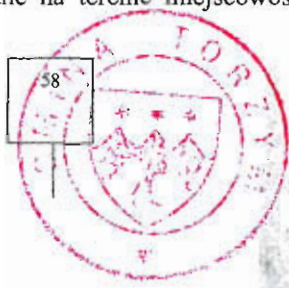
Uwarunkowania przestrzenno- funkcjonalne

Analizę uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych można odnieść w głównej mierze do stanu budynków, występujących na terenie gminy. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę budynków oraz liczebność tych wybudowanych przed 1945 rokiem, należy zauważyć, iż na terenie gminy występują miejscowości o większej koncentracji zabudowy wymagającej działań rewitalizacyjnych oraz takie o mniejszym zagęszczeniu starych budynków. Większość zabudowy poszczególnych miejscowości została wybudowana przed 1945 rokiem, co oznacza, iż znaczna liczba budynków wymaga działań mających na celu przywrócenie ich pełnych cech użytkowych. Należy podkreślić, iż większa liczba starszych budynków na danym obszarze oznacza konieczność podjęcia bardziej zaawansowanych działań mających na celu utrzymanie ich w użytkowaniu. Szczególna uwaga powinna skoncentrować się na pracach budowlanych, które utrzymają pełne cechy użytkowe budynków.

Biorąc pod uwagę liczbę budynków wybudowanych przed 1945 rokiem w mieście Torzym, znaczna liczebność występuje na ulicach Jeziornej, Kolonii Leśnej, Krośnieńskiej, Placu Wolności, Sulęcińskiej oraz Świebodzińskiej, a także Wojska Polskiego. Wymienione ulice wymagają szczególnych działań rewitalizacyjnych w ramach odnowy przestrzeni publicznej oraz nadania jej nowych funkcji. Działania mające na celu zmianę funkcjonalności danego obszaru, szczególnie w przypadku starszych budynków, wymagają większych nakładów infrastrukturalnych, mających na celu dostosowanie ich do obecnych wymagań budowlanych. Ponadto biorąc pod uwagę budynki zlokalizowane w centrum miejscowości, konieczne byłoby podjęcie działań mających na celu odnowę elewacji budynków, gdyż obecnie jest ona bardzo zaniedbana.

W zakresie uwarunkowań przestrzenno – funkcjonalnych bardzo ważne jest również odpowiednie zadbanie o przestrzeń publiczną, szczególnie pełniącą funkcje rekreacyjne lub inne, społecznie użyteczne. Do takich obszarów zaliczone zostały parki, zlokalizowane na terenie miejscowości istniejących w gminie, których

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

obecny charakter nie spełnia wymagań w zakresie odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni publicznej. Niniejsze miejsca są zaniedbane oraz wymagają podjęcia działań pielęgnacyjnych, skoncentrowanych na przycięciu drzew, krzewów, a także dokładnego uporządkowania przestrzeni i posprzątania śmieci. Ponadto wymagają ponownego określenia dróg, a także wykluczenia ścieżek, które zostały wydeptane, a nie są zgodne z koncepcją urbanistyczną niniejszego obszaru.

Podsumowując należy podkreślić, iż podstawą wyznaczenia obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych, w odniesieniu do uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych, będą dane dotyczące liczby budynków wybudowanych przed 1945 rokiem. Niniejsze budynki wymagają działań modernizacyjnych, a także istnieje konieczność ich odnowy ze względu na większy wpływ na środowisko, niż ma to miejsce w przypadku budynków wybudowanych w późniejszych latach. Liczba budynków wybudowanych przed 1945 rokiem jest zróżnicowana na poszczególnych ulicach, jednakże biorąc pod uwagę średnie natężenie budynków na ulicy, wynosi ono 35 budynków (głównie jednorodzinnych) na terenie wiejskim oraz 5 budynków wielorodzinnych na terenie miejskim. Poniżej wyróżniono ogólną liczbę budynków oraz te, które ze względu na swój rok powstania, wymagają działań rewitalizacyjnych.

Tabela 13 Liczba budynków zlokalizowanych w zabudowie wybudowanej przed 1945 rokiem

Ulica	Liczba ludności	Ogólna liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945r.	Powyżej średniej
Bargów	65	32	32	NIE
Bielice	185	35	23	TAK
Bobrówko	84	20	20	NIE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

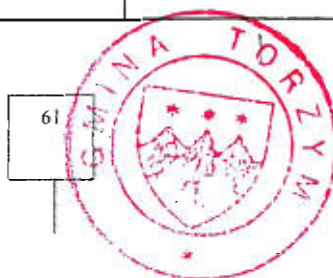
Boczów	649	109	94	TAK
Debrznica	114	24	23	NIE
Drzewce	54	16	16	NIE
Drzewce Kolonia	157	32	30	NIE
Garbicz	327	71	52	TAK
Gądków Mały	98	30	29	NIE
Gądków Wielki	616	177		TAK
Grabów	253	40	38	TAK
Koryta	260	44	38	TAK
Kownaty	91	15	12	NIE
Lubin	263	42	30	NIE
Lubów	242	37	37	TAK
Mierczany	99	29	28	NIE
Pniów	177	50	46	TAK
Prześlice	311	52	51	TAK
Tarnawa Rzepińska	115	27	25	NIE
Walewice	147	41	39	TAK
Wystok	139	37	34	TAK
		Średnia	34,85	
			Liczba budynków wybudowanych przed 1945 r.	% z liczby budynków (189) wybud. przed 1945r.
Torzym Ulice:	2497		189	
B. Prusa	15		0	0%
Biernackiego	107		4	2,12%
C.K.Norwida	13		0	0%
Chrobrego	23		5	2,65%

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Dworcowa	15		4	2,12%
Gen.Świerczewskiego	32		6	3,17%
J. Słowackiego	28		0	0%
Jeziorna	166		19	10,05%
Kasztanowa	37		4	2,12%
Klonowa	6		1	16,67%
Kolonia Leśna	46		9	4,76%
Kolonia Osiny	6		1	0,53%
Kolonia Poręby	11		4	2,12%
Kolonia Saperska	28		2	1,06%
Kolonia Sulęcińska	6		2	1,06%
Krośnieńska	88		15	7,94%
Krótką	11		2	1,06%
Kwiatowa	29		6	3,17%
Łaszewo	13		1	0,53%
Łąkowa	33		2	1,06%
Mickiewicza	75		5	2,65%
Młyńska	45		4	2,12%
Oгородowa	5		0	0%
Osiedle Lecha	156		5	2,65%
Plac Kościuszki	24		2	1,06%
Plac Wolności	47		10	5,29%
Podgórna	65		2	1,06%
Saperska	310		3	1,59%
Sienkiewicza	10		0	0%

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

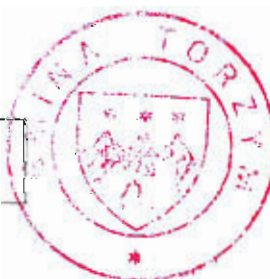
2016-2020

Stolarska	24		4	2,12%
Sulęcińska	89		8	4,23%
Świebodzińska	78		12	6,32%
Świerkowa	19		1	1,06%
Walki Młodych	56		2	1,06%
Warszawska	39		8	4,23%
Wąska	9		2	1,06%
Wiejska	14		1	0,53%
Witosa	27		0	0%
Wodna	11		1	0,53%
Wojska Polskiego	668		32	16,93%
Średnia			4,73	2,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Torzymiu

Podsumowując analizę uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych, dostrzegalna jest znaczna koncentracja budynków wybudowanych przed 1945 rokiem na obszarach wiejskich. Niniejsze obiekty wymagają podjęcia działań modernizacyjnych, a brak ich realizacji do tej pory może świadczyć o nawarstwianiu się problemów społecznych na tych obszarach. Występowanie znacznej ilości takich budynków koncentruje się na obszarze miejscowości Gądków Wielki, Prześlíce i Walewice tożsame ze zdiagnozowanymi problemami społecznymi. Na obszarze Torzymia koncentracja występuje na ulicach, które posiadają również inne zdiagnozowane problemy w obszarze społecznym. Do tych obszarów zalicza się następujące ulice: Jeziorną, Kwiatową, Plac Wolności, Sulęcińska oraz Warszawska. W związku z tym konieczne byłoby podjęcie działań mających na celu odnowę przestrzeni publicznej, między innymi realizowanej poprzez modernizację elewacji zewnętrznych budynków na obszarach posiadających problemy w zakresie uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych.

Analiza przestrzenna natężenia problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej pokazana została na mapie obejmującej jednostki urbanistyczne gminy. Tabela zestawienia wyników analizy wskaźników które posłużyły do delimitacji obszaru rewitalizacji odnosząc się do uwarunkowań na mapie znajduje się w podrozdziale *Analiza problemów przy uwzględnieniu wskaźników wybranych do delimitacji obszaru rewitalizacji*.

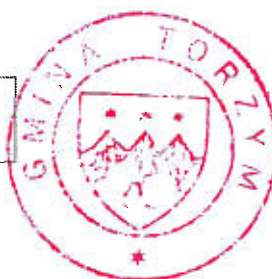
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Uwarunkowania techniczne

Analiza uwarunkowań technicznych w Torzymiu oparta będzie na dostępności mieszkańców do wybranych instalacji techniczno- sanitarnych oraz stanu dróg gminnych. Niniejsze aspekty w znacznym stopniu wpływają na jakość życia mieszkańców. Mieszkańcy Torzymia mają w znacznym stopniu dostęp do instalacji

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

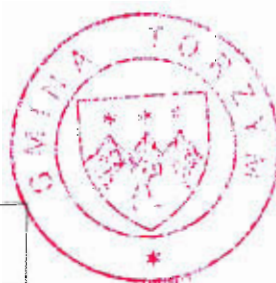
wodociągowych, ponieważ możliwość korzystania z tego typu rozwiązań posiada 83,7% ludności. Jedynie połowa osób zamieszkujących Torzym ma możliwość korzystania z kanalizacji, co przy niewystarczającej sprawności oczyszczalni ścieków jest zjawiskiem niepokojącym. Obecnie nie ma możliwości podłączenia dodatkowych zabudowań do oczyszczalni ścieków, a potrzeby pod tym względem są znaczne, szczególnie biorąc pod uwagę rozwijającą się sferę przedsiębiorstw świadczących usługi hotelarsko- gastronomiczne. W związku z powyższym konieczne jest zapewnienie dostępu większej ilości mieszkańców do możliwości korzystania z oczyszczalni ścieków. Modernizacja oczyszczalni ścieków wpłynie na poprawę uwarunkowań środowiskowych oraz technicznych, co jest szczególnie istotne ze względu na proces rewitalizacji w tych obszarach. Ponadto niniejsze działanie umożliwi zwiększenie edukacji ekologicznej mieszkańców.

Biorąc pod uwagę uwarunkowanie techniczne, do jakiego zalicza się możliwość korzystania z gazu, należy podkreślić, iż stopień gazyfikacji gminy jest bardzo niski i zdecydowanie odbiegający od średnich wartości dla województwa lubuskiego oraz Polski. Niniejszy wskaźnik najprawdopodobniej nie ulegnie zmianie w najbliższych latach, ze względu na bardzo wysokie koszty budowy sieci gazowniczej, które musiałyby zostać pokryte przez potencjalnych odbiorców.

Tabela 14 Odsetek mieszkańców korzystających z wybranych instalacji techniczno- sanitarnych na tle województwa i kraju

ROK 2014	Wodociąg	Kanalizacja	Gaz
Dane w %			
Polska	91,6	68,7	52,2
Województwo Lubuskie	94,3	70,4	51,7
Torzym	83,7%	57,6%	4,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

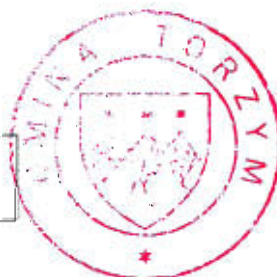

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Rozpatrując największy problem, jakim w ramach uwarunkowań technicznych są drogi, warto zauważyć, iż bardzo mała liczba dróg na terenach wiejskich została poddana odnowie i większa część nawierzchni jest gruntowa albo utwardzona kostką, która nie spełnia obecnych wymogów mieszkańców. Ponadto w miejscowościach nie ma chodników, które zapewniałyby mieszkańcom większe bezpieczeństwo. Niniejszy problem jest bardzo poważny i został szczególnie podkreślony w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych odbywających się w Gądkowie Wielkim. Niniejsza miejscowość posiada drogi nieutwardzone lub wyłożone kostką, która poprzez swoje nierówne ułożenie nie zapewnia komfortu przemieszczania się samochodów. Według mieszkańców miejscowości, taka sytuacja jest bardzo niepokojąca i w znacznym stopniu obniża ich komfort zamieszkiwania na terenie miejscowości. Biorąc pod uwagę niniejsze argumenty, należałoby podjąć działania w zakresie odnowy tras komunikacyjnych na terenie niniejszej miejscowości, ale również na innych obszarach wiejskich. Zdecydowanie odmienna sytuacja istnieje na terenie miasta Torzym, w którym znaczna ilość dróg została odnowiona i ulepszona. Stopień ich degradacji jest zdecydowanie mniejszy niż na terenach wiejskich, chociaż istnieją obszary, które wymagają podobnych działań jak obszary wiejskie.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016-2020

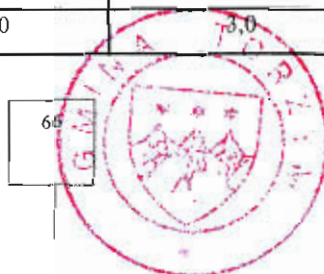

W ramach analizy uwarunkowań technicznych, przeprowadzono szczegółową diagnozę stanu dróg występujących na terenie gminy. Szczegółowe dane zostały wskazane w poniższej tabeli. Przeprowadzenie analizy stanu dróg gminnych na obszarach wiejskich wskazało na występowanie znacznych deficytów w zakresie stanu infrastruktury drogowej. Większość miejscowości nie posiada ulepszonej nawierzchni, której stan można byłoby określić jako dobry. Analizując stan dróg skupiono się na dwóch podejściach do określenia jakości dróg, a mianowicie do dróg bardzo zdegradowanych zostały zaliczone te, których wskaźnik zdegradowania przewyższał średnią dla całego obszaru. Ponadto do tej kategorii dróg zaliczono posiadające całą sieć dróg nieulepszonych lub gruntowych. W przypadku miejscowości, w których znaczna część nawierzchni była ulepszona, wskazano jakość dróg jako dobrą. Taka sytuacja dotyczy tylko jednej miejscowości. W przypadku dróg zlokalizowanych w mieście, dostrzegalny jest ich bardzo dobry stan. Nieodnowione powierzchnie dróg występują jedynie na kilku, krótkich ulicach.

Podsumowując stan dróg w gminie można dostrzec wysoką dysproporcję ich jakości pomiędzy terenem wiejskim i miejskim. Obecnie wymagane byłoby podjęcie działań naprawczych w zakresie większego skoncentrowania środków finansowych na odnowę dróg zlokalizowanych na terenach wiejskich, tak aby mogły one dorównać tym występującym na terenach miejskich.

Tabela 15 Stan dróg gminnych

	Długość dróg	Nawierzchnia ulepszona	Nawierzchnia nieulepszona/gruntowa	Jakość dróg
Bargów	1,7	0	1,7	DOSTATECZNA
Bielice	4,4	0	4,4	DOSTATECZNA
Bobrówko	3	0	3,0	DOSTATECZNA

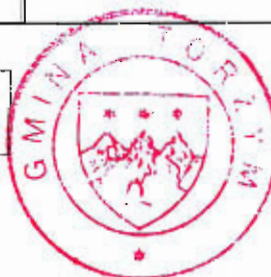

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Boczów	1,5	0,6	0,9	DOBRA
Debrznica	6,5	0	6,5	BARDZO ZŁA
Drzewce	9,9	0	9,9	BARDZO ZŁA
Garbicz	3,2	0,4	2,8	DOSTATECZNA
Gądków Mały	1	0	1,0	DOSTATECZNA
Gądków Wielki	11,8	0,2	11,6	BARDZO ZŁA
Grabów	1	0	1,0	DOSTATECZNA
Koryta	3	0	3,0	DOSTATECZNA
Kownaty	2,9	0	2,9	DOSTATECZNA
Lubin	4,9	0	4,9	BARDZO ZŁA
Lubów	3,2	0	3,2	DOSTATECZNA
Mierzany	4,3	0	4,3	DOSTATECZNA
Pniów	14,1	0	14,1	BARDZO ZŁA
Prześlice	2,4	0	2,4	DOSTATECZNA
Tarnawa Rzepińska	3,2	0	3,2	DOSTATECZNA
Walewice	9,4	0	9,4	BARDZO ZŁA
Wystok	2,3	0	2,3	DOSTATECZNA
Średnia			4,62	
Torzym - ulice:				
B. Prusa	0,1	0,1	0	BARDZO DOBRA
Biernackiego	1,1	0,2	0,9	BARDZO ZŁA
C.K.Norwida	0,2	0,2	0	BARDZO DOBRA
Chrobrego	0,1	0	0,1	BARDZO DOBRA
Dworcowa	0,15	0,15	0	BARDZO DOBRA
Gen.Świerczewskiego	0,3	0,15	0,15	BARDZO DOBRA
J. Słowackiego	0,25	0,25	0	BARDZO DOBRA
Jeziorna	0,82	0,82	0	BARDZO DOBRA
Kasztanowa	0,13	0,13	0	BARDZO DOBRA
Klonowa	0,15	0	0,15	BARDZO DOBRA
Kolonia Leśna	0,68	0,15	0,53	BARDZO ZŁA
Kolonia Osiny	0,3	0	0,3	BARDZO ZŁA
Kolonia Poręby	0,15	0	0,15	BARDZO DOBRA

67

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Kolonia Saperska	0,1	0,1	0	BARDZO DOBRA
Kolonia Sulęcińska	0,48	0	0,48	BARDZO ZŁA
Krośnieńska	Droga wojewódzka numer 138			
Krótką	0,2	0,2	0	BARDZO DOBRA
Kwiatowa	0,2	0,2	0	BARDZO DOBRA
Łaszewo	0,58	0	0,58	BARDZO ZŁA
Łąkowa	0,4	0,2	0,2	BARDZO DOBRA
Mickiewicza	0,4	0,4	0	BARDZO DOBRA
Młyńska	0,35	0,05	0,3	BARDZO ZŁA
Ogrodowa	0,3	0	0,3	BARDZO ZŁA
Osiedle Lecha	0,17	0	0,17	BARDZO DOBRA
Plac Kościuszki	Droga krajowa numer 92			
Plac Wolności	0,25	0,25	0	BARDZO DOBRA
Podgórna	Droga powiatowa numer 1261F			
Saperska	1,9	0,5	1,4	BARDZO DOBRA
Sienkiewiczza	0,1	0,1	0	BARDZO DOBRA
Stolarska	0,1	0	0,1	BARDZO DOBRA
Sulęcińska	Droga wojewódzka numer. 138			
Świebodzińska	0,3	0,3	0	BARDZO DOBRA
Świerkowa	0,11	0	0,11	BARDZO DOBRA
Walki Młodych	0,2	0,2	0	BARDZO DOBRA
Warszawska	Droga wojewódzka numer 138			
Wąska	0,07	0	0,07	BARDZO DOBRA
Wiejska	0,84	0	0,84	BARDZO ZŁA
Witosa	0,1	0,1	0	BARDZO DOBRA
Wodna	0,6	0,6	0	BARDZO DOBRA
Wojska Polskiego	Droga krajowa numer 92			
	Średnia		0,2	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Torzymiu

68

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Ważnym aspektem w ramach analizowanych rozwiązań technicznych jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do możliwości skorzystania ze środków komunikacji publicznej. Na terenie obszarów wiejskich znajdują się przystanki autobusowe, które nie posiadają zadaszenia, co jest szczególnie uciążliwe dla osób oczekujących na autobus. Sprawia to znaczny kłopot osobom przemieszczającym się do innych miejscowości, którzy podczas oczekiwania na środek komunikacji są narażeni na panujące warunki atmosferyczne, w szczególności opady deszczu. Taka sytuacja dotyczy w szczególności dzieci uczęszczającym do szkoły które w największym stopniu korzystają z komunikacji publicznej. W mieście Torzym zlokalizowany jest dworzec kolejowy oraz przystanek autobusowy, który również nie jest zadaszony i mieszkańcy byliby narażeni na niedogodności, gdyby na tym obszarze nie znajdował się dworzec kolejowy.

Bardzo ważnym problemem w zakresie komunikacji publicznej jest dostęp do autobusów, który jest bardzo ograniczony ze względu na brak na terenach wiejskich innej komunikacji autobusowej niż ta, która zapewnia dojazd uczniom do szkół. Biorąc pod uwagę kursy linii zapewniających dowozy i odwozy dzieci można zauważyć, iż jedynie mieszkańcy Torzymia mogą korzystać z częstych kursów autobusów. Ponadto mieszkańcy Torzymia mogą korzystać z komunikacji kolejowej, która umożliwia szybsze dotarcie do Rzepina oraz Zielonej Góry.

Miejscowości zlokalizowane na terenach wiejskich są w znacznym stopniu pozbawione dostępu do komunikacji publicznej, co jest znacznym problemem jeżeli weźmie się pod uwagę proces starzenia społeczeństwa i konieczność zapewnienia przez gminę możliwości dostania się osób do lekarzy. Niniejszy obszar wymaga podjęcia działań naprawczych, które są bardzo kosztowne. Podsumowując uwarunkowania techniczne istniejące na badanych obszarach, w ramach analizy skoncentrowano się na stanie dróg istniejących na obszarze poszczególnych miejscowości oraz ulicach w Torzymiu. Szczególnie na obszarach wiejskich

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

występuje istotny brak odpowiedniej sieci dróg, która zapewniałaby komfortowe przemieszczanie się mieszkańców. Większość dróg istniejących na obszarach wiejskich jest zdegradowana i wymaga pilnych remontów. Szczególnie dotyczy to miejscowości Gądków Wielki, w której nie ma dróg utwardzonych, umożliwiających komfortowe przemieszczanie się mieszkańców. Występują na obszarze miejscowości drogi gruntowe oraz utwardzone nawierzchnią kamienną, która nie zapewnia odpowiedniego komfortu przemieszczania. Ponadto brakuje chodników umożliwiających bezpieczne przemieszczanie się mieszkańców. Koncentracja bardzo pilnych problemów drogowych jest zdecydowanie mniejsza na obszarze Torzymia, jednakże część ulic wymaga odnowy, szczególnie tych zlokalizowanych wokół torzymskiej starówki.

Tabela 16 Kursy komunikacji publicznej

DOWÓZ	ODWOZY	DOWÓZ	ODWOZY	DOWÓZ
Linia nr: 146481	linia nr: 146480	Linia nr: 146486	Linia nr: 146485	Linia nr: 146484
TRASA - MIEJSCOWOŚĆ	TRASA - MIEJSCOWOŚĆ	TRASA - MIEJSCOWOŚĆ	TRASA - MIEJSCOWOŚĆ	TRASA - MIEJSCOWOŚĆ
Sulęcín	Sulęcín	Sulęcín	Sulęcín	Sulęcín
Matuszów	Matuszów	Brzeźno	Matuszów	Matuszów
Grabów skrzyżowanie	Grabów skrzyżowanie	Lubin	Grabów skrzyżowanie	Grabów Skrzyżowanie
Grabów	Torzym - szkoła	Lubów	Torzym - Plac Wolności	Torzym - Plac Wolności
Walewice - szkoła	Torzym - Plac Wolności	Wystok	Torzym - szkoła	Torzym - szkoła
Korytu	Grabów skrzyżowanie	Bielice	Torzym - przedszkole	Drzewce wieś
Torzym - szkoła	Grabów	Boczów - szkoła	Pińów wieś	Debrznica
Torzym - Plac Wolności	Walewice - szkoła	Boczów - przedszkole	Boczów - szkoła	Gądków Wielki
Grabów skrzyżowanie	Korytu	Boczów	Boczów - przedszkole	Gądków Wielki PKP
Matuszów	Walewice	Mierczany	Boczów - szkoła	Bargów
	Grabów	Lubin	Bielice	Gądków Mały
	Kownaty	Boczów - przedszkole	Wystok	Gądków Wielki PKP
	Prześlice	Boczów - szkoła	Lubów	Gądków Wielki
	Bobrowko	Pińów wieś	Lubian	Debrznica
	Rychlik Brzeźno	Torzym - przedszkole	Brzeźno	Drzewce wieś
	Sulęcín	Torzym - szkoła	Sulęcín	Torzym - szkoła
		Torzym - Plac Wolności		Torzym - Plac Wolności
		Grabów Skrzyżowanie		Grabów Skrzyżowanie
		Matuszów		Matuszów

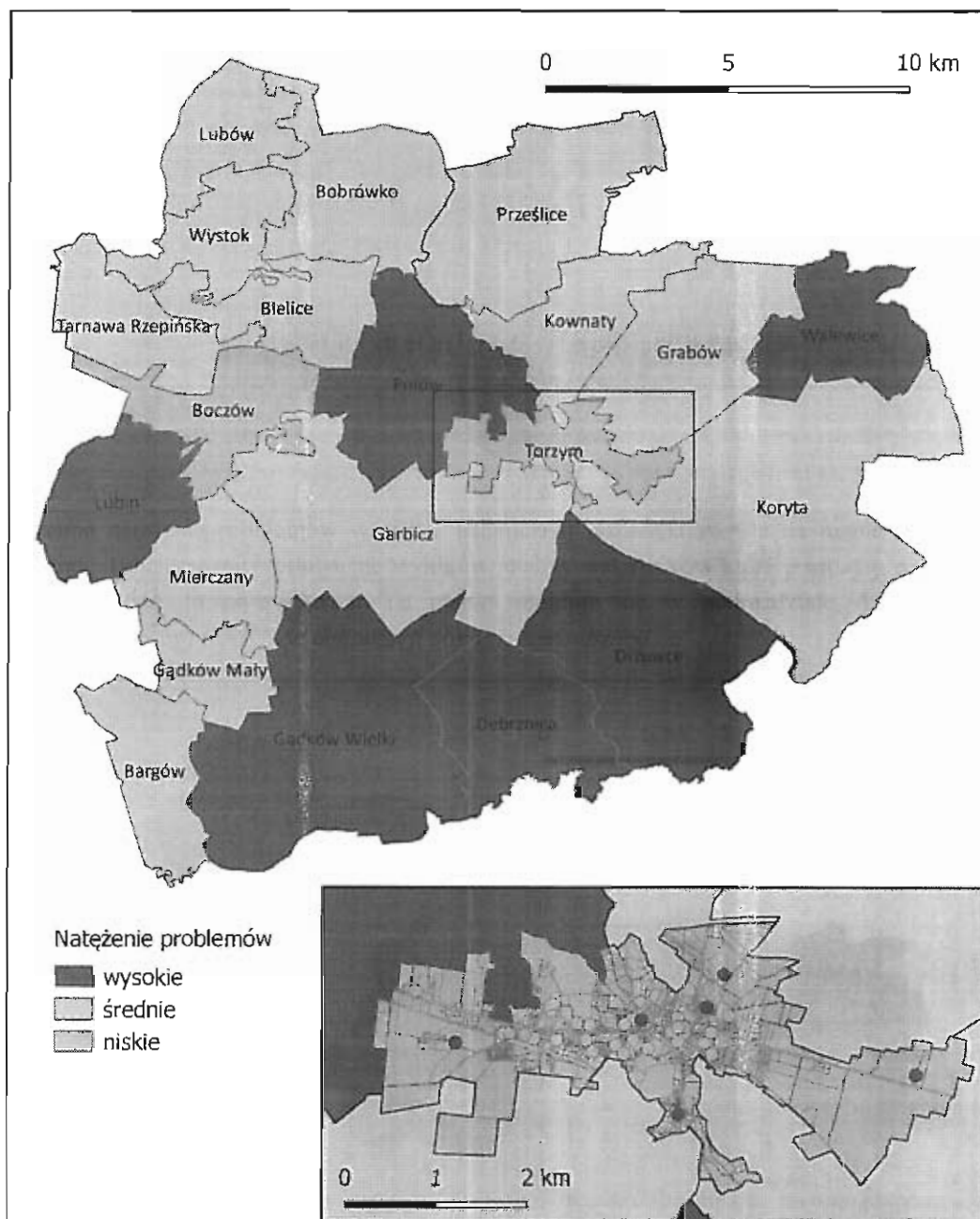

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Analiza przestrzenna natężenia problemów w sferze technicznej pokazana została na mapie obejmującej jednostki urbanistyczne gminy. Tabelarycznie zestawienie wyników analizy wskaźników które posłużyły do delimitacji obszaru rewitalizacji odnosząc się do uwarunkowań na mapie znajduje się w podrozdziale *Analiza problemów przy uwzględnieniu wskaźników wybranych do delimitacji obszaru rewitalizacji*.

Analiza problemów przy uwzględnieniu wskaźników wybranych do delimitacji obszaru rewitalizacji

W poniższym podrozdziale zaprezentowano tabelarycznie zestawienie wyników analizy wskaźników które posłużyły do delimitacji obszaru rewitalizacji odnosząc się do uwarunkowań społecznych, środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Tabela 17 Zestawienie danych z analizy problemów społecznych

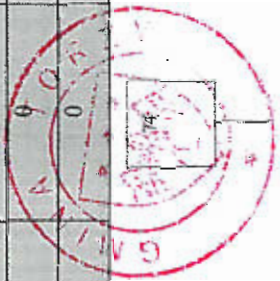
Lp	Ulicia	Liczba ludności	Wskaźnik						
			Zasilki stałe	Zasilki okresowe	Zasilki celowe	Pomoc na dożywanie dzieci	Bezrobocie	Wiek przed - produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Liczba osób									
1.	BARGÓW	65	0	1	2	0	5	12	16
2.	BIELICE	185	3	10	12	7	6	50	23
3.	BOBRÓWKO	84	0	0	1	0	4	13	18
4.	BOCZÓW	649	5	17	10	33	31	155	97
5.	DEBRZNICA	114	5	8	6	1	12	21	19
6.	DRZEWCE	54	1	4	3	1	4	11	12
7.	DRZEWCE KOLONIA	157	3	11	10	11	7	40	27
8.	GARBICZ	327	5	7	1	16	16	78	41
9.	GĄDKÓW MAŁY	98		2	5	2	8	18	10
10.	GĄDKÓW WIELKI	616			49	20	38	115	110

73

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016 - 2020

11. GRABÓW	253	1	5	5	5	5	6	72	26
12. KORYTA	260	4	7	9	11	12	61	34	
13. KOWNATY	91	2	3	7	2	4	27	5	
14. LUBIN	263	4	10	5	1	11	63	32	
15. LUBÓW	242	4	2	1	27	6	75	25	
16. MIERCZANY	99	1	1	2	6	2	19	22	
17. PNIÓW	177	4	2	0	5	11	32	33	
18. PRZEŚLICE	311	9	15	21	19	20	83	34	
19. TARNAWA RZEPIŃSKA	115	1	1	2	1	2	36	16	
20. WALEWICE	147	3	6	4	7	10	33	25	
21. WYSTOK	139	1	2	0	6	8	32	19	
22. TORZYM	2497								
B. Prusa	15	0	0	0	0	0	4	1	
Biernackiego	107	0	0	0	0	0	19	21	
C.K.Norwida	13	0	0	0	0	0	2	0	
Chrobrego	23	0	0	0	0	1	8	0	
Dworcowa	15	1	0	0	0	0	1	7	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016-2020

Gen. Świerczewskiego	32	1	2	1	2	1	7	1	7	7
J. Słowackiego	28	0	0	0	0	1	5	1	5	4
Jeziorna	166	5	9	13	2	7	27	7	24	24
Kasztanowa	37	0	0	0	4	0	7	0	6	6
Klonowa	6	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Kolonia Leśna	46	0	2	1	0	1	5	1	10	10
Kolonia Osiny	6	0	0	0	2	1	2	1	0	0
Kolonia Poręby	11	0	1	0	0	0	0	0	2	2
Kolonia Saperska	28	0	1	1	2	0	10	0	4	4
Kolonia Sulęcińska	6	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Krośnieńska	88	3	4	5	1	2	23	2	13	13
Krótka	11	0	0	0	0	1	3	1	1	1
Kwiatowa	29	0	1	1	3	1	2	1	9	9
Łaszewo	13	1	5	2	0	3	2	2	1	1
Łąkowa	38	0	0	0	2	1	10	1	1	1
Mickiewicza	75	0	1	2	1	3	16	3	13	13
Młyńska	45	0	0	0	0	0	16	0	3	3
Ogrodowa	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osiedle Lecha	156	1	0	1	3	8	28	8	27	27
Plac Kościuszki	24	0	0	0	0	0	1	0	7	7
Plac Wolności	47	0	0	8	1	8	8	8	10	10
				75						

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016 - 2020

Podgórna	65	1	1	1	0	2	15	7
Saperska	310	3	3	6	8	62	41	
Sienkiewicza	10	0	0	0	0	0	2	2
Stolarska	24	0	0	0	1	7	2	2
Sulęcinska	89	2	5	7	5	27	9	
Świebodzińska	78	0	8	9	4	18	15	
Świerkowa	19	0	0	2	1	7	0	0
Walki Młodych	56	3	1	3	0	19	3	
Warszawska	39	1	3	3	0	7	6	
Wąska	9	0	0	1	0	2	2	
Wiejska	14	0	0	1	0	4	0	
Witosa	27	1	0	1	1	8	4	
Wodna	11	0	0	0	0	1	0	
Wojska Polskiego	668	2	11	15	10	132	91	

Tabela 18 Zestawienie danych z analizy problemów społecznych dla obszaru wiejskiego

Lp	Miejscowość	Liczba ludności	Zasilki			Wskaźnik			Wiek przed - produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	IMD
			Zasilki stałe	Zasilki okresowe	Zasilki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Bezrobocie				
Wielkość koncentracji problemów											
76											

76

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016 - 2020

1.	BARGÓW	65	0,00	1,54	3,08	0,00	7,69	18,46	24,62	17
2.	BIELICE	185	1,62	5,41	6,49	3,78	3,24	27,03	12,43	17
3.	BOBRÓWKO	84	0,00	0,00	1,19	0,00	4,76	15,48	21,43	12
4.	BOCZÓW	649	0,77	2,62	1,54	5,08	4,76	23,88	14,95	11
5.	DEBRZNICA	114	4,39	7,02	5,46	0,87	10,53	18,42	16,67	34
6.	DRZEWCZE	54	1,85	7,41	5,56	1,85	7,41	20,37	22,22	28
7.	DRZEWCZE	157	1,91	7,01	6,37	7,00	4,46	25,48	17,20	23
8.	GARBICZ	327	1,53	2,14	0,31	4,89	4,89	23,85	12,54	11
9.	GĄDKÓW MAŁY	98	1,02	2,04	5,10	2,04	8,16	18,37	10,20	16
10.	GĄDKÓW WIELKI	616	3,57	6,33	7,95	3,25	6,17	18,67	17,86	26
11.	GRABÓW	253	0,40	1,98	1,98	1,98	2,37	28,46	10,28	7
12.	KORYTA	260	1,54	2,69	3,46	4,23	4,62	23,46	13,08	12
13.	KOWNATY	91	2,20	3,30	7,69	2,20	4,40	29,67	5,49	16
14.	LUBIN	263	1,52	3,80	1,90	0,38	4,18	23,95	12,17	11
15.	LUBÓW	242	1,65	0,83	0,41	11,16	2,48	30,99	10,33	10
16.	MIERCZANY	99	1,01	1,01	2,02	6,06	2,02	19,19	22,22	17
17.	PNIÓW	177	2,26	1,13	0,00	2,82	6,21	18,08	18,64	21
18.	PRZEŚLICE	311	2,89	4,82	6,75	6,11	6,43	26,69	10,93	22
19.	TARNAWA RZEPIŃSKA	115	0,87	0,87	1,74	0,87	1,74	31,30	13,91	7
					77					

20.	WALEWICE	147	2,04	4,08	2,72	4,76	6,80	22,45	17,01	34
21.	WYSTOK	139	0,72	1,44	0,00	4,32	5,76	23,02	13,67	11

Wielkość koncentracji problemów społecznych na obszarze wiejskim

ŚREDNIA W %

Wartość stała	1,61	3,21	3,41	3,50	5,20	23,2	15,4
Przedział wartości	1,5-2,0	3,0-3,5	3,0-3,5	3,2-3,7	5,0-5,5	23,0-25,0	15,0-16,0
Poniżej średniej						> 25	
Średnia							
Powyżej średniej						< 23	

Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation: 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 4), 3 obszary (3 punkty + 4 + 5). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 2 punkty (kolor żółty), 1 punkt (kolor zielony). Obszary posiadające powyżej 20 punktów zostaną zaliczone do obszaru rewitalizacji.

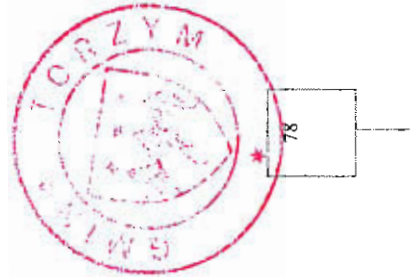

Tabela 19 Zestawienie danych z analizy problemów społecznych dla obszaru miejskiego

Lp	Ulica	Liczba ludności	Wskaźnik				IMD			
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie	Bezrobocie	Wiek przed - produkcyjny	Wiek po - produkcyjny	
Wielkość koncentracji problemów										
	TORZYM	2497								
	B. Prusa	15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,67	6,67	7
	Biernackiego	107	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,76	19,63	12
	C.K.Norwida	13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,38	0,00	9
	Chrobrego	23	0,00	0,00	0,00	0,00	4,35	34,78	0,00	9
	Dworcowa	15	6,67	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	46,67	16
	Gen. Świerczewskiego	32	3,13	6,25	3,13	6,25	3,13	21,88	21,88	23
	J. Słowackiego	28	0,00	0,00	0,00	0,00	3,57	17,86	14,29	11
	Jeziorna	166	3,01	5,42	7,83	1,20	4,22	16,27	14,46	28
	Kasztanowa	37	0,00	0,00	0,00	10,81	0,00	18,92	16,22	12
	Klonowa	6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66,67	12
	Kolonia Leśna	46	0,00	4,35	2,17	0,00	0,00	10,87	21,74	16
	Kolonia Osiny	6	0,00	0,00	0,00	33,33	16,67	33,33	0,00	12
	Kolonia Poręby	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18,18	16

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA
2016-2020

Kolonia Saperska	28	0,00	3,57	3,57	7,14	0,00	35,71	14,29	17
Kolonia Sulęciska	6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	12
Krośnieńska	88	3,41	4,55	5,68	1,14	2,27	26,14	14,77	21
Krótka	11	0,00	0,00	0,00	0,00	9,09	27,27	9,09	10
Kwiatowa	29	0,00	3,45	3,45	10,34	3,45	6,90	31,03	27
Łaszewo	13	7,69	38,46	15,38	0,00	23,08	15,38	7,69	27
Łąkowa	38	0,00	0,00	0,00	5,26	2,63	26,32	2,63	9
Mickiewicza	75	0,00	1,33	2,67	1,33	4,00	21,33	17,33	13
Młyńska	45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,56	6,67	7
Ogrodowa	5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9
Osiedle Lecha	156	0,64	0,00	0,64	1,92	5,13	17,95	17,31	16
Plac Kościuszki	24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	29,17	12
Plac Wolności	47	4,26	17,02	17,02	2,13	17,02	17,02	21,28	34
Podgórna	65	1,54	1,54	1,54	0,00	3,08	23,08	10,77	9
Saperska	310	0,97	0,97	0,65	1,94	2,58	20,00	13,23	9
Sienkiewicza	10	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	20,00	20,00	13
Stolarska	24	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	29,17	8,33	9
Sulęciska	89	2,25	5,62	7,87	5,62	5,62	30,34	10,11	27
Świebodzińska	78	0,00	10,26	11,54	5,13	5,13	23,08	19,23	27
Świerkowa	19	0,00	0,00	0,00	10,53	5,26	36,84	0,00	12
Walki Młodych	56	5,36	1,79	5,36	0,00	0,00	33,93	5,36	12

80

Warszawska	39	2,56	7,69	7,69	0,00	7,69	17,95	15,38	34
Wąska	9	0,00	0,00	11,11	0,00	0,00	22,22	22,22	12
Wiejska	14	0,00	0,00	0,00	7,14	0,00	28,57	0,00	9
Witosa	27	3,70	0,00	0,00	3,70	3,70	29,63	14,81	21
Wodna	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,09	0,00	9
Wojska Polskiego	668	0,30	1,65	2,25	1,50	2,25	19,76	13,62	8

Wielkość koncentracji problemów społecznych na obszarze miejskim

ŚREDNIA W %

Wartość stała	1,12	3,34	3,28	2,84	3,76	20,63	14,20
Przedział wartości	0,9 - 1,2	3,0 - 3,4	3,0 - 3,4	2,7 - 3,0	3,5 - 3,9	19,0 - 22,0	13,5 - 14,5
Poniżej średniej						> 22	
Średnia							
Powyżej średniej						< 19	

Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation: 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 4), 3 obszary (3 punkty + 4 + 5). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 2 punkty (kolor żółty), 1 punkt (kolor zielony). Obszary posiadające powyżej 20 punktów zostaną zaliczone do obszaru rewitalizacji.

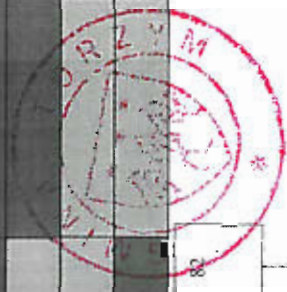

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA
2016 - 2020

Tabela 20 Zestawienie danych z analizy problemów występujących w różnych obszarach na terenach wiejskich

Lp	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźnik					IMD łączny
			IMD Społeczny	Gospodarczy	Środowiskowy	Przestrzennie - funkcjonalny	Techniczny	
1	BARGÓW	65	17					22
2	BIELICE	185	17					27
3	BOBRÓWKO	84	12					17
4	BOCZÓW	649	11					17
5	DEBRZNICA	114	34					43
6	DRZEWCE	54	28					41
7	DRZEWCE KOLONIA	157	23					36
8	GARBICZ	327	11					18
9	GĄDKÓW MAŁY	98	16					28
10	GĄDKÓW WIELKI	616	26					44
11.	GRABÓW	253	7					17
12	KORYTA	260	12					19
13	KOWNATY	91	16					23

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

14	LUBIN	263	11				20
15	LUBÓW	242	10				20
16	MIERCZANY	99	17				24
17	PNIÓW	177	21				34
18	PRZEŚLICE	311	22				32
19	TARNAWA RZEPIŃSKA	115	7				12
20	WALEWICE	147	34				43
21	WYSTOK	139	11				18

Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation: 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 4), 3 obszary (3 punkty + 4 + 5). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 2 punkty (kolor żółty), 1 punkt (kolor zielony). Obszary posiadające powyżej 30 punktów zostaną zaliczone do obszaru rewitalizacji.

W ramach wyznaczenia obszarów rewitalizacji na terenie wiejskim gminy, przeanalizowano wskaźniki społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzennie-funkcjonalne i techniczne. W poszczególnych obszarach przyznawane były punkty, od 1 w przypadku braku występowania znacznych problemów, po 2 w przypadku średniego natężenia problemów oraz w przypadku znacznego natężenia problemów minimum 3 punkty, jednakże za każdy kolejny obszar posiadający deficyty przyznawana była suma punktów wyższa o 1 w stosunku do poprzedniej wartości. Poprzez przeprowadzenie obliczeń, wskazano obszary wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych: Debrznica, Drzewce, Drzewce Kolonia, Gądków Wielki, Prześlice oraz Walewice.

83

Tabela 21 Zestawienie danych z analizy problemów występujących w różnych obszarach na terenie miejskim

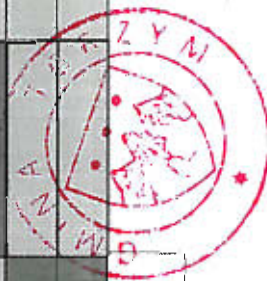
Lp	Ulica	Liczba ludności	Wskaźnik					IMD łączny
			IMD Społeczny	Gospodarczy	Środowiskowy	Przestrzennie - funkcjonalny	Techniczny	
Wielkość koncentracji problemów								
22.	TORZYŃ	2497						
•	B. Prusa	15	7					11
•	Biernackiego	107	12					25
•	C.K.Norwida	13	9					15
•	Chrobrego	23	9					18
•	Dworcowa	15	16					20
•	Gen.Świerczewskiego	32	23					29
•	J. Słowackiego	28	11					15
•	Jeziotna	166	28					34
•	Kaszfanowa	37	12					19
•	Klonowa	6	12					21
•	Kolonia Leśna	46	16					29
•	Kolonia Osiny	6	12					18
•	Kolonia Poręby	11	15					20

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016 - 2020

2016 - 2020

•	Kolonia Saperska	28	17							23
•	Kolonia Sulęcńska	6	12							21
•	Krośnięńska	88	21					N/D		26
•	Krótką	11	10							14
•	Kwiatowa	29	27							36
•	Łaszewo	13	27							33
•	Łąkowa	38	9							13
•	Mickiewicza	75	13							22
•	Młyńska	45	7							16
•	Ogrodowa	5	9							15
•	Osiedle Lecha	156	16							29
•	Plac Kościuszki	24	12					N/D		17
•	Plac Wolności	47	34							43
•	Podgórna	65	9					N/D		12
•	Saperska	310	9							18
•	Sienkiewicza	10	13							17
•	Stolarska	24	9							15
•	Sulęcńska	89	27					N/D		35
•	Świebodzińska	78	27							33
•	Świerkowa	19	12							18
•	Walki Młodych	56	12							18

85

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016-2020

• Warszawska	39	34				N/D	39
• Wąska	9	12					18
• Wiejska	14	9					13
• Witosa	27	21					25
• Wodna	11	9					15
• Wojska Polskiego	668	8				N/D	16

Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation: 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 4), 3 obszary (3 punkty + 4 + 5). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 2 punkty (kolor żółty), 1 punkt (kolor zielony). Obszary posiadające powyżej 30 punktów zostaną zaliczone do obszaru rewitalizacji.

Na posiedzeniu Zespołu ds. rewitalizacji dokonano analizy wyników badań społecznych i potencjału obszaru rewitalizacji wskazując konieczność wprowadzenia do obszaru szczególnie niezamieszkałych terenów Gminy, które generują największe problemy również w sferze technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w Gminie oraz odniesienie jej do warunków powiatowych, doprowadziły do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym **potencjałem rozwojowym, czyli możliwie szerokim spektrum możliwości realizacji potencjalnych działań naprawczych.**

Po analizie wyników konsultacji społecznych został stworzony i zaaplikowany **model taksonomiczny**⁵ do wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Model taksonomiczny stanowił narzędzie do analitycznej oceny zgromadzonych danych na etapie analizy obszaru Gminy i wyników konsultacji społecznych. **Oceniono w nim pięć kluczowych obszarów towarzyszących wyznaczaniu obszaru rewitalizacji i późniejszej realizacji działań rewitalizacyjnych: efektywność, otoczenie instytucjonalne, regulacyjne, współpracę i dystrybucję środków pomocowych:**

- ✦ **Efektywność** – efektywność przeanalizowana została pod kątem stosunku kosztów i nakładów poniesionych przez wnioskodawcę projektu rewitalizacyjnego realizowanego na konkretnym obszarze rewitalizacji.
- ✦ **Otoczenie instytucjonalne** – czyli opinia instytucji zaangażowanych we wdrażanie działań rewitalizacyjnych, czyli podmiotów takich jak Urząd Miasta, OPS, Ośrodek Kultury.
- ✦ **Otoczenie regulacyjne** – czyli wszystkie czynniki wpływające na wdrażanie wynikające z legislacji.
- ✦ **Współpraca** – współpraca pomiędzy głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji działania rewitalizacyjnego,
- ✦ **Dystrybucja środków pomocowych** – analiza czynników zachodzących na etapie dystrybucji i możliwości wykorzystania dostępnych funduszy własnych, środków unijnych, środków budżetowych, pracy wolontariuszy i partnerów działań rewitalizacyjnych na danym obszarze rewitalizacji.

Ocena dokonywana była w skali od 1 do 3, gdzie ocena 1 oznaczała niską potrzebę zaliczenia jednostki do obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a 3 oznaczała wysoką potrzebę zaliczenia jednostki do obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W ramach oceny analizie poddano zarówno możliwości oddziaływania na problemy za pomocą projektów „miękkich” - typowo nie inwestycyjnych, jak i „twardych” - typowo inwestycyjnych, mogących oddziaływać w jak najszerszym zasięgu, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian na obszarze zdegradowanym, a w konsekwencji pozytywnie wpływać na kondycję Gminy.

Ocenie poddano jedynie te jednostki urbanistyczne, które zostały wytypowane do potencjalnego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w ramach Index of Multiple Deprivation - łącznie wszystkie uwarunkowania. Poszczególne obszary towarzyszące wyznaczaniu obszaru rewitalizacji mogły uzyskać od 12 do 36 punktów. Po zsumowaniu punktów oddanych na poszczególne obszary, obliczono średnią liczbę punktów. Obszary uzyskujące liczbę punktów przekraczających średnią zostały zaliczone do jednostek posiadających potencjał rozwojowy.

⁵ Taksonomia jest nauką o zasadach klasyfikacji, dyscypliną naukową zajmującą się zasadami i procedurami klasyfikacji. Jak przyznaje prof. dr hab. Józef Pocięcha w publikacji *Rozwój metod taksonomicznych i ich zastosowań w badaniach społeczno-ekonomicznych*, taksonomię można niejako nazwać synonimem słowa klasyfikacja. Termin ten ma jednak wiele znaczeń, m.in.:

- Dział metodologii, który obok gromadzenia informacji i modelowania zjawisk jest jednym z podstawowych narzędzi badania rzeczywistości,
- Podział badanego zbioru przedmiotów (jednostek, obiektów) na szeregowe podzbiory z punktu widzenia określonego kryterium opartego na cechach klasyfikowanych przedmiotów,
- Zespół zasad, na podstawie których dokonuje się podziału (klasyfikacja zawodów, chorób, działalności gospodarczej itd.).

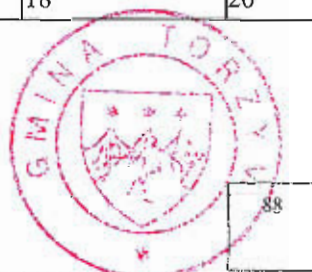
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Tabela 22 Zestawienie głosów oddanych przez Zespół ds. Rewitalizacji

Lp	Miejscowość	Wskaźnik					IMD łączny
		Efektywność	Otoczenie instytucjonalne	Otoczenie regulacyjne	Współpraca	Dystrybucja środków pomocowych	
1	BARGÓW	18	14	16	20	14	82
2	BIELICE	14	22	24	12	19	91
3	BOBRÓWKO	16	20	18	14	20	88
4	BOCZÓW	30	26	26	36	32	150
5	DEBRZNICA	34	36	30	28	30	158
6	DRZEWCE	28	30	30	34	31	153
7	DRZEWCE KOLONIA	30	22	28	29	34	143
8	GARBICZ	32	28	26	30	25	141
9	GĄDKÓW MAŁY	18	15	13	20	20	86
10	GĄDKÓW WIELKI	32	30	28	29	36	155
11.	GRABÓW	16	14	10	14	30	84
12	KORYTA	14	20	20	18	17	89
13	KOWNATY	30	32	36	36	32	166
14	LUBIN	36	34	32	33	34	169
15	LUBÓW	18	12	14	16	15	75
16	MIERCZANY	15	12	14	15	16	72
17	PNIÓW	32	34	36	36	32	170
18	PRZEŚLICE	30	28	26	25	36	145
19	TARNAWA RZEPIŃSKA	12	16	20	26	15	89
20	WALEWICE	30	32	36	36	28	162
21	WYSTOK	16	18	20	20	19	93

88

We wszystkich obszarach modelu taksonomicznego najwyższe punktu uzyskały poniższe jednostki urbanistyczne, które stanowią podobszary rewitalizacji

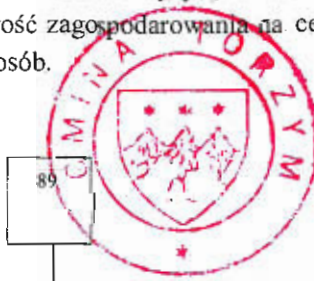
- 1) Podobszar rewitalizacji numer 1: Boczów / Garbicz / Gądków Wielki / Lubin
- 2) Podobszar rewitalizacji numer 2: Debrznica / Drzewce / Drzewce Kolonia
- 3) Podobszar rewitalizacji numer 3: Pniów / Prześlíce / Walewice / Kownaty
- 4) Podobszar rewitalizacji numer 4: obszar miejski obejmujący ulice Jeziorną, Dworcową, Sienkiewicza, Krótką, Kwiatową
- 5) Podobszar rewitalizacji numer 5: obszar miejski obejmujący ulice Plac Wolności, Stolarską, Walki Młodych, Świerczewskiego, Łąkową, Wąską, Sulęcińską, Warszawską, Świebodzińską, Kasztanową

Pierwszy podobszar rewitalizacyjny obejmuje cztery miejscowości, które łącznie zajmują powierzchnię 51,92 ha. Niniejszy obszar zamieszkuje 855 osób. Na podobszarze występują znaczne deficyty w zakresie zapewnienia odpowiednich uwarunkowań technicznych, środowiskowych oraz przestrzenno-funkcjonalnych oraz gospodarczych i społecznych. W szczególności niniejszy podobszar został określony jako teren, na którym realizacja działań rewitalizacyjnych przyniesie najwyższą efektywność kosztową i zapewni możliwość odpowiedniego skoordynowania działań realizowanych przez podmioty publiczne oraz prywatne i pozarządowe. Realizacja znacznej wielkości przedsięwzięcia rewitalizacyjnego na obszarze jednej miejscowości będzie miała znaczny wpływ na kolejne miejscowości, które są skoncentrowane w bliskiej odległości do głównego obszaru.

Drugi podobszar rewitalizacyjny obejmuje trzy miejscowości, które osiągnęły najwyższe wyniki w zakresie procesu delimitacji obszarów. Członkowie Zespołu ds. rewitalizacji w głosowaniu również wskazali niniejsze obszary jako kluczowe pod względem konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych w obszarach technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym, gospodarczym, społecznym oraz środowiskowym. Trzy miejscowości wskazane jako jeden podobszar są zlokalizowane w bliskiej odległości względem siebie, na terenach lesistych, co może mieć wpływ na występowanie negatywnych zjawisk w zakresie mniejszej aktywności zawodowej oraz korzystania z zasiłków. Cały podobszar zajmuje powierzchnię 7,94 ha. W trzech miejscowościach zamieszkuje 120 osób.

Trzeci podobszar tworzą cztery miejscowości, których łączna powierzchnia wynosi 29,35 ha. Niniejszy obszar zamieszkuje 326 osób. Znajduje się on na północ od autostrady A2 i ze względu na przeprowadzenie odpowiednich procesów rewitalizacyjnych może stanowić potencjał w przyszłości. Obecnie w Kownatach istnieje bardzo wysokie prawdopodobieństwo powstania parku rozrywki, który będzie stanowił bardzo ważną atrakcję tego obszaru, a także umożliwi zatrudnienie znacznej ilości osób. Planowana inwestycja będzie oddziaływała na obszary znajdujące się poblizu, co może być przyczyną bardzo wysokich ocen przyznanych przez Zespół ds. Rewitalizacji tym miejscowościom. Miejscowości uzyskały wysokie oceny pod względem efektów działań, które zostaną zrealizowane, a także zasadności współpracy pomiędzy podmiotami, wykorzystania środków oraz warunków legislacyjnych.

Czwarty podobszar obejmuje ulice Jeziorną, Dworcową, Sienkiewicza oraz Krótką i Kwiatową. Na niniejszych ulicach istnieje bardzo duże zagęszczenie problemów społecznych oraz występują negatywne tendencje w obszarze uwarunkowań technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych. W związku z tym planowana jest realizacja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego mającego na celu aktywizację społeczności lokalnej, poprzez stworzenie placówki dla seniorów oraz nadanie nowych funkcji terenom posiadającym możliwość zagospodarowania na cele rekreacyjno-sportowe. Podobszar zajmuje powierzchnię 8,51 ha oraz zamieszkuje go 231 osób.

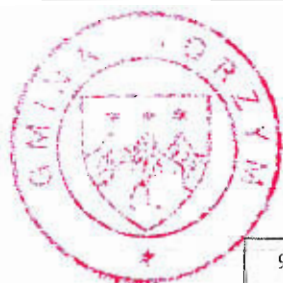
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Piąty podobzdar skoncentrowany jest w okolicach starówki Torzymbia. Niniejszy obszar zamieszkuje 417 osób, a powierzchniowo zajmuje on 11ha. Na niniejszych ulicach koncentrują się znaczne problemy społeczne dostrzegalne poprzez wysoki stopień pobierania zasiłków oraz wysoką stopę bezrobocia. Ponadto mieszkańcy nie zakładają firm, co wynika z braku postaw przedsiębiorczych. Ponadto występuje znaczny stopień degradacji przestrzennej, technicznej i środowiskowej. W związku z powyższym obszar ten wymaga podjęcia działań rewitalizacji i utworzenia miejsca, które spełniałoby rolę starówki Torzymbia.

Suma mieszkańców zamieszkujących na obszarze rewitalizacji wynosi 1949 osób. Powierzchnia obszaru wyznaczonego do rewitalizacji to 108,72 ha. Na podstawie danych GUS BDL, liczba ludności gminy miejsko-wiejskiej wynosi 6798 osób, powierzchnia 37403,70 ha. Obszar rewitalizacji stanowi 0,003 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez 28,67% mieszkańców gminy, w związku z tym spełniona została zasada skoncentrowania terytorialnego interwencji określona w Wytycznych dot. rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano w formie graficznej granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1: 5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

90

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016-2020

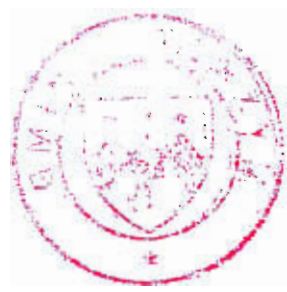
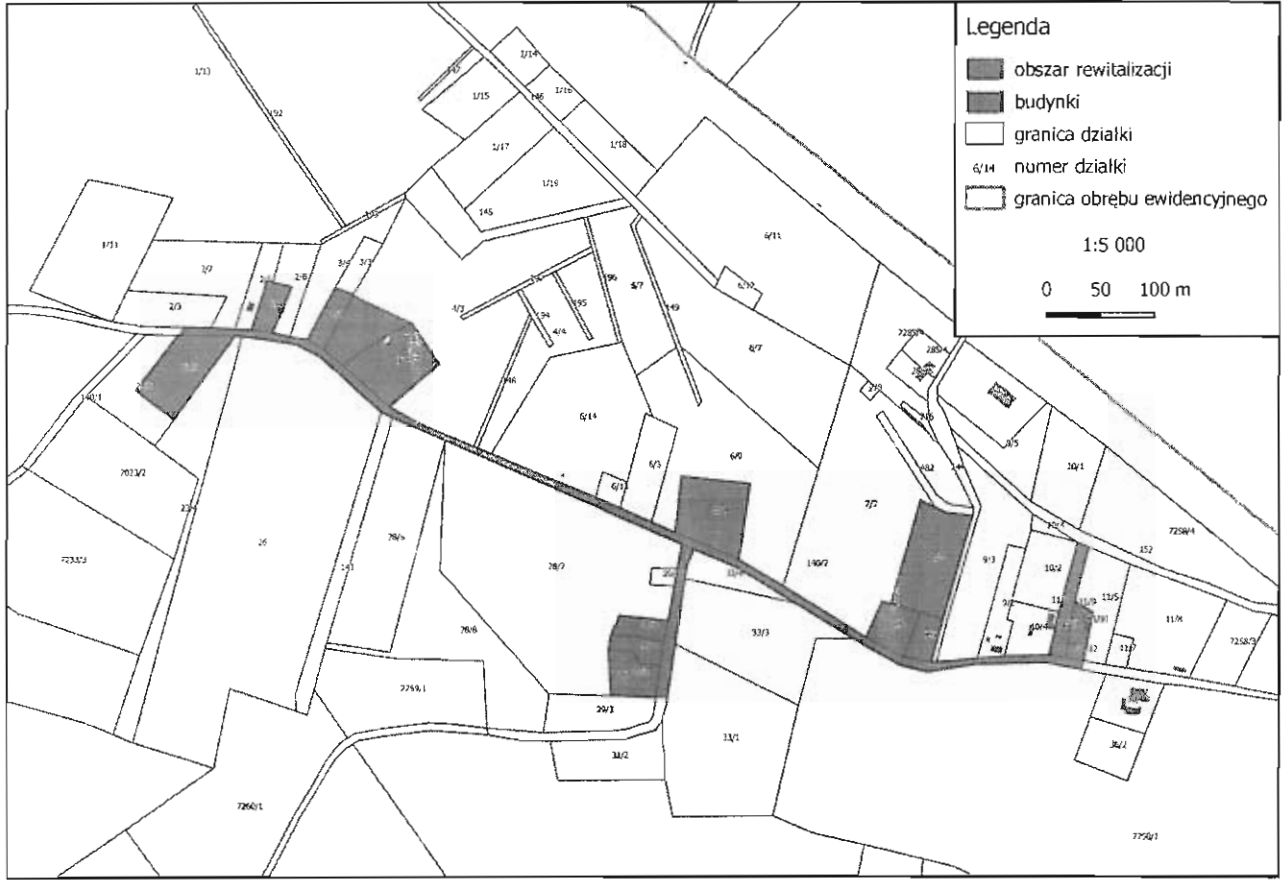
Podobszar 2 Debrznica

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016-2020

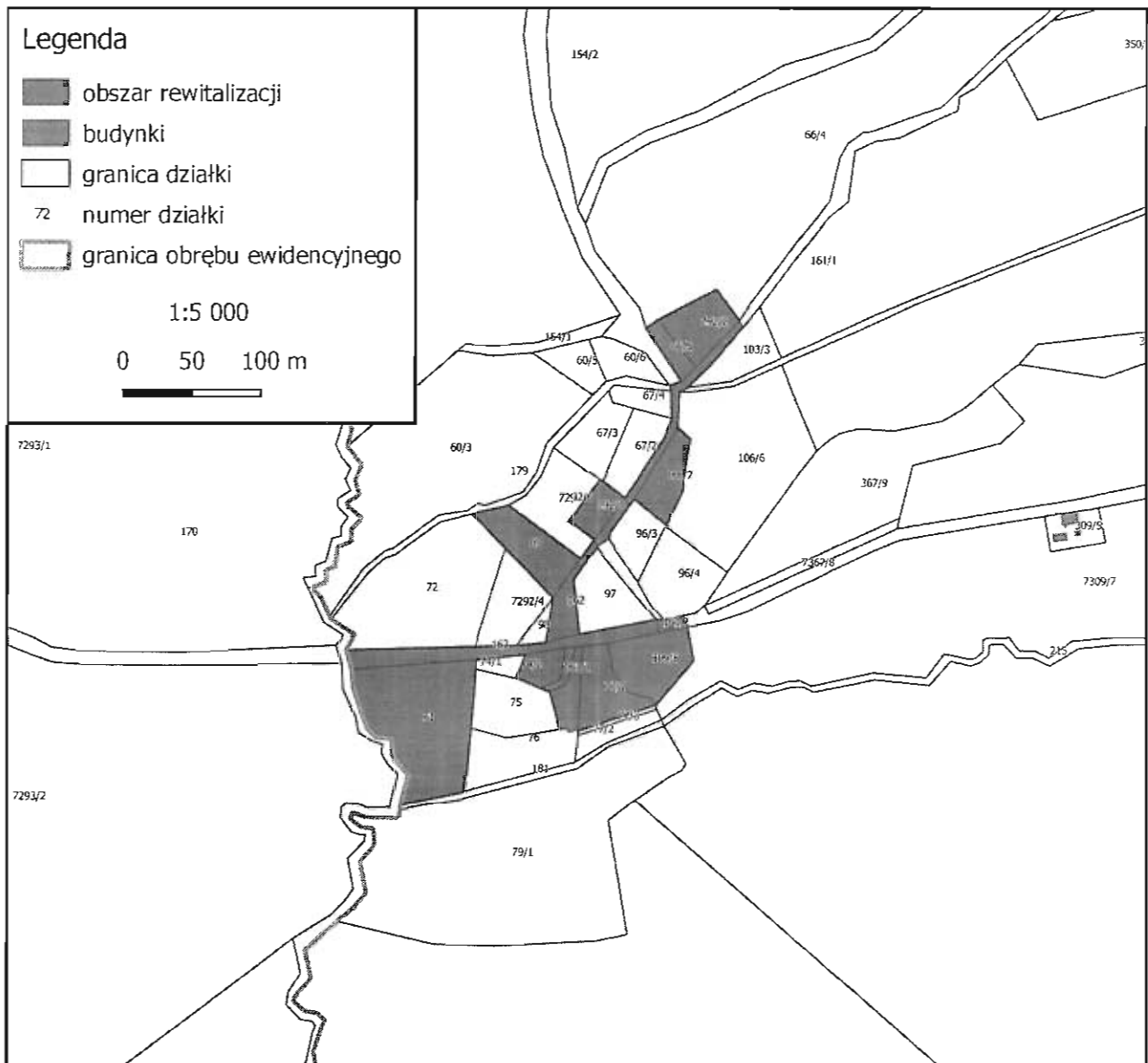

Podobszar 2 Drzewce Kolonia

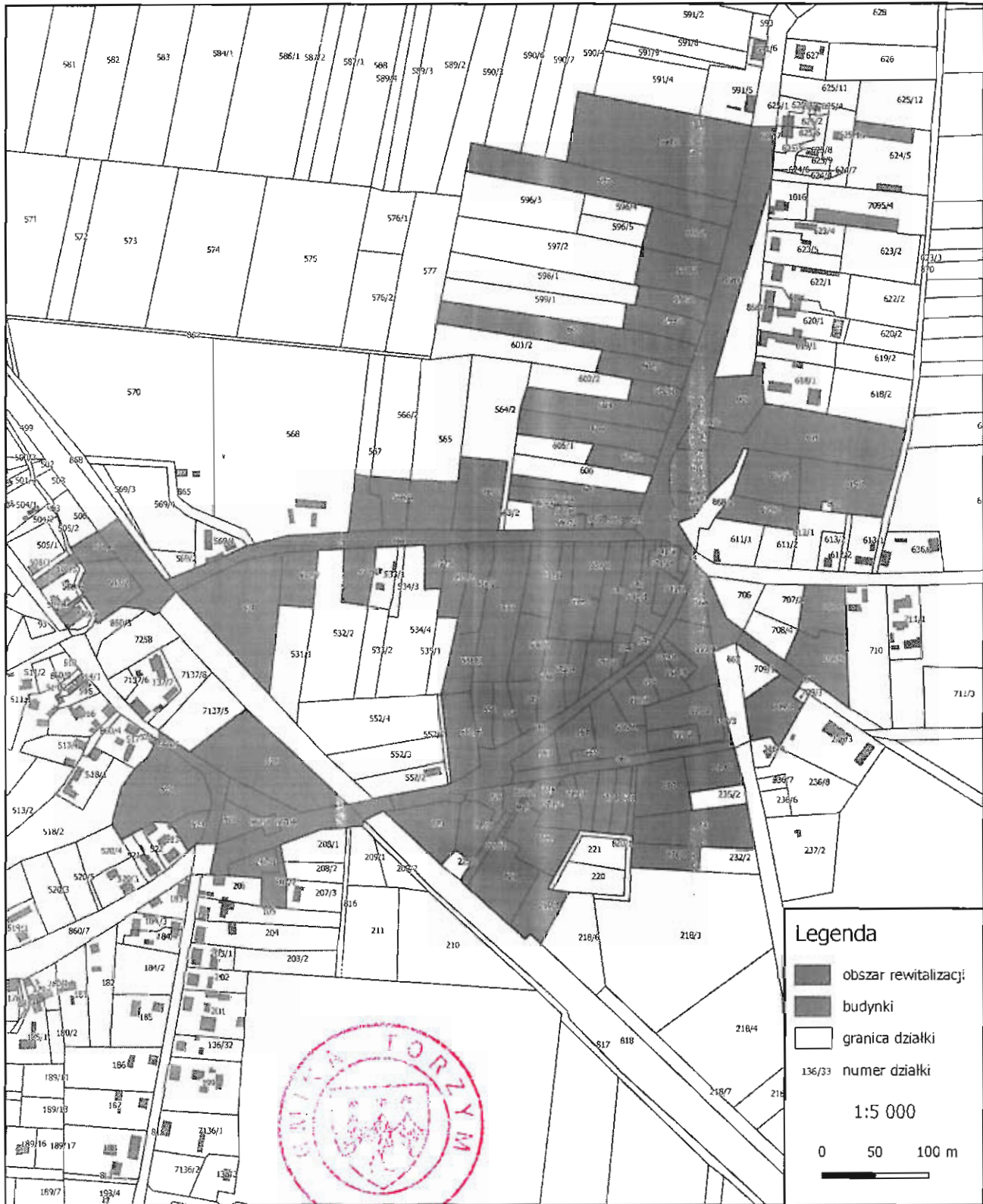
Podobszar 2 Drzewce

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA
2016-2020

Podobszar 1 Gądków Wielki

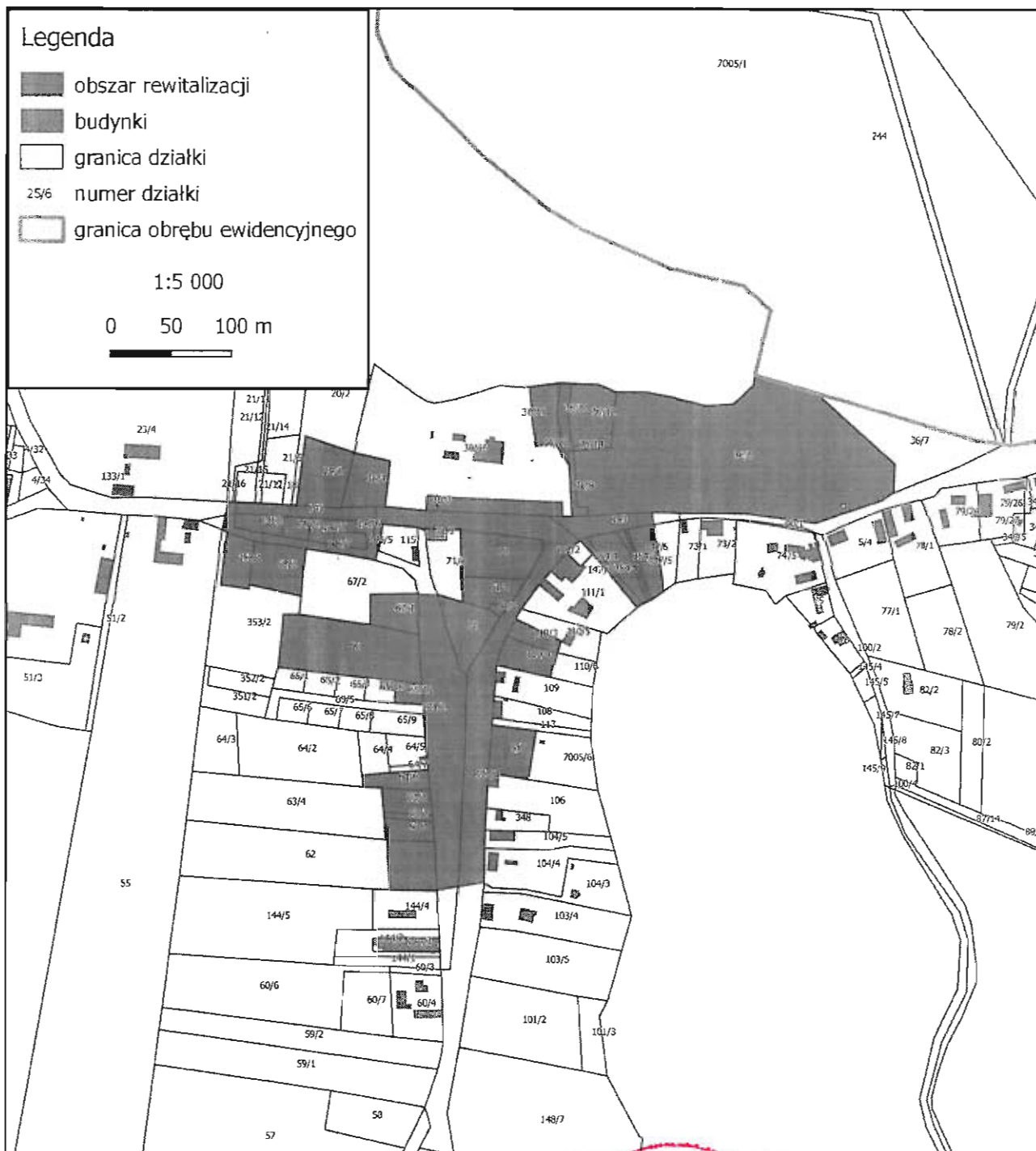

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Podobszar 1 Garbicz

95

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016-2020

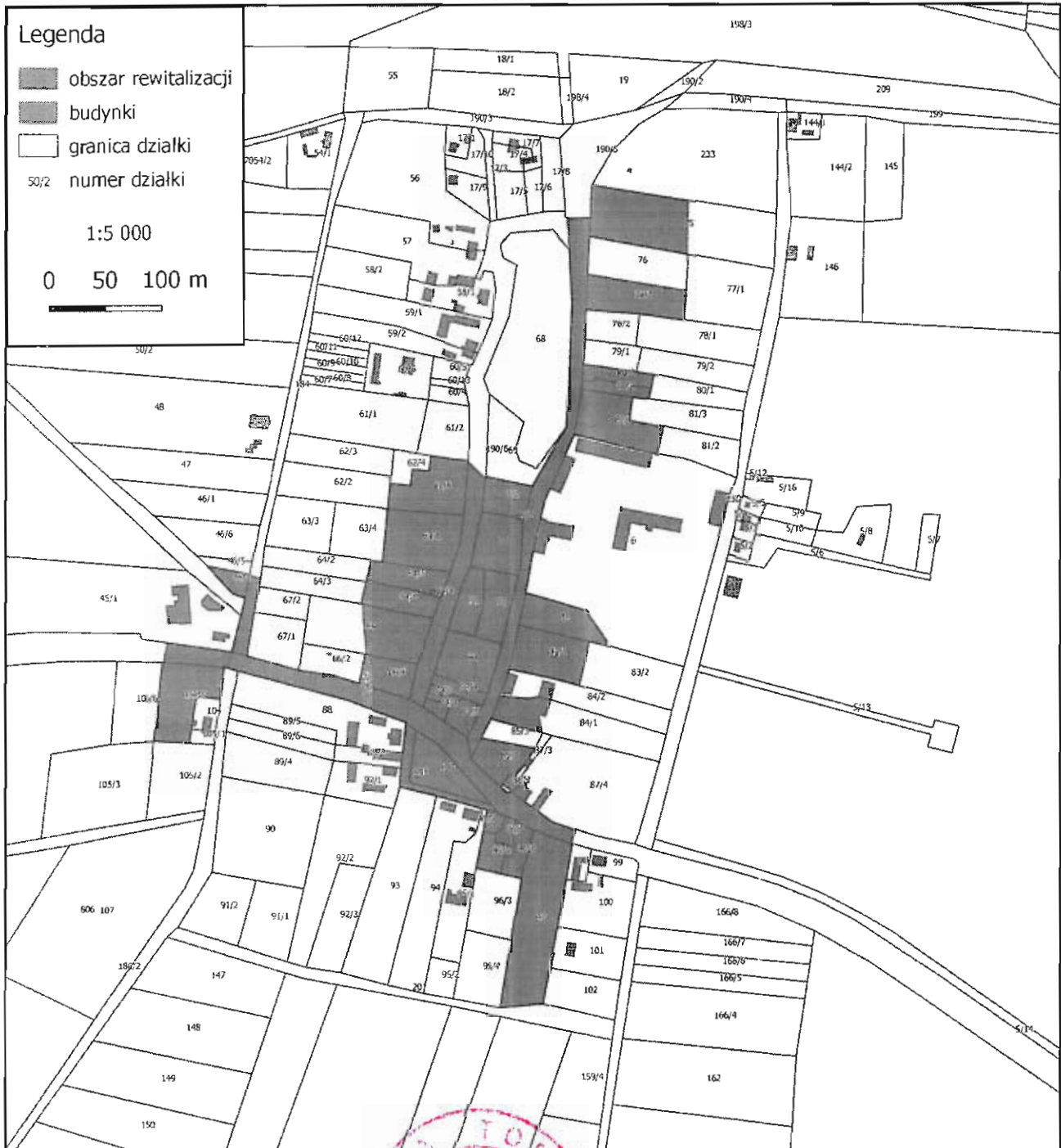
Podobszar 3 Kownaty

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016-2020

Podobszar 3 Pniów

98

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

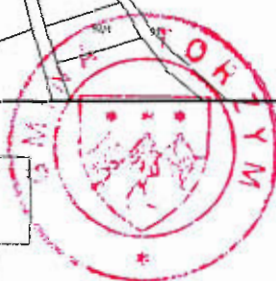
2016-2020

Podobszar 3 Przeście

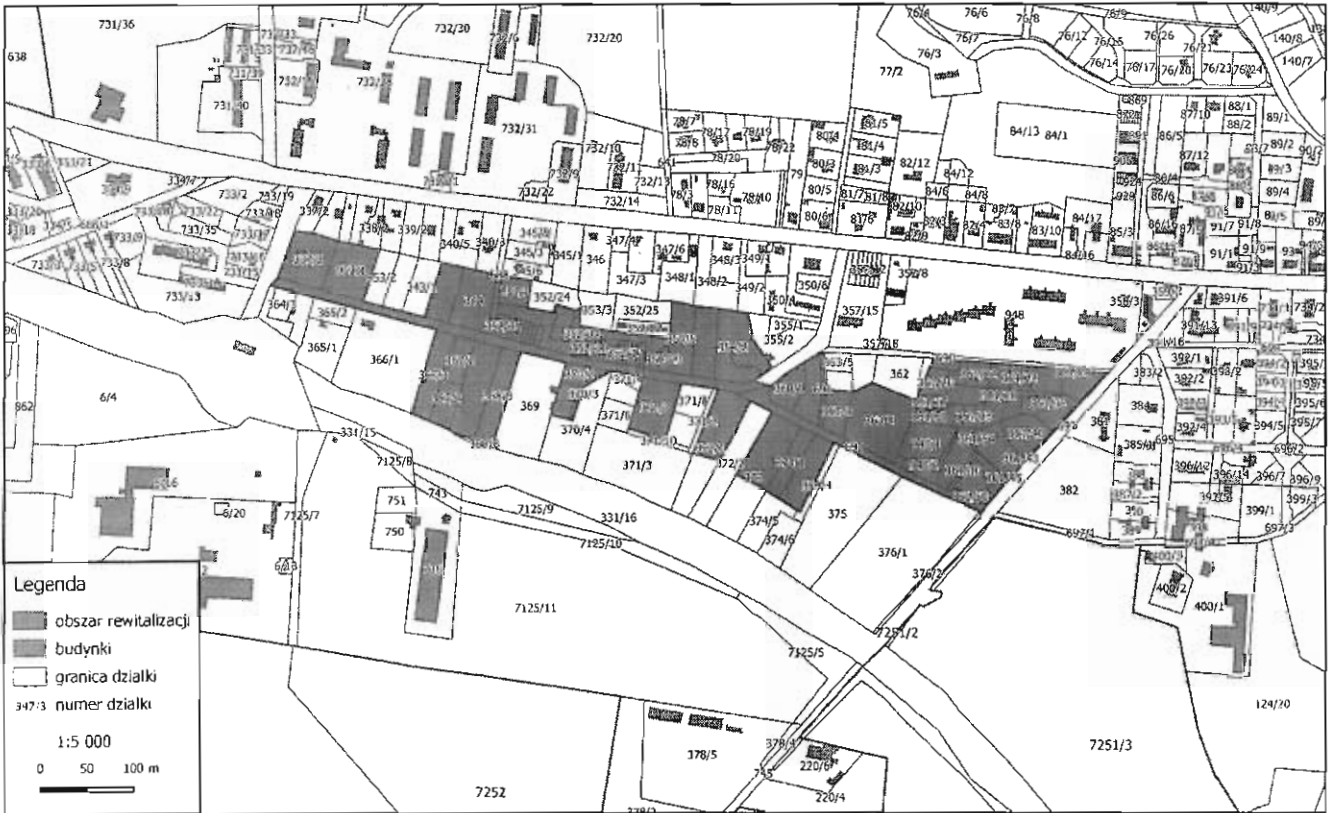
99

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA 2016-2020

Podobszar Torzym

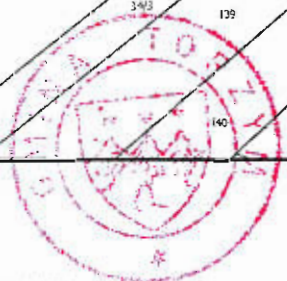

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Podobszar 3 Walewice

102

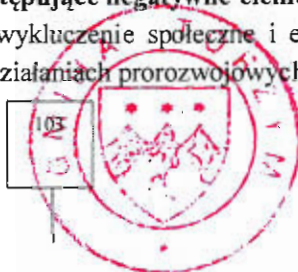
Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje analizę SWOT dla obszaru rewitalizacji, analizę potencjałów obszaru rewitalizacji oraz wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).

Na podstawie wyników analizy SWOT obszaru rewitalizacji sformułowano wizję obszaru rewitalizacji. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji zrealizowana zostanie poprzez cele ogólne, szczegółowe oraz przedsięwzięcia Programu. Poniżej analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Położenie przy drodze krajowej 92, która stanowi szlak tranzytowy dla samochodów ciężarowych	Brak oczyszczalni ścieków zapewniającej możliwość oczyszczania odpowiedniej ilości zanieczyszczeń
Położenie przy węźle autostrady A2, zapewniającej szybkie połączenie samochodowe z Berlinem oraz Warszawą	Opuszczone i zaniedbane budynki na terenie obszaru rewitalizacji, które powodują chaos urbanistyczny
Rozwinięta baza punktów noclegowych oraz gastronomicznych stanowiąca zaplecze do obsługi kierowców samochodów ciężarowych	Brak miejsca umożliwiającego sprzedaż lokalnych produktów rolnych, które są potencjałem obszaru gminy
Jezióra (m.in. Jezioro Ilno) i obszary leśne występujące na terenie gminy, które mogą stanowić jej potencjał	Niewystarczająca liczba atrakcji turystycznych na obszarze gminy, które zachęcałyby turystów do odwiedzenia gminy
Rozwinięta baza punktów obsługi samochodów ciężarowych (myjnie, stacje paliw, serwisy)	Niewystarczająca liczba działań mających na celu integrację uczniów polskich z niemieckimi
Niskie bezrobocie wśród mieszkańców	Brak atrakcyjnego centrum miejscowości jako potencjału turystycznego gminy
Wysokie dochody mieszkańców	Niewystarczająca ilość połączeń komunikacji publicznej na terenie gminy
Funkcjonowanie szpitala specjalistycznego, mającego siedzibę na terenie gminy	Bardzo duże natężenie ruchu samochodów ciężarowych na terenie miasta Torzym
Niska skala przestępczości	Znaczna ilość nieulepszonych i gruntowych dróg na obszarze wiejskim gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
Rozwój współpracy w obszarze turystyki z partnerami niemieckimi	Utrzymująca się tendencja emigracji osób młodych i znaczny wzrost ilości osób starszych
Przygraniczne położenie miejscowości, dające możliwość napływu turystów z terenu Niemiec	Brak możliwości zwiększenia ruchu turystycznego pomimo podjęcia działań mających na celu jego rozwój
Pozyskiwanie środków ze źródeł krajowych oraz środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 oraz programy krajowe)	Niewystarczające środki własne gminy na realizację projektów infrastrukturalnych oraz związanych z inwestycjami w rozwój turystyki
Powstanie dużego parku rozrywki, stworzonego przez prywatnego inwestora w Kownatach	Brak możliwości podłączenia kolejnych powstających obiektów do infrastruktury oczyszczalni ścieków
Podejmowanie działań w obszarze aktywizacji społecznej mieszkańców	Niska aktywność społeczna mieszkańców, utrudniająca proces ich włączenia w podejmowane działania

Ogólna ocena obszaru rewitalizacji wskazuje na następujące negatywne elementy tj. przeważnie brak atrakcyjnych walorów środowiska miejskiego oraz obserwowalne wykluczenie społeczne i ekonomiczne i zależność od pomocy społecznej oraz marginalizowane w dotychczasowych działaniach prorozwojowych i rewitalizacyjnych.

Potencjały obszaru rewitalizacji

Potencjały rewitalizacji obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji są rezultatem diagnozy sytuacji kryzysowych zidentyfikowanych w obszarze społeczno-gospodarczym, spacerów studyjnych zrealizowanych na terenie miasta. W toku realizowanego procesu partycypacyjnego określono najważniejsze atrybuty miasta, a w szczególności potencjały występujące na obszarze objętym planowaną rewitalizacją. W ramach prowadzonych badań ankietowych proszono mieszkańców o wskazanie na mapie ważnych miejsc na terenie gminy a także określenie atrybutów miasta. Ponadto w ramach prowadzonych wywiadów pogłębionych, podczas spotkań z mieszkańcami i warsztatów rewitalizacyjnych, osoby uczestniczące w spotkaniach wskazywały na najważniejsze potencjały miasta oraz obszaru, który był prezentowany. W toku prowadzonych działań partycypacyjnych określono najważniejsze atrybuty obszaru rewitalizacji, do których zaliczają się:

Węzeł autostradowy - Torzym

Na północ od miasta zlokalizowany jest węzeł Torzym w ciągu autostrady A2 (E30), główny szlak komunikacyjny TNT, Berlin - Poznań - Warszawa - Brześć - Mińsk - Smoleńsk - Niżny Nowogród (Węzeł Torzym). Przez miasto przebiega droga krajowa nr 92 oraz droga wojewódzka nr 138 Sulęcín-Torzým-Gubin. W *Strategii Miasta i Gminy Torzym na lata 2005-2020* (2005) atrakcyjne tereny inwestycyjne, w sąsiedztwie autostrady A2 z opracowaniami planistycznymi atrakcyjne położenie wskazywane są jako mocne strony gminy. Polityka dotycząca zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia jej perspektywiczny model funkcjonalny, oparta będzie na realizacji zapisów definiujących warunki rozwoju jakim jest ulepszenie przestrzeni inwestycyjnej opartej na głównej osi rozwojowej gminy w oparciu o istniejący układ komunikacyjny wzdłuż drogi krajowej nr 2 i Autostrady A2. Potencjał węzła autostradowego daje możliwości wykorzystania dalszego wykorzystania korzystnego położenia gminy w bliskości ważnych drogowych szlaków komunikacyjnych oraz ośrodków miejskich takich jak, Frankfurt nad Odrą, Berlin Poznań, Zielona Góra Gorzów Wielkopolski. Przez centrum gminy przyjeżdża kilka tysięcy samochodów na dobę. Torzym to jedno z ostatnich miast przed terminalem odpraw celnych w Świecku i granicą z Niemcami. Dlatego właśnie większość kierowców TIR-ów i samochodów osobowych którzy jadą do Świecka i dalej, do Europy Zachodniej jest klientami lokalnych sklepów, tankuje baki, ostatni raz korzysta z noclegu w jednym z tutejszych moteli. Zgodnie z Planem Inwestycyjnym i Promocji Gospodarczej Województwa Lubuskiego (PIPG WL) przyjętego 26 kwietnia 2016 r. przez Zarząd Województwa Lubuskiego w gminach zlokalizowanych wzdłuż kluczowych szlaków komunikacyjnych (przede wszystkim droga ekspresowa S3 i autostrada A2, ale również niektóre drogi krajowe, m.in. DK 22 oraz DK18) **wskazano na zasadność powstawania nowych lub dozbierania istniejących terenów inwestycyjnych, stref aktywności gospodarczej lub podstref specjalnych stref ekonomicznych.** Z gmin wcześniej niewymienionych są to m.in. Torzym.

Szpital - Torzym

Lubuski Szpital Specjalistyczny Pulmonologiczno-Kardiologiczny w Torzymiu w swej historii i tradycjach leczniczych sięga początku dwudziestego wieku. Misją Szpitala jest udzielanie świadczeń zdrowotnych stacjonarnych w zakresie chorób układu oddechowego oraz w zakresie rehabilitacji leczniczej, rehabilitacji kardiologicznej, działalności opiekuńczo-leczniczej i domowego leczenia tlenem, a także świadczeń zdrowotnych ambulatoryjnych. Szpital działa w formie spółki z o.o. Wyłącznym właścicielem Spółki, posiadającym 100% udziałów własnościowych jest Samorząd Województwa Lubuskiego. Szpital zlokalizowany jest przy trasie A2 Berlin – Poznań - Warszawa w odległości 18 km na wschód od Rzepina, 34 km na zachód od Świebodzina. Szpital ma nowoczesną bazę diagnostyczną. Gruntownej modernizacji poddano w 2009 roku pracownię diagnostyki obrazowej. Posiada nowoczesnie wyposażone pracownie USG, EKG i Bronchofiberoskopii.

Tabela 23 Parametry charakteryzujące działalność Lubuskiego Szpitala Specjalistycznego Pulmonologiczno-Kardiologicznego w Torzymiu Sp. z o.o.

Nazwa oddziału	Nazwa parametru	2010	2011	2012	2013
Razem Szpital	Razem średnia liczba łóżek w okresie	233	238	238	238
	Razem liczba osób leczonych	2396	4 439	4761	4849
	Razem liczba osobodni	30042	56606	61709	64139
	Średnia długość pobytu w dniach	12,5	12	13	13
	% wykorzystania łóżek	71%	65%	71%	74%
	Zamówienie na oddz. Szpitalnych	103	89	89	89

Źródło: Sprawozdania Lubuskiego Szpitala Specjalistycznego Pulmonologiczno - Kardiologicznego w Torzymiu Sp. z o.o

Zgodnie z *Wieloletnią Strategią Rozwoju Lubuski Szpital Specjalistyczny Pulmonologiczno-Kardiologiczny w Torzymiu sp. z o.o. na lata 2014-2020*, Szpital ma pełnić funkcję Lubuskiego Centrum Pulmonologicznego, co stwarza długoterminowe szanse i perspektywy na dalszy rozwój prowadzonej przez tą jednostkę działalności medycznej. W tym zakresie świadczenia zdrowotne realizowane obecnie w LSSPK w Torzymiu obejmują leczenie chorób układu oddechowego (nowotwory, gruźlica, niewydolność oddechowa, alergologia), jak również rehabilitacji pulmonologicznej i kardiologicznej (po przebytych zabiegach kardiologicznych). Placówka charakteryzuje się wysokim poziomem zarówno udzielanych w niej świadczeń medycznych, jak i poziomem organizacyjnym. Nie można w tym miejscu pominąć faktu, że Szpital dysponuje wysoko wykwalifikowaną kadrą: zarządczą, lekarską i pielęgniarską, jak również czyni starania o powiększenie tych zasobów. Ponadto, Szpital trafnie analizuje i ocenia zmieniającą się sytuację na lokalnym rynku zdrowotnym (także pod względem czynników demograficzno – epidemiologicznych), co potrafi umiejętnie wykorzystać w swojej działalności, np. zagospodarowując nisze rynkowe. Mimo trudnej sytuacji finansowej NFZ oraz konkurencji w najbliższym otoczeniu, LSSPK w Torzymiu stara się na bieżąco dostosowywać zakres świadczonych usług do potrzeb i oczekiwań zdrowotnych mieszkańców regionu, zwiększając tym samym posiadaną przewagę konkurencyjną. W najbliższych latach Szpital planuje rozszerzenie zakresu udzielanych świadczeń medycznych, co przekłada się na systematyczny wzrost przychodów w kolejnych latach działalności, prognozowany jest wzrost zarówno liczby leczonych, jak i udzielanych porad medycznych. Potencjał ten może stanowić element pozytywnie oddziaływały na planowane działania rewitalizacyjne na terenie gminy.

Plac Wolności (starówka) - Torzym (Warszawska, Wojska, Stolarska, Walki Młodych)

Potencjał bezpośrednio oddziałuje na szansę wskazaną w Strategii gminy Wysoki poziom integracji mieszkańców i ich identyfikacja z gminą. Torzym posiada 2 miejscowe plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie miejscowości Kownaty i Garbicz z przeznaczeniem terenu na cele turystyczne (tj. zabudowę usługową, hotelową, sportową, parkingi, parki rozrywki). Na tym terenie zlokalizowane są zabytki mogące stanowić o podstawę do przyciągnięcia turystów i budowania lokalnej tożsamości mieszkańców. Według rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa⁶ na listę zabytków wpisane są: kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, z początku XIX wieku, 1831 roku dom, pl. Kościuszki 4, z początku XIX wieku, cmentarz żydowski oraz kamieniczki z końca XIX i początku XX wieku.

Pozostałe potencjały odnoszą się do możliwości wykorzystania jezior Boczów, Garbicz, Mierczany, gospodarki rolnej prowadzonej w granicach administracyjnych gminy Torzym. Analiza pozwoliła na identyfikację potencjałów poszczególnych podobszarów rewitalizacji i wspólnych dla obszaru rewitalizacji. **Ich wykorzystanie może przyczynić się do podniesienia wskaźnika przedsiębiorczości Miasta i Gminy, a w konsekwencji poziomu jakości życia**

⁶ Rejestr zabytków nieruchomych woj. lubuskiego - stan na 31.12.2012 r., Narodowy Instytut Dziedzictwa. [dostęp 14.2.13]. s. 69.

mieszkańców. Tak uporządkowana analiza SWOT oparta o analizę potencjałów obszaru rewitalizacji stanowi podstawę sformułowania wizji a następnie celów i przedsięwzięć, które z kolei powinny być zinstrumentalizowane w postaci wiązki celów ogólnych Programu.

Obszar rewitalizacji wyróżnia wysoki poziom dynamizacji pozytywnych procesów demograficznych oraz wysoki wskaźnik dostępności do podstawowych usług społecznych i rekreacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych. Odnowiono i nadano funkcje rekreacyjne obszarom zdegradowanym posiadającym walory turystyczne. Dostrzec można aktywizację społeczną oraz zawodową mieszkańców. Wystąpiła poprawa uwarunkowań środowiskowych w zakresie edukacji ekologicznej i odnowy kluczowej infrastruktury środowiskowej w gminie. W wyniku zrealizowanych działań rewitalizacyjnych rozwiązano kluczowe problemy wskazane w diagnozie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Torzym stanowi miejsce zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego, które swoją charakterystyką i potencjałem turystycznym przyciąga nowych mieszkańców. Mieszkańcy Torzymia są zaangażowani oraz aktywnie uczestniczący w przedsięwzięciach i inicjatywach społeczno- kulturalnych na terenie obszaru rewitalizacji.

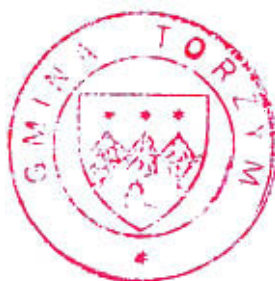
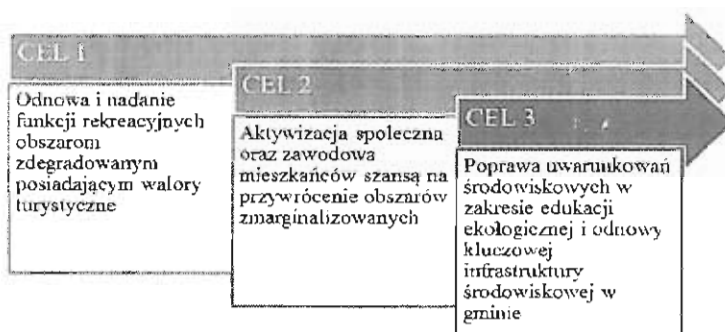
Celem realizacji działań rewitalizacyjnych będzie zapobieżenie rozprzestrzenianiu się zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych z interesariuszami rewitalizacji. Program stanie się narzędziem redukcji barier, ożywienia terenów zdegradowanych poprzez poprawę ich dostępności, redukcję uciążliwości ekologicznych, poprawę bezpieczeństwa publicznego. Ponadto będzie służyć wzmocnieniu lokalnych, endogenicznych potencjałów zarówno ekonomicznych jak i społecznych obszarów objętych interwencją oraz terenów zurbanizowanych ich otaczających. Ten wymiar może odbywać się poprzez wspieranie rozwoju lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw, poprawę jakości oferty edukacyjnej i kulturalnej skierowanej do środowisk zagrożonych wykluczeniem, czy wreszcie poprawę standardów mieszkaniowych w istniejących zasobach.

Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Niniejszy rozdział opisuje, cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Wyznaczone cele określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie i jednocześnie wyznaczają kierunki działań, co do przedsięwzięć właściwych dla koncepcji realizacji celu ogólnego rewitalizacji. Natomiast przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji obejmują ich konkretyzację, możliwą do podjęcia interwencji w danym obszarze. W celu porządkującym wszystkie szczegółowe cele i działania w ramach Programu podzielono ze względu na przeważające ich cechy, na trzy różne sfery działania. **Na poniższym schemacie zaprezentowano trzy cele Programu** służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w ramach pogłębionej diagnozy gminy.

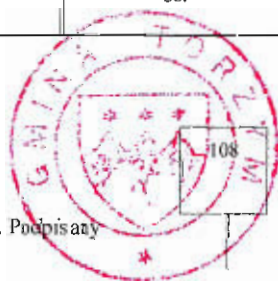

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

CEL REWITALIZACJI		1. Odnowa i nadanie funkcji rekreacyjnych obszarom zdegradowanym posiadającym walory turystyczne			
Wskaźniki rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2020 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury społeczno-rekreacyjnej	os.	0	5 000	Dane własne Gminy	
Poprawy jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie atrakcyjności przestrzeni miejskiej	%	50	70	Dane własne Gminy	
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	0	4	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
Spadek liczby świadczeń OPS z powodu bezrobocia na terenie sołectwa Garbicz	szt.	34	30	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
Długość zmodernizowanych dróg i chodników w obszarach objętych rewitalizacją	ha.	0	0,6	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
CEL REWITALIZACJI		2. Aktywizacja społeczna oraz zawodowa mieszkańców szansą na przywrócenie obszarów zmarginalizowanych			
Wskaźniki rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2020 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	6,8	6,7	Dane własne Gminy (OPS Torzym)	
Wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej	os.	1079	1060	Dane własne Gminy (OPS Torzym)	
Stwierdzone przestępstwa w kategorii narkotyki	szt.	12	10	Sprawozdanie Komendy Powiatowej Policji w Sulęcinie	
Osoby starsze korzystające ze zorganizowanego transportu publicznego dla seniorów	os.	0	500	Dane własne Gminy	
Saldo migracji ogółem	os.	-49	-45	Dane własne Gminy (GUD BDL)	
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	0	3	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
Uczestnicy szkoleń i warsztatów z zakresu bezpieczeństwa publicznego	os.	0	100	Dane własne Gminy	
Liczba mieszkańców objętych systemem miejskiego monitoringu miejsc publicznych	os.	0	1000	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
Liczba osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury społecznej	os.	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
Osoby uczestniczące w działaniach prowadzonych przez OSP, w tym spotkaniach, szkoleniach, ćwiczeniach	os.	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
CEL REWITALIZACJI		3. Poprawa uwarunkowań środowiskowych w zakresie edukacji ekologicznej i odnowy kluczowej infrastruktury środowiskowej w gminie			
Wskaźniki rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2020 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków	os.	0	2 000	Dane własne Gminy	
Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury rekreacyjnej	os.	0	2 000	Dane własne Gminy	

Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Niniejszy rozdział zawiera opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych a także opis powiązań z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Proces programowania Programu został opracowany w sposób, który uwzględni zakres rewitalizacji wynikający z dokumentów strategicznych krajowych, regionalnych i lokalnych. Zgodnie z Wytocznymi w sprawie rewitalizacji zapewniono przede wszystkim spójność zapisów Programu z kierunkami rozwoju gminy i miasta wskazanymi w lokalnych dokumentach strategicznych.

Program jest spójny ze wszystkimi wskazanymi powyżej dokumentami, ponieważ w trakcie opracowywania uwzględniono wszelkie założenia kierunkowe zawarte w tych dokumentach. Poniższa tabela zawiera wskazane cele poszczególnych dokumentów strategicznych Gminy spójnych z celami Programu. Zapisy przywołane powyżej jednoznacznie świadczą o pełnej spójności celów ogólnych zaproponowanych w Programie ze wszystkimi poddanymi analizie programami rozwoju na szczeblu lokalnym. Cele i zaplanowane w ich ramach działania i przedsięwzięcia

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

spójnie odpowiadają na potrzeby wynikające z przeprowadzonej diagnozy i analizy lokalnych dokumentów strategicznych.

Dokumenty strategiczne na poziomie lokalnym/ ponadlokalnym	LOKALNY PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY TORZYM DO 2020 ROKU		
	Cel 1. Odnowa i nadanie funkcji rekreacyjnych obszarom zdegradowanym posiadającym walory turystyczne	Cel 2. Aktywizacja społeczna oraz zawodowa mieszkańców szansą na przywrócenie obszarów zmarginalizowanych	Cel 3. Poprawa uwarunkowań środowiskowych w zakresie edukacji ekologicznej i odnowy kluczowej infrastruktury środowiskowej w gminie
<i>Strategia Rozwoju Gminy Torzym 2005- 2020r. (2005)</i>	1. Rozwój gospodarczy gminy, podwyższenie poziomu życia mieszkańców i poprawa warunków dla tworzenia nowych miejsc pracy.	3. Wykorzystanie przestrzeni terytorialnej, zasobów środowiska naturalnego i kulturowego, przeciwdziałanie zjawiskom wykluczeniu społecznemu poprzez równy dostęp do edukacji ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej	2. Budowa i modernizacja infrastruktury komunalnej
<i>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Torzym (2011) Warunki rozwoju gminy</i>	1. Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju gminy 9. Rehabilitacja terenów zainwestowanych - zdekapitalizowanych, 10. Przekształcenie funkcjonalnie terenów zdegradowanych 15. Rozwój różnorodnej działalności gospodarczej, zwłaszcza usługowej i wytwórczej, wykorzystującej walory lub surowce lokalne.	1. Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju gminy - aspekty społeczne	5. Ochrona lokalnych zasobów przyrody, w tym krajobrazu 11. Rozwój infrastruktury technicznej realizowany w oparciu o programy (kompleksowo rozwiązania systemów) uwzględniające perspektywiczny model gminy
<i>Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023 (2015)</i>	CEL STRATEGICZNY 1 System wsparcia osób i rodzin dotkniętych bezrobociem i zagrożonych długoterminowym pozostaniem bez pracy CEL STRATEGICZNY 7 Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy Torzym	CEL STRATEGICZNY 2 Budowa zintegrowanego systemu pomocy rodzinie dysfunkcyjnej CEL STRATEGICZNY 5 Program systemowy pomocy osobom i rodzinom z problem uzależnień z uwzględnieniem uzależnień dzieci i młodzieży CEL STRATEGICZNY 7 Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy Torzym	CEL STRATEGICZNY 8 Łagodzenie skutków starzenia się społeczeństwa
<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)</i>	Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski	Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału	Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK)</i>	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich
<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (2013)</i>	Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju	Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Cele KSRR w układzie trzech wymiarów strategii: obszary wiejskie</i>	Cel I KONKURENCYJNOŚĆ Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego Cel 2	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

	SPÓJNOŚĆ Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna		
<i>Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 (2012)</i>	CEL STRATEGICZNY 1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna CEL	STRATEGICZNY 3: Społeczna i terytorialna spójność regionu	CEL STRATEGICZNY 3: Społeczna i terytorialna spójność regionu
<i>Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2022, powiat sulęciński (2016)</i>	Priorytet III: Stworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób ubogich, bezrobotnych oraz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w oparciu o sprawnie funkcjonujące instytucje oraz odpowiednio wspierane zasoby i możliwości rodziny	Priorytet I: Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym zapewnijającego właściwe warunki do życia i rozwoju rodziny w Powiecie Sulęcińskim Priorytet II: Profesjonalne wsparcie rodzin i osób przez kompetentne służby pomocowe w Powiecie Sulęcińskim	Priorytet III: Stworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób ubogich, bezrobotnych oraz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w oparciu o sprawnie funkcjonujące instytucje oraz odpowiednio wspierane zasoby i możliwości rodziny

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Niniejszy rozdział opisuje listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Zgodnie z Wytycznymi dot. rewitalizacji w Programie opisano główne i pozostałe projekty rewitalizacyjne składające się na poniższe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Pozostałe projekty rewitalizacyjne są pozostałymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wydanymi 2 sierpnia 2016 roku wydanych przez Ministra Rozwoju. Obejmują one zarówno projekty społeczne jak i projekty „miękkie” które finansowane będą ze środków zewnętrznych oraz środków własnych gminy lub innych beneficjentów.

Wymienione przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały poddane analizie pod względem oddziaływania oraz potencjału integracji z projektami społecznymi. W wyniku przeprowadzonych analiz wskazano przedsięwzięcia, które w najwyższym stopniu wpływają na realizację celów społecznych oraz umożliwiają integrację z innymi projektami, realizowanymi przez partnerów.

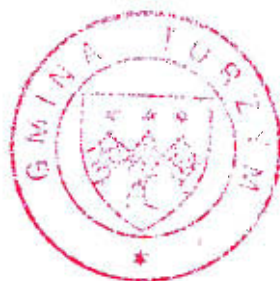
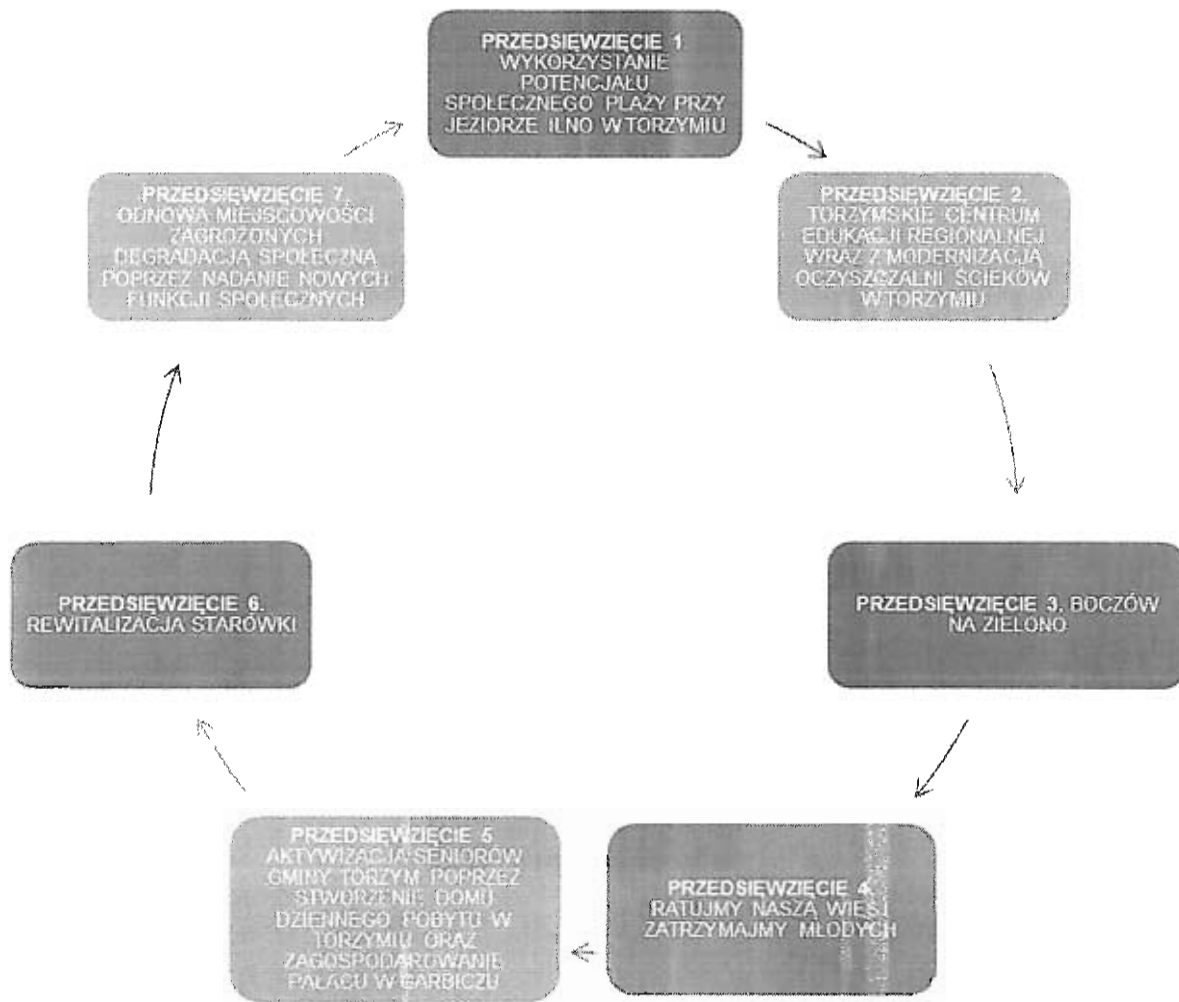
Poprzez realizację przedsięwzięć, nadane zostaną nowe funkcje gospodarcze obszarów, a także turystyczne, co jest bardzo ważne w kontekście rozwoju gminy. Analiza wyników konsultacji społecznych przedstawiona w Rozdziale III. *Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* warunkowała wybór projektów rewitalizacyjnych zaszergowanych do grupy projektów głównych i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Realizacja głównych projektów rewitalizacyjnych przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia zakładanych celów Programu (zob. Rozdział V. *Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk*).

Działania zaplanowane na obszarze rewitalizacji obejmujące pozostałe projekty rewitalizacyjne skutkować będzie aktywizacją społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia, poradnictwo m.in. prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

11

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

1. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO PLAŻY PRZY JEZIORZE ILNO W TORZYMIU	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Gmina Torzym
Nazwa wnioskodawcy	Torzyc
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Torzycski Ośrodek Kultury Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Kolo PZW Amur w Torzymiu Stowarzyszenie Integracja Pokoleń Starostwo Powiatowe w Sulęcinie Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Torzymiu Nadleśnictwo Torzym
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Teren plaży i przylegający do jeziora Ilno w Torzymiu. Teren stanowiący własność Gminy.
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
Cel (cele) przedsięwzięcia	Kompleksowa rewitalizacja terenu miejskiego poprzez przywrócenie nowych funkcji gospodarczych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych temu obszarowi . Niniejsza rewitalizacja ma na celu zmianę wizerunku miasta poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowych obszarów, które zostały zaaranżowane na miejscu aktywności społeczności lokalnej, w tym szczególnie seniorów. Celem przedsięwzięcia jest wykorzystanie terenów o wysokim potencjale turystycznym , które szczególnie powinny być zagospodarowane na potrzeby aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. Ponadto realizacja poszczególnych projektów doprowadzi do większego skoncentrowania na tym obszarze działalności gospodarczej o charakterze usługowo-handlowej, co przyczyni się do spadku bezrobocia i aktywizacji mieszkańców długotrwale wykluczonych, poprzez utworzenie spółdzielni socjalnej zarządzającej odnowionym obszarem .
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 1. Odnowa i nadanie funkcji rekreacyjnych obszarom zdegradowanym posiadającym walory turystyczne</i>

113

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016-2020

<p>Główne projekty rewitalizacyjne</p>	<p>Zagospodarowanie na cele rekreacyjno-sportowe przestrzeni publicznej wokół zbiornika wodnego, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Odnowa plaży z elementami małej architektury (ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci), pomost, wysypianie piasku na plaży miejskiej, utwardzenie terenu przylegającego bezpośrednio do terenu plaży, zieleni w sąsiedztwie obiektów sportowych ORLIKA. 1.2. Utworzenie spółdzielni socjalnej odpowiedzialnej za opiekę nad zrewitalizowanym obszarem, a także organizowanie wydarzeń cyklicznych i prowadzenie działalności usługowo-handlowej 1.3. Organizowanie stałych animacji, cotygodniowych wydarzeń sportowych, których celem jest aktywizacja młodzieży oraz seniorów 1.4. Budowa ścieżki rowerowej i połączenie jej z wytyczoną ścieżką Europejskiego szlaku rowerowego Euro VELO R1 1.5. Budowa przyrodniczej ścieżki edukacyjnej z tablicami informacyjnymi i miejscami odpoczynku 1.6. Organizowanie corocznych zawodów rowerowych, które mają się koncentrować na edukacji i promocji postaw ekologicznych wśród młodych mieszkańców gminy, a także promocji zdrowego stylu życia wśród seniorów 1.7. Budowa muszki koncertowej na potrzeby realizacji wydarzeń kulturalnych Torzyskiego Ośrodka Kultury 1.8. Utworzenie parkingu wraz z przebudową drogi dojazdowej 1.9. Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej do plaży 1.10. Budowa przyłącza wodociągowego do plaży 1.11. Budowa przyłącza energetycznego do plaży
<p>Pozostałe projekty rewitalizacyjne</p>	<p>Teren plaży miejskiej jest niedostępny dla mieszkańców i przez to nie mogą oni korzystać aktywnie z jeziora Iłno. Brak dostępu spowodowany jest znacznym zakrzewieniem oraz brakiem plaży umożliwiającej bezpieczne wykorzystywanie jeziora. Ponadto nie stworzono na tym obszarze żadnych atrakcji dla mieszkańców oraz elementów małej infrastruktury, które ułatwiłyby aktywne spędzanie czasu wolnego. Na niniejszym terenie zlokalizowany jest orlik z infrastrukturą towarzyszącą oraz plac zabaw dla młodzieży, na którym szkoła organizuje zajęcia cykliczne. Brakuje jednak jednostki odpowiedzialnej za całkowite zarządzanie terenem i możliwość większego wykorzystania jego potencjału.</p> <p>Na terenie występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych polegających na piciu alkoholu w miejscach publicznych. Dane policji wskazują na zwiększone notowanie wykroczeń przeciwko porządkowi publicznemu. Teren postregany przez mieszkańców jako niebezpieczny i nie nadający się do spacerów z powodu zagrożenia bezpieczeństwa rozboju. Realizacja projektu pozwoli przekształcić teren w miejsce przyjazne dla mieszkańców. Inwestycja w infrastrukturę plaży miejskiej tj. nasypianie piasku, pomost pozwoli uruchomić na tym terenie nowe działalności gospodarcze (punkty z napojami, wypożyczalnie kajaków), które prowadzone będą przez spółdzielnię socjalną. Jednocześnie utworzony podmiot zapewni organizację cyklicznych wydarzeń mających na celu zapewnienie atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, zwiększenie aktywności ruchowej mieszkańców, w szczególności seniorów. Docelowo planuje się powstanie wypożyczalni sprzętu wodnego, siłowni pod chłumką, boiska do siatkówki, plac zabaw, punktu gastronomicznego przy plaży. Odnowa terenu, nadanie nowych funkcji i zapewnienie dostępu do atrakcji spowoduje zniwelowanie koncentracji problemów społecznych, przyczyni się do aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych</p>

114

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016 - 2020

2016 - 2020

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźniki rezultatu					Źródło danych/sposób pomiaru
	nazwa	Jednostka miary	wartość		początkowa 2016 rok	
			początkowa 2016 rok	końcowa 2020 rok		
Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury społeczno-rekreacyjnej	osoby	0	5 000			Badania własne gminy, obserwacja uczestnicząca
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie atrakcyjności przestrzeni miejskiej	%	50	70			Badanie własne gminy
Liczba organizowanych przedsięwzięć cyklicznych	szt.	0	6			Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba zaktywizowanych osób długotrwale bezrobotnych	szt.	0	5			Badania własne gminy, Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	0	5			Badania własne gminy, Sprawozdania końcowe beneficjentów
Wskaźniki produktu						
nazwa	Jednostka miary	wartość		początkowa 2016 rok	końcowa 2020 rok	Źródło danych/sposób pomiaru

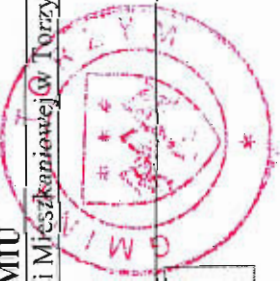
115

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

		Liczba nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej	szt.	0	1	Sprawozdania końcowe beneficjentów
		Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych	szt.	0	1	Sprawozdania końcowe beneficjentów
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	5	Sprawozdania końcowe beneficjentów
		Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej	szt.	0	1	Dane własne gminy
Planowany okres realizacji						
2018-2019						
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu		1 185 000,00 zł				
Przewidywane źródła finansowania		RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych RPO-Lubuskie 2020, Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym LSR poprzez podejmowanie działalności gospodarczej Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020				
2. TORZYMSKIE CENTRUM EDUKACJI REGIONALNEJ WRAZ Z MODERNIZACJĄ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W TORZYMIU						
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego		Gmina Torzym - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Torzymiu				
Nazwa wnioskodawcy		Nadleśnictwo Torzym				
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących		Stowarzyszenie Integracja Pokoleń Urząd Miejski w Torzymiu				

116

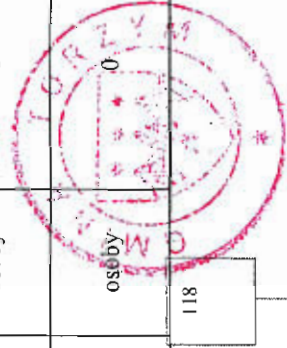

	<p>Szkoła Podstawowa w Torzymiu Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Stowarzyszenie „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania” Obszar miejski Torzym</p>
<p>Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji</p>	
<p>Oddziaływanie przedsięwzięcia</p>	<p>☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna</p>
<p>Cel (cele) przedsięwzięcia</p>	<p>Celem przedsięwzięcia jest stworzenie wyspecjalizowanego centrum edukacji ekologicznej oraz dokonanie modernizacji oczyszczalni ścieków wraz z adaptacją rozwiązań na potrzeby organizacji wydarzeń ekologicznych. Celem jest również zmniejszenie szkodliwego oddziaływania oczyszczalni dla środowiska naturalnego, w tym Rezerwatu Przyrody Dolina Ilanki oraz możliwość rozwoju i lokalizacji nowych działalności gospodarczych, które przyczynią się do spadku bezrobocia.</p>
<p>Cele programu rewitalizacji</p>	<p><i>Cel 3. Poprawa uwarunkowań środowiskowych w zakresie edukacji ekologicznej i odnowy kluczowej infrastruktury środowiskowej w gminie</i></p>
<p>Główne projekty rewitalizacyjne</p>	<p>2.1. Zagospodarowanie budynku na potrzeby utworzenia Centrum Edukacji Regionalnej, skoncentrowanego na przedstawieniu w sposób interaktywny, z użyciem pracowni multimedialnej wpływu zanieczyszczenia środowiska na życie człowieka oraz środowiska przyrodniczego 2.2. Organizowanie cyklicznych wydarzeń ekologicznych na terenie Centrum Edukacji Regionalnej 2.3. Modernizacja i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków (do 5 tys. RL.M) wraz z zapewnieniem pomieszczeń umożliwiających prowadzenie warsztatów mających na celu zobrazowanie nowoczesnych technologii sposobu oczyszczania ścieków oraz zajęć z zakresu edukacji ekologicznej 2.4. Wyposażenie pomieszczeń w nowoczesny sprzęt warsztatowy umożliwiający prowadzenie zajęć z procesu unieszkodliwiania ścieków oraz odpadów 2.5. Realizacja cyklicznych programów edukacji ekologicznej dla szkół z województwa lubuskiego, w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenach objętych różnymi formami ochrony (Natura 2000, Rezerwaty Przyrody, Obszary Chronionego Krajobrazu). 2.6. Termomodernizacja budynku Centrum Edukacji Regionalnej</p>
<p>Pozostałe projekty rewitalizacyjne</p>	
<p>Krótki opis problemu, jaki ma</p>	<p>Utworzenie Centrum Edukacji Regionalnej wraz z przeprowadzeniem modernizacji oczyszczalni ścieków doprowadzi do</p>

<p>rozwiązać realizacja projektu</p>	<p>zwiększenie edukacji ekologicznej mieszkańców, co wynika ze zdiagnozowanych potrzeb obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W trakcie prowadzonej analizy wskazano obszary o wysokim współczynniku koncentracji problemów środowiskowych na terenie Torzysia. Konieczność rozwiązania problemu z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego przez ścieki została określona przez mieszkańców podczas prowadzonych badań ankietowych, w których wskazali oni niniejszy proces jako przedsięwzięcie o wysokiej potrzebie. W ramach rozwiązania stwierdzonych problemów konieczne jest prowadzenie stałych warsztatów, z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań multimedialnych oraz poprzez ukazanie procesów fizycznych. Utworzenie Centrum Edukacji Regionalnej jest komplementarne z modernizacją oczyszczalni ścieków, ze względu na możliwość wykorzystania potencjałów infrastruktury. Niniejszy projekt przyczyni się do rozwiązania problemów w świetle uwarunkowań środowiskowych oraz społecznych, poprzez kompleksowo prowadzoną edukację ekologiczną. Rozpatrując aspekt modernizacji oczyszczalni ścieków należy podkreślić, iż na terenie Miasta Torzym notuje się zwiększony poziom naruszenia norm odoru i liczne skargi mieszkańców domostw otaczających oczyszczalnię ścieków. W skargach podnoszone jest przez mieszkańców zagrożenie środowiskowe wylwania nieoczyszczonych ścieków na pola uprawne. Planowany projekt wpłynie na zapewnienia zgodności z wymogami Dyrektywy ściekowej uwzględnione w Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Z uwagi na niewydolność oczyszczalni brak jest możliwości nowych podłączeń przedsiębiorców do miejskiej sieci kanalizacyjnej pomimo uzbrojenia terenu miejskiego w sieci kanalizacyjne. Projekt będzie pozytywnie oddziaływał na uwarunkowania gospodarze. Docelowo oczekiwany powinien być wzrost komfortu życia mieszkańców poprzez ułatwienia dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej i zwiększenie atrakcyjności miasta, jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Długofalowym efektem będzie pozytywny wpływ projektu na stan środowiska przyrodniczego, wyeliminowanie niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowo-gospodarczych do wód powierzchniowych za pośrednictwem przelewów burzowych, upustów i nielegalnych wylotów oraz podniesienie standardu życia mieszkańców.</p>																				
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">nazwa</th> <th rowspan="2">Jednostka miary</th> <th colspan="2">Wskazniki rezultatu</th> <th rowspan="2">Źródło danych/sposób pomiaru</th> </tr> <tr> <th>początkowa 2016 rok</th> <th>wartość końcowa 2020 rok</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Liczba osób korzystających z wydarzeń ekologicznych organizowanych w Centrum Edukacji Regionalnej</td> <td>osoby</td> <td>0</td> <td>500</td> <td>Sprawozdania końcowe beneficjentów</td> </tr> <tr> <td>Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków</td> <td>osoby</td> <td>0</td> <td>500</td> <td>Sprawozdania końcowe beneficjentów</td> </tr> </tbody> </table>				nazwa	Jednostka miary	Wskazniki rezultatu		Źródło danych/sposób pomiaru	początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok	Liczba osób korzystających z wydarzeń ekologicznych organizowanych w Centrum Edukacji Regionalnej	osoby	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	osoby	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów
nazwa	Jednostka miary	Wskazniki rezultatu		Źródło danych/sposób pomiaru																	
		początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok																		
Liczba osób korzystających z wydarzeń ekologicznych organizowanych w Centrum Edukacji Regionalnej	osoby	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów																	
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	osoby	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów																	

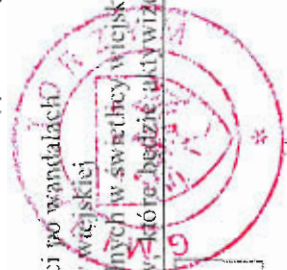
LOKALNY PROGRAM ROZWIJALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016-2020

	Zwiększenie świadomości ekologicznej wśród uczestników warsztatów		%	0	90	Badanie własne gminy
	Wskaźniki produktu					
	nazwa	Jednostka miary	wartość początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
	Długość przebudowanej sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej (km)	km	0	10	Dane własne gminy	
	Liczba zaadaptowanych budynków na potrzeby Centrum Edukacji Regionalnej	szt.	0	1	Dane własne gminy	
	Liczba cyklicznie organizowanych wydarzeń	szt.	0	6	Listy obecności, dane własne gminy	
	Liczba przyłączonych sieci kanalizacyjnej budynków użyteczności publicznej	szt.	0	4	Dane własne gminy	
	Liczba prowadzonych zajęć edukacji ekologicznej	szt.	0	50	Sprawozdania końcowe beneficjentów	
Planowany okres realizacji						
2017-2020						
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu						
7 450 000,00 zł						
Przewidywane źródła finansowania						
RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych RPO-Lubuskie 2020, 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa PROW 2014-2020, operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych (in. inicjatywy korzystaniem rozwiązań innowacyjnych						

119

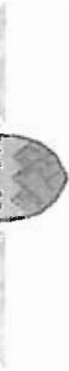

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	3. BOCZÓW NA ZIELONO
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Torzym
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Rada sołectwa wsi Boczów Stowarzyszenie Klub Sportowy Juwenia Stowarzyszenie „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania” Sołectwo Boczów
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
Cel (cele) przedsięwzięcia	<p>Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie miejsc spotkań i rekreacji, w tym placów zabaw, zielonych skwerów, ścieżek i tras spacerowych. Zapewnienie możliwości aktywizacji mieszkańców, w szczególności osób starszych oraz młodzieży poprzez zapewnienie miejsc wypoczynku oraz świetlic dla dzieci i młodzieży. Stworzenie warunków do realizacji usług na poziomie społeczności lokalnej (miejsce wypoczynku i aktywizacji dla osób starszych, świetlice dla dzieci i młodzieży). Włączenie osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem do dbałości o stworzoną przestrzeń rekreacyjną. Zmniejszenie liczby zachowań związanych z łamaniem norm społecznych poprzez o stworzoną przestrzeń rekreacyjną. Zmniejszenie liczby zachowań związanych z łamaniem norm społecznych poprzez picie alkoholu w miejscach publicznych oraz zakłócanie porządku publicznego.</p> <p><i>Cel 3. Poprawa uwarunkowań środowiskowych w zakresie edukacji ekologicznej i odnowy kluczowej infrastruktury środowiskowej w gminie</i></p>
Cele programu rewitalizacji	<p>3.1. Wycięcie drzew suchych i usychających wskazanych do usunięcia w projekcie gospodarki drzewostanem</p> <p>3.2. Odehwaszczenie terenu, uporządkowanie runa parku</p> <p>3.3. Budowa ogrodzonego placu zabaw dla dzieci z nawierzchnią piaskową, powierzchniami trawiastymi</p> <p>3.4. Budowa siłowni na powietrzu</p> <p>3.5. Uporządkowanie parku ze śmieci i pozostałości po wandalach</p> <p>3.6. Zaadaptowanie budynku na potrzeby świetlicy wiejskiej</p> <p>3.7. Organizowanie cyklicznych wydarzeń kulturalnych w świetlicy wiejskiej</p> <p>3.8. Zorganizowanie lokalnej straży mieszkańców, które będzie aktywizowała osoby wykluczone do dbałości i stałego</p>
Główne projekty rewitalizacyjne	

LOKALNY PROGRAM KLWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2030

<p>Pozostałe projekty rewitalizacyjne</p>	<p>monitoringu czystości zrewitalizowanego obszaru. 3.9. Organizowanie cyklicznych warsztatów dydaktyczno- przyrodniczych na odnowionej i oznakowanej ścieżce 3.10. Realizacja altany (wiaty) 3.11. Ustawienie stylizowanych ławek parkowych 3.12. Budowa plaży z pomostem i małej architektury</p>																																
<p>Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu</p>	<p>W latach 1945-1954 i 1973-1976 Boczów był siedzibą gminy. Tereny parku były zadbane i nie wykorzystywane społecznie. Z biegiem lat park uległ zaniedbaniu. Park jest obecnie zaniedbany i nie zachował pierwotnego charakteru. Teren jest zaniedbany i stanowi ulubione miejsce spożywania przez mieszkańców napojów alkoholowych. Problemem głównym jest patologia społeczna, niechęć do zmian w społeczności lokalnej. Mieszkańcy miejscowości dostrzegają brak terenu rekreacyjnego, a także zauważają konieczność ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy, które przejawiają się poprzez spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Zaangażowanie społeczności lokalnej do organizacji wydarzeń społecznych, w szczególności włączenie osób wykluczonych społecznie poprzez stworzenie straży mieszkańców i angażowanie społeczności lokalnej w ramach wydarzeń kulturalnych organizowanych w świetlicy wiejskiej.</p>																																
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">nazwa</th> <th rowspan="2">Jednostka miary</th> <th colspan="2">Wskaźniki rezultatu</th> <th rowspan="2">Źródło danych/sposób pomiaru</th> </tr> <tr> <th>początkowa 2016 rok</th> <th>wartość końcowa 2020 rok</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury rekreacyjnej</td> <td>szt.</td> <td>0</td> <td>2 000</td> <td>Dane własne gminy, obserwacja uczestnicząca</td> </tr> <tr> <td>Liczba osób biorących udział w organizowanych wydarzeniach</td> <td>szt.</td> <td>0</td> <td>1 000</td> <td>Sprawozdania końcowe beneficjentów, Listy obecności</td> </tr> <tr> <td>Liczba osób wykluczonych zaangażowanych w ramach czynności społecznych</td> <td>szt.</td> <td>0</td> <td>50</td> <td>Listy obecności, ankiety po zakończeniu realizacji projektu</td> </tr> <tr> <td>nazwa</td> <td>Jednostka miary</td> <td colspan="2">Wskaźniki produktu</td> <td>Źródło danych/sposób</td> </tr> <tr> <td></td> <td>121</td> <td colspan="2">wartość</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	nazwa	Jednostka miary	Wskaźniki rezultatu		Źródło danych/sposób pomiaru	początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok	Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury rekreacyjnej	szt.	0	2 000	Dane własne gminy, obserwacja uczestnicząca	Liczba osób biorących udział w organizowanych wydarzeniach	szt.	0	1 000	Sprawozdania końcowe beneficjentów, Listy obecności	Liczba osób wykluczonych zaangażowanych w ramach czynności społecznych	szt.	0	50	Listy obecności, ankiety po zakończeniu realizacji projektu	nazwa	Jednostka miary	Wskaźniki produktu		Źródło danych/sposób		121	wartość		
nazwa	Jednostka miary			Wskaźniki rezultatu			Źródło danych/sposób pomiaru																										
		początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok																														
Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury rekreacyjnej	szt.	0	2 000	Dane własne gminy, obserwacja uczestnicząca																													
Liczba osób biorących udział w organizowanych wydarzeniach	szt.	0	1 000	Sprawozdania końcowe beneficjentów, Listy obecności																													
Liczba osób wykluczonych zaangażowanych w ramach czynności społecznych	szt.	0	50	Listy obecności, ankiety po zakończeniu realizacji projektu																													
nazwa	Jednostka miary	Wskaźniki produktu		Źródło danych/sposób																													
	121	wartość																															

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

	miary	początkowa 2016 rok	końcowa 2020 rok	pomiaru
Liczba obiektów małej infrastruktury rekreacyjnej	szt.	0	30	Dane własne gminy
Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej	szt.	0	30	Dane własne gminy
Liczba oznakowanych atrakcji dziedzictwa przyrodniczego	szt.	0	10	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo objętych rewitalizacją	ha	0	5	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych	szt.	0	9	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Planowany okres realizacji	2017-2018			
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	975 000,00 zł			
Przewidywane źródła finansowania	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020			

4. RATUSZ NASZĄ WIEŚ I ZATRZYMAJMY MŁODYCH

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Gmina Torzym
Nazwa wnioskodawcy	Rada Sołectwa wsi Gądków Wielki
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Stowarzyszenia Wspólne Dobro Gądków Wielki

122

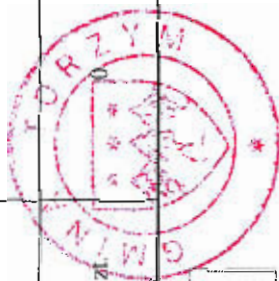
	Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Gądkowie Wielkim Stowarzyszenie „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania”
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Gądków Wielki
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
Cel (cele) projektu	<p>Wyeksponowanie i promocja walorów przyrodniczych oraz działania na rzecz stworzenia produktu regionalnego. Zaangażowanie mieszkańców, m.in. poprzez włączenie seniorów oraz osób starszych na rzecz promocji atrakcji turystycznych miejscowości mających na celu zmniejszenie skali migracji oraz ukazanie obszaru jako atrakcyjnego do życia. Jednocześnie zwiększona ilość akcji promocyjnych i atrakcji turystycznych będzie oddziaływała pozytywnie na możliwość przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji osób wykluczonych społecznie poprzez organizowane działania. Stworzenie Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego oraz systemu przeciwdziałania przemocy wplynie na marginalizację zachowań społecznie niepożądanych.</p> <p><i>Cel 2. Aktywizacja społeczna oraz zawodowa mieszkańców szansą na przywrócenie obszarów zmarginalizowanych</i></p>
Cele programu rewitalizacji	
Główne projekty rewitalizacyjne	<p>4.1. Organizowanie cyklicznego święta produktu regionalnego</p> <p>4.2. Organizowanie cyklicznych wydarzeń turystycznych przy przystani kajakowej</p> <p>4.3. Modernizacja ośrodka zdrowia wraz z termomodernizacją</p> <p>4.4. Projekty szkoleniowe w celu wsparcia dla organizatorów turystyki</p> <p>4.5. Modernizacja z przebudową budynku remizy i stworzenie Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy</p> <p>4.6. Organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu bezpieczeństwa publicznego</p> <p>4.7. Realizacja akcji promocyjnych (warsztaty i szkolenia turystyczne)</p> <p>4.8. Budowa przystani kajakowej Obszar Natura 2000 Dolina Ilanki</p> <p>4.9. Budowa zaplecza turystycznego, oznakowanie i dostosowanie do użytku szlaków turystycznych</p>
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p><i>Strategia Polityki Społecznej Powiatu Sulęcińskiego 2016-2022 wskazuje problemy w sferze społecznej gminy Torzym. Zbyt mały nacisk położony na kontrakty społeczne nie wymusza na podopiecznych żadnych własnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji. Zwiększenie atrakcyjności miejsca turystycznego wplynie na większą</i></p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY IORTYM NA LATA

2016-2020

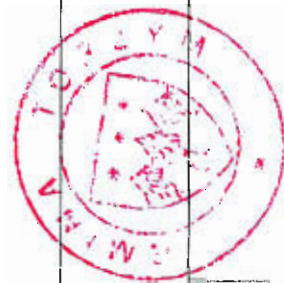
aktywność gospodarczą mieszkańców i przyczyni się do możliwości zaktywizowania osób długotrwale bezrobotnych, tym bardziej, iż tworzone etaty będą znajdowały się w znacznej bliskości ich miejsca zamieszkania. Zaplanowane bezpośrednio działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz stworzenie punktu konsultacyjnego wpłynę na przeciwdziałanie degradacji społecznej oraz będzie mogło pełnić rolę zapobiegania narastaniu problemów społecznych. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne jest szczególnie ważne w kontekście znacznej wielkości miejscowości, która może pełnić rolę centrum informacyjnego w odniesieniu do sąsiednich wiosek.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźniki rezultatu			Źródło danych/sposób pomiaru
	Jednostka miary	wartość początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok	
Liczba osób biorących udział w święcie produktu regionalnego	osoby	0	2 000	Listy obecności, ankiety po realizacji projektu
Uczestnicy szkoleń i warsztatów z zakresu turystyki/ bezpieczeństwa publicznego	osoby	0	800	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba mieszkańców objętych systemem wsparcia	osoby	0	1000	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Wskaźniki produktu				
nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
		początkowa 2016 rok	kończąca 2020 rok	
Liczba organizowanych wydarzeń społecznych	Szt.	0	6	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba utworzonych punktów wsparcia społecznego	szt.	0	1	Dane własne gminy
Liczba wybudowanych lub przebudowanych obiektów infrastruktury społecznej, rekreacyjnej lub kulturalnej	szt.		4	Dane własne gminy

124

	Liczba zakupionego wyposażenia ratunkowego i pozarniczego	szt.	0	4	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Planowany okres realizacji	2019-2020				
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	790 000,00 zł				
Przewidywane źródła finansowania	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych RPO-Lubuskie 2020, Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej PROW 2014-2020, LSR operacje wzmocnienie kapitału społecznego PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020 Środki MSiP				
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	5. AKTYWIZACJA SENIORÓW GMINY TORZYM POPRZEC STWORZENIE DOMU DZIENNEGO POBYTU W TORZYMIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE PALACU W GARBICZU				
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Torzym Lubuskie Centrum Pulmonologii Fundacja Bezwarunkowej Miłości				
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Ośrodek Pomocy Społecznej w Torzymiu Torzymski Ośrodek Kultury Stowarzyszenie „Integracja pokoleń” Stowarzyszenie Klub Sportowy Toroma Stowarzyszenie Klub Sportowy Juwenia				
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Projekt realizowany na terenie miasta Torzym oraz miejscowości Garbicz.				
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna				

125

	☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
<p>Cel (cele) projektu</p>	<p>Nadania terenom zdegradowanym nowych funkcji. Kształtowanie warunków do kształtowania postaw prozdrowotnych – pozytywne oddziaływanie na zdrowie psychofizyczne różnych grup mieszkańców. Wspieranie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społeczno-kulturalnym. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój lokalnego dziedzictwa kulturowego. Wspieranie pomysłów, przedsięwzięć inicjowanych przez mieszkańców oraz organizację pozarządowe zainteresowane rozwojem gminy. Ograniczenie zdiagnozowanych na rewitalizowanym obszarze problemów społecznych (bezrobocie). Promowanie włączenia społecznego różnych grup mieszkańców poprzez rozwój i udostępnienie usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji. Przedsięwzięcie pomyslane jako narzędzie zaangażowania organizacji pozarządowych w zarządzanie gminą.</p>
<p>Cele programu rewitalizacji</p>	<p><i>Cel 2. Aktywizacja społeczna oraz zawodowa mieszkańców szansą na przywrócenie obszarów zmarginalizowanych</i></p>
<p>Główne projekty rewitalizacyjne</p>	<p>Adaptacja historycznej zabudowy w Garbiczu na ośrodek rehabilitacji wraz z dostosowaniem infrastruktury i wyposażenia do osób niepełnosprawnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Adaptacja pomieszczeń piwnicy na gabinet rehabilitacji 5.2. Świadczenie wsparcia rehabilitacyjnego dla seniorów z gminy -- cykliczne zajęcia 5.3. Adaptacja pomieszczeń na parterze - sala rehabilitacyjna wielofunkcyjna 5.4. Organizacja warsztatów prozdrowotnych dla seniorów, mających na celu ich aktywizację fizyczną 5.5. Warsztaty terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży <p>Adaptacja budynku w Torzymiu na cele aktywizacji osób starszych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5.6. Modernizacja budynku zlokalizowanego na działce ul. Wojska Polskiego 52 5.7. Wyposażenie budynku na cele aktywizacji seniorów, integrację osób niepełnosprawnych 5.8. Zorganizowanie codziennej opieki nad seniorami wraz z organizacją wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych 5.9. Organizowanie cyklicznych wydarzeń promujących seniorów 5.10. Organizowanie warsztatów dla osób starszych 5.11. Zorganizowanie transportu publicznego dla seniorów <p>Oba projekty są komplementarne względem siebie, ponieważ zapewniają wyspecjalizowaną opiekę nad seniorami, którzy potrzebują wsparcia i aktywizacji fizycznej. Odpowiadają one na potrzeby wyrażone w diagnozie, a poprzez zapewnienie cyklicznych zajęć, w których seniorzy będą mogli wziąć udział za pośrednictwem zorganizowanego transportu zbiorowego, zwiększy się ich aktywność, co jest szczególnie ważne w starzejącej się społeczności gminnej.</p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016 - 2020

<p>Pozostałe projekty rewitalizacyjne</p>	<p>5.12. Dobudowa windy w Pałacu w Garbiczu</p>																																
<p>Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu</p>	<p>5.13. Realizacja cyklicznych zajęć w szkołach mających na celu pokazywanie współpracy pokoleń</p> <p>Zrealizowany projekt oddziałuje na zidentyfikowane potrzeby obszaru w analizie SWOT, a w szczególności dużą liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Ponadto istnieje znaczna koncentracja osób wykluczonych społecznie i długotrwale bezrobotnych, które wymagają szczególnych działań aktywizacyjnych. Niemniej działania będą możliwe poprzez zwiększenia zatrudnienia w dwóch rewitalizowanych obiektach. Umożliwi to przeprowadzenie działań aktywizacyjnych, szkoleń dla osób poszukujących pracy, gdyż ze względu na charakter wykonywanego zajęcia istnieje znaczna potrzeba zatrudnienia osób opiekujących się podopiecznymi.</p> <p>Analizując działania planowane do realizacji w Pałacu w Garbiczu należy podkreślić, iż planowana inwestycja pozwoli na rozwój zakresu działalności świadczonej przez fundację. W tym miejscu zapewnione zostaną usługi rehabilitacji dla seniorów oraz odpłatne usługi rehabilitacji dla dzieci oraz młodzieży. Rozwój placówki pozwoli na stworzenie dodatkowych miejsc pracy i zatrudnienie mieszkańców gminy. Wybór zadania uzasadniają następujące zidentyfikowane problemy: zły stan techniczny budynku, pogłębiająca się degradacja obiektu, co uniemożliwia wykorzystanie budynku do celów społecznych.</p> <p>Planowane do realizacji projekty przyczynią się do zapewnienia mieszkańcom dostępu do nieodpłatnych usług społecznych, które obecnie nie są oferowane. Szczególnie ważne jest to w odniesieniu do seniorów, którzy obecnie nie są aktywizowani przez społeczność lokalną, a także nie mogą liczyć na zajęcia prozdrowotne, które realizowane byłyby przez gminę. Możliwość zaadaptowania ponieszczeń pozwoli stworzyć przestrzeń dla seniorów, którzy będą mogli aktywnie spędzać czas. Dodatkowo sprawi, iż powstaną nowe miejsca pracy, które poprzez aktywną działalność OPS będą mogły być skierowane dla osób długotrwale wykluczonych oraz bezrobotnych.</p>																																
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzania w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">nazwa</th> <th rowspan="2">Jednostka miary</th> <th colspan="2">Wskazniki rezultatu</th> <th rowspan="2">Źródło danych/sposób pomiaru</th> </tr> <tr> <th>wartość początkowa 2016 rok</th> <th>wartość końcowa 2020 rok</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Liczba osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury społecznej lub kulturalnej</td> <td>osoby</td> <td>0</td> <td>500</td> <td>Sprawozdania końcowe beneficjentów, listy obecności, obserwacja uczestnicząca</td> </tr> <tr> <td>Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym</td> <td>%</td> <td>6,8</td> <td>6,7</td> <td>Dane własne Gminy (OPS Torzym)</td> </tr> <tr> <td>Spadek liczby świadczeń OPS z powodu bezrobocia na terenie sołectwa Garbicz</td> <td>szt.</td> <td>34</td> <td>30</td> <td>Dane OPS</td> </tr> <tr> <td>Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na</td> <td>szt.</td> <td>0</td> <td>3</td> <td>Dane własne gminy i</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>127</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	nazwa	Jednostka miary	Wskazniki rezultatu		Źródło danych/sposób pomiaru	wartość początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok	Liczba osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury społecznej lub kulturalnej	osoby	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów, listy obecności, obserwacja uczestnicząca	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	6,8	6,7	Dane własne Gminy (OPS Torzym)	Spadek liczby świadczeń OPS z powodu bezrobocia na terenie sołectwa Garbicz	szt.	34	30	Dane OPS	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na	szt.	0	3	Dane własne gminy i			127		
nazwa	Jednostka miary			Wskazniki rezultatu			Źródło danych/sposób pomiaru																										
		wartość początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok																														
Liczba osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury społecznej lub kulturalnej	osoby	0	500	Sprawozdania końcowe beneficjentów, listy obecności, obserwacja uczestnicząca																													
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	6,8	6,7	Dane własne Gminy (OPS Torzym)																													
Spadek liczby świadczeń OPS z powodu bezrobocia na terenie sołectwa Garbicz	szt.	34	30	Dane OPS																													
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na	szt.	0	3	Dane własne gminy i																													
		127																															

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

zrewitalizowanych obszarach		CEIDG		
Osoby starsze korzystające ze zorganizowanego transportu publicznego dla seniorów	os.	0	500	
Wskaźniki produktu				
nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
		początkowa 2016 rok	końcowa 2020 rok	
Liczba wydarzeń aktywizujących skierowanych do seniorów oraz mających na celu integrację osób niepełnosprawnych	szt.	0	20	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną	szt.	0	20	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów użyteczności społecznej	szt.	0	2	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	szt.	0	1	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	10	Dane własne gminy
Planowany okres realizacji	2017-2019			
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	2 971 339,04 zł			
Przewidywane źródła finansowania	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych RPO-Lubuskie 2020, Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej PROW 2014-2020, LSR operacje wzmocnienie kapitału społecznego PROW 2014-2020, LSR operacje zachowanie dziedzictwa lokalnego			

128

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	6. REWITALIZACJA STARÓWKI
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Torzym
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Lokalni przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe działające na terenie miejskim gminy
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Teren miejski Torzym
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
Cel (cele) projektu	Budowanie tożsamości lokalnej wokół miejsc ważnych dla mieszkańców oraz popularyzacja lokalnej historii. Ograniczenie gentryfikacji tkanki miejskiej. Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zapewnienie zmniejszenia wielkości bezrobocia w gminie oraz aktywizacja osób wykluczonych społecznie.
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 1. Odnowa i nadanie funkcji rekreacyjnych obszarom zdegradowanym posiadającym walory turystyczne</i>
Główne projekty rewitalizacyjne	6.1. Przeprowadzenie modernizacji ulic Świebodzińskiej, Wąskiej, Stolarskiej, Sułecińskiej, Warszawskiej, Walki Młodych i Placu Wolności oraz ulicy Spokojnej 6.2. Renowacja fasad, odnowa budynków oraz poprawa funkcji usługowo-turystycznej 6.3. Prowadzenie warsztatów plastyczno – rzeźbiarskich 6.4. Organizacja cyklicznych jarmarków targowych 6.5. Organizacja warsztatów aktywizacyjnych dla mieszkańców rewitalizowanego miejsca
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	6.6. Nadanie funkcji handlowo-usługowych poprzez rozwój i wspieranie powstawania nowych punktów handlowych (punkt garmazeryjny, mini piekarnia) 6.7. Stworzenie symbolu miejsca – „Jawki miłości”
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt oddziałuje na problemy wskazane w diagnozie polegające na wzrastającej liczbie wykroczeń przeciwko mieniu i porządkowi publicznemu; konieczność zagospodarowania czasu wolnego młodzieży . Projekt przyczyni się do integracji

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA
2016 - 2020

i aktywizacji mieszkańców, zapewni wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej w najbardziej zagrożonej problemami społecznymi dzielnicami miasta. Zwiększony zostanie dostęp do warsztatów aktywizacyjnych dla mieszkańców, szczególnie tych wykluczonych społecznie. Projekt przyczyni się do zmniejszenia dysproporcji społecznych oraz zmniejszenia kosztów ekonomicznych i społecznych (alkoholizm, narkomania, działalność przestępcza). Ponadto przyczyni się do **zmniejszenia liczby zachowań ryzykownych wśród młodzieży i dorosłych**. Realizacja projektów przyczyni się do ograniczenia skutków procesu degradacji tkanki miejskiej, czyli koncentracji degradacji budynków, przestrzeni publicznej oraz zwiększenia stopnia zamieszkania obszaru przez osoby wykluczone społecznie, co przyczynia się do zwiększenia ich wykluczenia rynkowego. Projekt przyczyni się do **rozwinienia poczucia więzi społecznych**, szczególnie wśród osób wykluczonych społecznie, rozwoju przedsiębiorczości ze względu na organizowanie targi oraz cykliczne jarmarki, a także pozwoli zainteresować tym miejscem pozostałych mieszkańców gminy, co przyczyni się do zaktywizowania przestrzeni publicznej. Rewitalizacja doprowadzi do **powstania nowego miejsca użyteczności publicznej**, które jest atrakcyjne dla mieszkańców.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

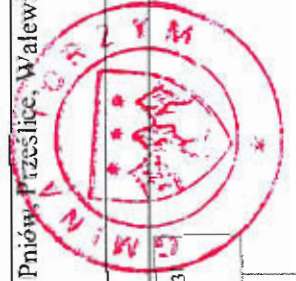
nazwa	Jednostka miary	Wskaźniki rezultatu		Źródło danych/sposób pomiaru
		początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok	
Uczestnicy warsztatów plastyczno - rzeźbiarskich	osoby	0	500	Listy obecności, ankiety po zakończeniu projektu
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	0	10	Dane własne CEIDG
Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie	osoby	0	15	Dane OPS
Długość zmodernizowanych dróg i chodników w obszarach objętych rewitalizacją	ha	0	0,6	Dane własne gminy
nazwa	Jednostka miary	Wskaźnik produktu		Źródło danych/sposób pomiaru
		początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok	
	130			

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

		ha	0	5	Dane własne gminy
	Powierzchnia obszaru poddana rewitalizacji poprzez nadanie nowych funkcji handlowo-usługowych poprzez rozwój i wspieranie powstawania nowych punktów handlowych				
	Liczba warsztatów plastycznych - rzeźbiarskich	szt.	0	20	Sprawozdania końcowe beneficjentów
	Liczba jarmarków targowych	Szt.	0	6	Sprawozdania końcowe beneficjentów
2017-2020					
Planowany okres realizacji	2017-2020				
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 160 000,00 zł				
Przewidywane źródła finansowania	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych RPO-Lubuskie 2020, Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej PROW 2014-2020, LSR operacje wzmocnienie kapitału społecznego PROW 2014-2020, Podstawowe usługi i odnowa wsi				
7. ODNOWA MIEJSCOWOŚCI ZAGROŻONYCH DEGRADACJĄ SPOŁECZNĄ POPRZEC NADANIE NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH					
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Gmina Torzym				
Nazwa wnioskodawcy	Rady Sołeckie wsi Lubin, Debrznica, Drzewce Kolonia, Pniów, Przesłice, Walewice, Kownaty				
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Ochotnicza Straż Pożarna Koło Gospodyń Wiejskich Torzymski Ośrodek Kultury Stowarzyszenie „Integracja pokoleń”				
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Lubin, Debrznica, Drzewce, Drzewce Kolonia, Pniów, Przesłice, Walewice, Kownaty				
Odciążanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna				

13

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYŃ NA LATA

2016-2020

	☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzennie-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
Cel (cele) projektu	<p>Zaangażowanie mieszkańców obszarów w działania społeczne na rzecz miejscowości. Promocja zdrowego trybu życia, w szczególności w oparciu o aktywność fizyczną. Aktywizacja społeczna osób pozostających bez pracy poprzez organizowanie cyklicznych warsztatów oraz funkcjonowanie klubów mieszkańców.</p>
Cele programu rewitalizacji	<p><i>Cel 2. Aktywizacja społeczna oraz zawodowa mieszkańców szansą na przywrócenie obszarów zmarginalizowanych</i></p>
Główne projekty rewitalizacyjne	<p>7.1. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja remiz strażackich jako centrum kultury lokalnej oraz świetlic wiejskich (miejsce realizacji: Lubin, Drzewce Kolonia, Prześlice, Walewice) 7.2. Wyposażenie zrewitalizowanych budynków na cele funkcjonowania klubów mieszkańców (miejsce realizacji: Lubin, Drzewce Kolonia, Pniów, Prześlice, Walewice) 7.3. Organizowanie warsztatów aktywności fizycznej oraz warsztatów zawodowych (miejsce realizacji: Debrznica, Drzewce, Drzewce Kolonia, Pniów) 7.4. Organizowanie warsztatów kulinarnych (miejsce realizacji: Drzewce Kolonia, Prześlice, Walewice, Kownaty) 7.5. Stworzenie spółdzielni społecznej angażującej mieszkańców w prace kulinarne (miejsce realizacji: Prześlice) 7.6. Stworzenie siłowni zewnętrznych (miejsce realizacji: Lubin, Debrznica, Drzewce, Drzewce Kolonia, Pniów, Prześlice, Walewice) 7.7. Budowa nowych chodników (miejsce realizacji: Lubin, Debrznica, Drzewce Kolonia, Pniów, Prześlice, Walewice, Kownaty)</p>
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Umożliwienie wykorzystania infrastruktury społecznej na działania skierowane do najstarszych i najmłodszych mieszkańców. Wykorzystanie potencjału istniejących świetlic wiejskich poprzez ich odpowiednie wyposażenie w sprzęt umożliwiający prowadzenie działań aktywności fizycznej oraz kulinarnej. Projekt przyczyni się do integracji i aktywizacji mieszkańców, zapewni bezpieczną eksploatację budynku, pozwoli na adaptację budynku do nowych celów funkcjonalnych, zwiększy dostęp do szkoleń i pokazów, umożliwi kształtowanie stosunków międzyludzkich, pozwoli na obniżenie kosztów funkcjonowania. Realizacja projektu pozwoli na stworzenie spółdzielni społecznej skoncentrowanej na aktywności kulinarnej, która poprzez wykonywanie pracy społecznej, skierowanej w szczególności na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. W miejscowościach będą prowadzone działania prewencyjne, mające na celu wsparcie dla osób uzależnionych. Projekt przyczyni się do zmniejszenia dysproporcji społecznych oraz zmniejszenia kosztów ekonomicznych i społecznych (alkoholizm, narkomania, działalność przestępcza). Projekt przyczyni się do zmniejszenia liczby zachowań ryzykownych wśród młodzieży i dorosłych. Projekt pozwoli również na zwiększenie</p>

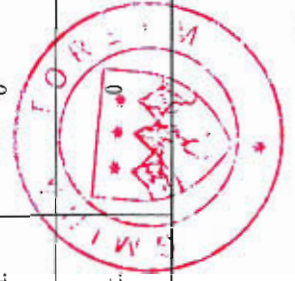
132

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzania w odniesieniu do celów rewitalizacji		Wskaźniki rezultatu				Źródło danych/sposób pomiaru
		Jednostka miary	wartość początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok		
Wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej		osoby	1079	1060		Dane własne Gminy (OPS Torzym)
Stwierdzone przestępstwa w kategorii narkotyki		szt.	12	10		Sprawozdanie Komendy Powiatowej Policji w Sulęcinie
Osoby uczestniczące w działaniach społecznych prowadzonych w wyposażonych budynkach		osoby	0	300		Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie		osoby	0	10		Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych		szt.	0	1		Dane własne gminy
nazwa		Wskaźniki produktu				Źródło danych/sposób pomiaru
		Jednostka miary	wartość początkowa 2016 rok	wartość końcowa 2020 rok		
Liczba wybudowanych lub przebudowanych obiektów infrastruktury społecznej, rekreacyjnej lub kulturalnej		szt.	0	4		Sprawozdania końcowe beneficjentów
Liczba zakupionego wyposażenia umożliwiającego aktywizację mieszkańców		szt.		40		Sprawozdania końcowe beneficjentów

133

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA
2016-2020

	Liczba zorganizowanych warsztatów	szt.	0	25	Sprawozdania końcowe beneficjentów
Planowany okres realizacji	2017-2020				
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	555 000,00 zł				
Przewidywane źródła finansowania	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych RPO-Lubuskie 2020, Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej PROW 2014-2020, LSR operacje wzmocnienie kapitału społecznego				

134

Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

W Programie zintegrowano różne działania służące realizacji celów rewitalizacji, w związku z czym zachowana została komplementarność dokumentu w aspektach odnoszących się do zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Kompleksowe rozwiązanie problemów jest nadrzędnym celem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, występujących na obszarze zdegradowanym.

Poniżej zaprezentowano mechanizmy zachowania komplementarności działań (projektów i przedsięwzięć) na poziomie programu w ujęciu **przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, źródeł finansowania, międzyokresowym**

1) MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ

W UJĘCIU PRZESTRZENNYM

Przedsięwzięcia ujęte w Programie i zostały skoncentrowane na rozwiązanie określonych problemów istniejących na wybranych obszarze. Planowane działania są komplementarne względem obszaru, na którym będą realizowane, a w szczególności odnoszą się do obszaru, który jest objęty największą koncentracją problemów i negatywnych zjawisk. **Diagnoza obszaru pozwoliła na wskazanie poszczególnych ulic oraz miejscowości, na których istnieje największa koncentracja negatywnych zjawisk**, takich jak bezrobocie, ubóstwo analizowane na podstawie wykorzystania zasiłków, a także problemów środowiskowych, technicznych, przestrzenno- funkcjonalnych i gospodarczych. Planowane do wykonania projekty rewitalizacyjne skupiają się na tym obszarze i są z nim ściśle powiązane. Stanowią ponadto odpowiedź na zasadnicze problemy dla wybranego obszaru. Na przestrzeni cechującej się najwyższymi wskaźnikami koncentracji problemów społecznych wdrożone zostaną programy aktywizacji społecznej, które spowodują marginalizację problemów długotrwałego bezrobocia oraz stałego korzystania z zasiłków. Niniejsze działania zostaną skoncentrowane na obszarze najbardziej zdegradowanym pod względem problemów społecznych, jednakże będą pełniły również ważną rolę w zakresie oddziaływania na pozostałe ulice, na których istnieją problemy społeczne. Obszary cechujące się największym stopniem zdegradowania, zarówno w ujęciu wskaźników jak i w ramach prowadzonego procesu partycypacyjnego, zostały wskazane jako tereny, których funkcje zostaną zmienione i nastąpi dostosowanie ich do pełnienia funkcji gospodarczych lub kulturalnych. Szczególnie dotyczy to obszarów zlokalizowanych w pobliżu targowiska, ale również terenów zdegradowanych, które będą mogły pełnić funkcje gospodarcze.

Po względem przestrzennej oceny zintegrowania działań, konieczne jest również przytoczenie oddziaływania przedsięwzięć na rozwój turystyczny regionu, a mianowicie stworzenie centrum informacji turystycznej oraz ścieżki rowerowej. Niniejsze przedsięwzięcia będą oddziaływały na cały obszar rewitalizacji, poprzez wpływ na rozwój turystyczny i gospodarczy miasta. Pośrednio niniejsze działania będą miały duży wpływ na eliminację problemów społecznych oraz przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia w przyszłości. **Zaplanowane przestrzennie przedsięwzięcia są spójne, a poprzez oddziaływanie na różne sfery tworzą kompletną i nową przestrzeń.** Efektem projektów będzie możliwość korzystania z nowej infrastruktury oraz realizowanych przedsięwzięć przez mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz osoby zamieszkujące pozostałe obszary i turystów odwiedzających miasto. **Dzięki realizacji wskazywanych projektów na obszarze rewitalizacji nastąpi ograniczenie emisji problemów społecznych na dalsze obszary miasta. Poszczególne projekty dopełniają się wzajemnie w ujęciu przestrzennym, a także zostały**

skonstruowane w oparciu o cel, którym jest zniwelowanie problemów społecznych, w związku z czym działania podejmowane są kompatybilne względem siebie. Przedsięwzięcia nie prowadzą do marginalizacji społecznej oraz wykluczenia, a ich celem jest reintegracja społeczna osób wykluczonych.

2) MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI

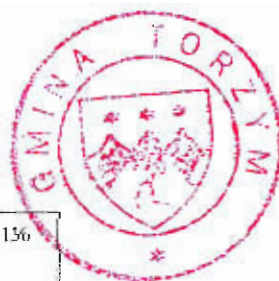
DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMOWYM

Planowane przedsięwzięcia zostały stworzone po dokładnym zapoznaniu się z danymi pozyskanymi w trakcie wykonywania diagnozy oraz na podstawie działań partycypacyjnych, które były realizowane w trakcie przygotowywania Programu. Wynikają one również z potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji, a także odpowiadają na potrzeby sygnalizowane w obszarach społecznym, przestrzenno- funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym.

Wdrażane przedsięwzięcia oddziałują w znacznym stopniu na eliminację negatywnych zjawisk, które zostały określone w diagnozie potrzeb i potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji. Wynika to z dokładnego przeanalizowania komplementarności wyników diagnozy, na którą odpowiada realizacja konkretnych przedsięwzięć oraz poszczególnych działań. Ponadto przeprowadzono analizę wskaźników i prognozowanych rezultatów. Zadania przewidziane do realizacji w ramach procesu rewitalizacji realizują różne cele operacyjne. Oznacza to również, że poszczególne cele są realizowane przez wzajemnie uzupełniające się zadania we wszystkich wyznaczonych obszarach zdegradowanych. Jednocześnie każdy z wyznaczonych celów realizuje więcej niż jeden wymiar – a zatem obok wymiaru społeczno-kulturowego jest to również wymiar gospodarczo technologiczny, infrastrukturalno-środowiskowy i polityczny. Cele szczegółowe zawarte w celach operacyjnych przyporządkowane zostały poszczególnym wymiarom podejmowanych działań). Opis przyporządkowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych do poszczególnych celów rewitalizacji znajduje się w *Rozdziale V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.*

Analiza problemów występujących na obszarze rewitalizacji oraz terenie całego miasta pozwoliła na wskazanie przedsięwzięć, które w największym stopniu sprawią, iż problemy zostaną zmarginalizowane. Ponadto pod uwagę zostały wzięte rozwiązania sygnalizowane przez mieszkańców w trakcie spotkań, warsztatów rewitalizacyjnych. Uczestnicy procesu partycypacyjnego wskazywali poszczególne działania, które powinny stanowić części składowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także obrazowały oddziaływanie konkretnych działań na zdiagnozowane problemy. Najważniejsze projekty będą wpływały na rozwiązywanie problemów w obszarze społecznym oraz rozwój gospodarczy. Będzie to możliwe poprzez rozwój infrastruktury oraz organizowanie nowych wydarzeń kulturalnych, które doprowadzą do wzrostu atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz terenów przyległych. Organizowane wydarzenia będą wpływały na regionalną promocję miasta i zwiększenie ilości turystów, a także zwiększą jakość życia mieszkańców. **Przedsięwzięcia rewitalizacyjne doprowadzą do większego wykorzystania potencjałów obszaru, które bazują na aspektach gospodarczych i środowiskowych.** Zdegradowane budynki oraz tereny będą pełniły nowe funkcje, bardziej potrzebne pod względem przyszłego rozwoju gminy. Nadanie miejscom publicznym nowych funkcji doprowadzi do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w realizowanych działaniach, których atrakcyjność wzrośnie. Na poniższym diagramie zaprezentowany został stopień kompatybilności poszczególnych działań względem siebie, który ukazuje stopień, w jakim łączna realizacja planowanych działań doprowadzi do marginalizacji problemów występujących na obszarze rewitalizacji zgodnie z poniższą legendą:

+2 - bardzo silne powiązanie	
+1 - silne powiązanie	
0 - neutralne powiązanie	

15%

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	PRZEDSIĘWZIĘCIE E 1. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO PLAŻY PRZY JEZIORZE ILNO W TORZYMIU	PRZEDSIĘWZIĘCIE 2. TORZYMSKIE CENTRUM EDUKACJI REGIONALNEJ WRAZ Z MODERNIZACJĄ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W TORZYMIU	PRZEDSIĘWZIĘCIE 3. BOCZÓW NA ZIELONO	PRZEDSIĘWZIĘCIE 4. RATUJMY NASZĄ WIEŚ I ZATRZYMAJMY MŁODYCH	PRZEDSIĘWZIĘCIE 5. AKTYWIZACJA SENIORÓW GMINY TORZYM POPRZECZ STWORZENIE DOMU DZIENNEGO POBYTU W TORZYMIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE PALACU W GARBICZU	PRZEDSIĘWZIĘCIE 6. REWITALIZACJA STARÓWKI	PRZEDSIĘWZIĘCIE 7. ODNOWA MIEJSCOWOŚCI ZAGROŻONYCH DEGRADACJĄ SPOŁECZNA POPRZECZ NADANIE NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH
PRZEDSIĘWZIĘCIE 1. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO PLAŻY PRZY JEZIORZE ILNO W TORZYMIU							
PRZEDSIĘWZIĘCIE 2. TORZYMSKIE CENTRUM EDUKACJI REGIONALNEJ WRAZ Z MODERNIZACJĄ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W TORZYMIU							
PRZEDSIĘWZIĘCIE 3. BOCZÓW NA ZIELONO							
PRZEDSIĘWZIĘCIE 4. RATUJMY NASZĄ WIEŚ I ZATRZYMAJMY MŁODYCH							
PRZEDSIĘWZIĘCIE 5. AKTYWIZACJA SENIORÓW GMINY TORZYM POPRZECZ							

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016 - 2020

STWORZENIE DOMU DZIENNEGO POBYTU W TORZYMIU ORAZ ZAGOSPODAROWA NIE PAŁACU W GARBICZU									
PRZEDSIĘWZIĘCIE 6. REWITALIZACJA STARÓWKI									
PRZEDSIĘWZIĘCIE 7. ODNOWA MIEJSCOWOŚCI ZAGROŻONYCH DEGRADACJĄ SPOŁECZNĄ POPRAZ NADANIE NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH									

3) MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

Zintegrowanie działań w ujęciu instytucjonalno-proceduralnym zagwarantowane zostało poprzez oparcie na idei otwartego rządu (ang. *open government*). Model ten opiera się na idei zwiększenia zaangażowania obywateli w procesy rządzenia poprzez zapewnienie im dostępu do informacji i zasobów publicznych, a także stworzenie procedur umożliwiających uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji aktualnie należących do domeny publiczno-prawnej. W celu zachowania komplementarności działań na poziomie Programu rewitalizacji zaplanowano działania przypisane do Zespołu ds. rewitalizacji oraz do Urzędu Miejskiego.

Model ten obejmuje „tradycyjne” działania wzmacniające demokrację partycypacyjną (takie jak konsultacje społeczne, czy dostęp do informacji publicznej) i uzupełnia je o nowe typy działań (takie jak dostęp do danych publicznych oraz ich ponowne wykorzystywanie przez obywateli). W ramach realizacji tego wymogu Urząd Miejski udostępnić będzie dane monitoringowe i ewaluacyjne dotyczące procesu rewitalizacji na stronie internetowej urzędu.

Dodatkowo każdy z beneficjentów projektów rewitalizacyjnych będzie również udostępnić publicznie informacje sprawozdawcze z realizacji projektu na własnej stronie internetowej. Dla zapewnienia skuteczności procesu dane będą prezentowane za pośrednictwem Zespołu ds. rewitalizacji, którego zadaniem będzie ocena stopnia możliwości zrozumienia dostępnych danych przez interesariuszy rewitalizacji i potrzeba ich przetworzenia (np. w formie grafów, broszur, diagramów). Docelowo serwis udostępniony na stronie internetowej Urzędu może służyć będzie jako kanał dwustronnej komunikacji na linii władza–obywatele (interesariusze rewitalizacji).

Idea otwartego rządu jest ściśle związana z postępującym rozwojem technologicznym, dostępnością cyfrowych narzędzi ułatwiających komunikację oraz usieciowieniem funkcjonowania jednostek i instytucji. Punktem wyjścia dla zastosowanej koncepcji są trzy wartości: **przejrzystość, partycypacja/ zaangażowanie i współpraca**.

Dwie dodatkowe to efektywność oraz otwartość, traktowana jako fundament pozostałych wartości oraz element składowy wszystkich działań na rzecz otwartego rządu. Na etapie wdrożenia Programu zamiast o partycypacji zapewnione zostały mechanizmy gwarantujące zaangażowanie poszczególnych miejskich instytucji i podmiotów publicznych. **Program pozwala na efektywne współdziałanie różnych jednostek organizacyjnych gminy (w tym m.in. Biblioteka Miasta i Gminy, ośrodka pomocy społecznej oraz Policji i PUP). Planuje się zawarcie szczegółowych porozumień regulujących zakres i częstotliwość zbieranych danych sprawozdawczych.**

Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnego problemu zidentyfikowanego na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji dla interesariuszy rewitalizacji. Dostęp do danych ma pozwolić interesariuszom monitorować skuteczność zmian społeczno-gospodarczych. **Dodatkowym celem będzie zrozumienie, gdzie i w jaki sposób wydawane są publiczne pieniądze.** Wymogi wynikające z projektów w zakresie rewitalizacji realizowane w perspektywie finansowej UE 2014-2020 sprawiają, że istotnie na znaczeniu zyskują projekty o największym potencjale instytucjonalno-proceduralnym. Narzędziem zapewniającym osiągnięcie synergii efektów różnych projektów rewitalizacyjnych będzie **Program Aktywizacji i Integracji (PAI)**. Współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur zostanie zapewnione **na etapie programowania oraz na etapie wdrażania Programu.**

MECHANIZMY INTEGRUJĄCE - ETAP PROGRAMOWANIA PROGRAMU

- Identyfikacja wspólnych obszarów interwencji pomiędzy RPO a innymi programami pomocowymi
- Zaangażowanie w prace Zespołu ds. rewitalizacji podmiotów reprezentujących różne sektory społeczny, gospodarczy i publiczny
- Identyfikacja kategorii beneficjentów mogących wspólnie aplikować o wsparcie lub współpracować przy wdrożeniu

MECHANIZMY INTEGRUJĄCE - ETAP WDRAŻANIA PROGRAMU

- Skoordynowanie terminów składania wniosków i wyboru projektów w ramach powiązanych ze sobą działań w poszczególnych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych
- Współpraca Urzędu Miejskiego z jednostkami samorządowymi (ośrodek pomocy społecznej, instytucje kultury w tym Biblioteka Miasta i Gminy, szkoły)
- Monitorowane wdrożenia przez Zespół ds. rewitalizacji, który będzie pełnił funkcję centrum łączności pomiędzy przedstawicielami Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcami oraz NGO's.
- Uruchomienie „banku projektów” mogących być uzupełnieniem projektów rewitalizacyjnych wpisanych do Programu
- Wprowadzenie wymogu uzyskania opinii Zespołu ds. rewitalizacji załączanej do wniosku aplikacyjnego zaświadczonego o komplementarności operacji z innymi projektami z Programu
- Nawiązanie ponadlokalnej współpracy z sąsiednimi gminami wdrażającymi Program w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk we wdrożeniu Programu
- Ciągła analiza przez Urząd Miejski następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej gminy
- Stale monitorowanie przez Urząd Miejski warunków pozyskania dodatkowych środków wsparcia zewnętrznego (EFRR, EFS, FS, EFRROW, inne publiczne środki krajowe) w celu tworzenia warunków łącznia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji

4) MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ

W UJĘCIU ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty, które zostały zapisane w Programie mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Głównym źródłem finansowania projektów wskazanych w Programie będą środki własne gminy. Źródłem finansowania zewnętrznego będą środki RPO-Lubuskie 2020, Oś Priorytetowa 9. Infrastruktura społeczna, działanie 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych. Komplementarnie wykorzystane zostaną środki skierowane na wsparcie działań rewitalizacyjnych z RPO-Lubuskie 2020, działanie 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa,

Oś Priorytetowa 6. Regionalny rynek pracy Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna - **Beneficjenci projektów rewitalizacyjnych - w tym przede wszystkim Miasto Torzym - będą mogli ubiegać się o wsparcie ze środków RPO-Lubuskie 2020 w ramach EFS na realizację projektów społecznych.** Planuje się pozyskać wsparcie na projekty rewitalizacyjne dotyczące głównie wzrostu zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwiększenia dostępności wysokiej jakości usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w regionie.

Planuje się komplementarne wykorzystanie innych funduszy unijnych tj. PROW 2014-2020, operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa”, PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym LSR poprzez podejmowanie działalności gospodarczej. Zidentyfikowano potencjalne środki wsparcia w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 i Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020. Na realizację projektów społecznych planowane będzie również pozyskanie wsparcia z budżetu krajowego Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020.

Wykluczone zostało ryzyko podwójnego dofinansowania projektów rewitalizacyjnych. Przed złożeniem wniosku o wsparcie projekt rewitalizacyjny z wybranych środków zewnętrznych beneficjent obowiązany jest uzyskać opinie Urzędu Miejskiego, który weryfikuje czy zakres rzeczowy ocenianego projektu pokrywa nie pokrywa się z zakresem rzeczowym innych projektów. W Urzędzie Miejskim prowadzony będzie rejestr ryzyk wdrożenia Programu.

5) MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ

W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

Narzędziem służącym trwałemu zintegrowaniu działań w ujęciu międzyokresowym będzie ewaluacja Programu:

- ⇒ Ewaluacja ex ante (przed rozpoczęciem działań Programu, celem ustalenia, czy i w jakim stopniu podejmowane działania będą zgodne z przyjętymi założeniami oraz czy możliwe jest osiągnięcie długotrwałych efektów w tym kontekście);
- ⇒ Ewaluacja w połowie obowiązywania Programu (umożliwia zbadanie stopnia efektywności podejmowanych działań oraz ich zgodności z założeniami, ale także na ile aktywności są zgodne z harmonogramem, a poziom wykorzystania zasobów odpowiada opisowi w projekcie);
- ⇒ Ewaluacja bieżąca – monitoring przynajmniej raz na rok (dokonywana przez cały czas trwania Programu, związana z oceną poziomu wykonywania zadań i działań w poszczególnych podobszarach rewitalizacyjnych);
- ⇒ Ewaluacja końcowa (dokonywana pod koniec realizacji projektu, wiąże się z analizą zgodności podejmowanych działań wynikających z harmonogramu oraz z rozliczeniem poziomu wykorzystania zasobów);
- ⇒ Ewaluacja ex post (dokonywana po zakończeniu przedsięwzięcia, a zatem w okresie, w którym możliwe jest zweryfikowanie poziomu osiągnięcia zakładanych celów projekt.

O efektywnym połączeniu i skoordynowaniu zadań w ujęciu międzyokresowym stanowić będzie kontynuacja podjętych w poprzednim okresie działań, ale także istotna jest świadomość strategicznego wzmocnienia ich w kolejnych okresach. Na potrzeby opracowania Programu stworzona została lista projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych gdzie beneficjentem była gmina lub jednostka gminna. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne bazują na poprzednich doświadczeniach Miasta zdobytych podczas realizacji projektów inwestycyjnych. Pośród projektów finansowanych ze środków zewnętrznych na bazie których realizowane będą projekty rewitalizacyjne należy wskazać:

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Operacja
Gmina Torzym	Odbudowa stawu wiejskiego wraz z infrastrukturą w miejscowości Walewice, beneficjent Gmina Torzym	Odnowa i rozwój wsi Leader
Gmina Torzym	Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Boczowie	Odnowa i rozwój wsi działanie 313/322/323 operacja w zakresie zaspokajania społeczności lokalnej w zakresie turystyki
Gmina Torzym	Budowa świetlicy wiejskiej w Lubowie wraz z infrastrukturą turystyczno-sportową	Odnowa i rozwój wsi Leader
Gmina Torzym	Publikacja książkowa „Torzym na szlaku turystycznym - 20 lat miasta”	Małe projekty Leader

Rozdział IX. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje strukturę zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Zarządzanie Programem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miasta, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem. Za wdrożenie Programu odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta. Burmistrz corocznie przedkładać będzie Radzie Miejskiej raport monitoringowy z wdrażania Programu. **Burmistrzowi podlegać będzie Zespół ds. rewitalizacji.**

Należy wskazać, że Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie kontynuację pracy Zespołu który uczestniczył w pracach na opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym na lata 2016-2020, powołany zarządzeniem nr 33.2016 Burmistrza Miasta i Gminy Torzym z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Rewitalizacji

Planuje się aktualizację zadań Zespołu ds. rewitalizacji związane z dodaniem obowiązków związanych z okresem wdrożenia i ewaluacji programu.

Jego skład zostanie rozszerzony o dodatkowe osoby - członków Zespołu. Na społeczne i gospodarcze stanowiska członków Zespołu ds. rewitalizacji przewiduje się nabór. Informacja o naborze znajdzie się na stronie internetowej urzędu. Obsługę organizacyjną Zespołu ds. rewitalizacji zapewni Urząd Miejski.

Pracami Zespołu ds. rewitalizacji kierować będzie - tak jak na etapie programowania programu rewitalizacji - Przewodniczący. Przewodniczącym będzie przedstawiciel Urzędu Miasta, Zastępca Burmistrza. W skład Zespołu wejdą interesariusze rewitalizacji reprezentujący trzy sektory: sektor społeczny (w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych, grup mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych), sektor gospodarczy (w tym przedstawiciele samorządów gospodarczych, pracodawców i pracowników) oraz sektor publiczny (pracownicy Urzędu Miasta i gminnych podmiotów zaangażowanych we wdrożenie Programu (OPS) oraz spółek miejskich).

Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza. Planuje się spotkania Zespołu ds. rewitalizacji co najmniej raz na kwartał.

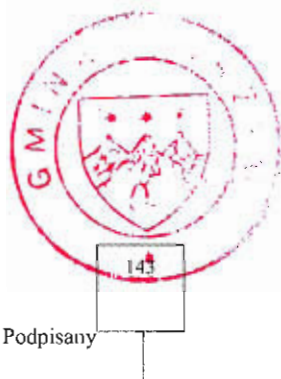
Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji będzie również pomoc techniczna dla beneficjentów Programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (doradztwo, szkolenia, seminaria, warsztaty). Zespół uczestniczyć będzie w pracach monitoringu i ewaluacji (ex ante, mid term, ex post) realizacji zadań objętych programem rewitalizacji. W czasie realizacji Programu Zespół ds. Rewitalizacji, z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu (komórki/jednostki) realizującego

przedsięwzięcie będzie mógł przeprowadzić spotkanie – naradę w celu omówienia występującego – zgłoszonego problemu. Zespół ds. rewitalizacji uprawniony będzie do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji gminy.

Zasada partnerstwa i partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LPR odbywać się będzie dwutorowo: w sposób pośredni – informowanie oraz w sposób bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej miasta, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych. Przewiduje się uruchomienie oddzielnej zakładki tematycznej dotyczącej wdrożenia Programu na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Promocja dokumentu i efektów wdrożenia wśród beneficjentów projektów rewitalizacyjnych i interesariuszy rewitalizacji jest ważnym elementem realizacji Programu. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu. Grupami docelowymi działań promocyjnych i komunikacyjnych będą:

Celem dodatkowym będzie promocja zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych. Promocja dokumentu i efektów wdrożenia wśród beneficjentów projektów rewitalizacyjnych i interesariuszy rewitalizacji jest ważnym elementem realizacji Programu. Celem głównym działań promocyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu. Celem dodatkowym będzie promocja zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych. Zakłada się następujące cele szczegółowe działań promocyjnych nakierowane na interakcję z interesariuszami rewitalizacji: Informacje dotyczące realizacji Programu zamieszczane będą na stronie internetowej miasta, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych. **Podczas działań promocyjnych planuje się zaangażowanie społeczności lokalnej w sposób bezpośredni – interaktywny.**

Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu

Niniejszy rozdział opisuje indykatywne ramy finansowe i czasowe w odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE

Harmonogram realizacji działań rewitalizacyjnych obejmuje lata 2016-2020 zgodnie z poniższym szczegółowym zestawieniem:

PROJEKTY	LATA REALIZACJI PROGRAMU				
	2016	2017	2018	2019	2020
PRZEDSIĘWZIĘCIE 1. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO PŁĄŻY PRZY JEZIORZE ILNO W TORZYMIE					
1.1. Odnowa plaży z elementami małej architektury (ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci), pomost, wysypisko piasku na plaży miejskiej, utwardzenie terenu przylegającego bezpośrednio do terenu plaży, zieleni w sąsiedztwie obiektów sportowych ORLIKA					
1.2. Utworzenie spółdzielni społecznej odpowiedzialnej za opiekę nad zrównoważonym obszarem, a także organizowanie wydarzeń cyklicznych i prowadzenie działalności usługowo-handlowej					
1.3. Organizowanie stałych imprez, cyklicznych wydarzeń sportowych, których celem jest aktywizacja młodzieży oraz seniorów					
1.4. Budowa ścieżki rowerowej i połączenie jej z wytyczoną ścieżką Europejskiego szlaku rowerowego Euro VELO R1					
1.5. Budowa przyrodniczej ścieżki edukacyjnej z tablicami informacyjnymi i miejscami odpoczynku					
1.6. Organizowanie corocznych zawodów rowerowych, które mają służyć koncentrowaniu na edukacji i promowaniu postaw ekologicznych wśród młodych mieszkańców gminy, a także promocji zdrowego stylu życia wśród seniorów					
1.7. Budowa muzki koncertowej na potrzeby realizacji wydarzeń kulturalnych Torzymskiego Ośrodka Kultury					
1.8. Utworzenie parkingu wraz z przebudową drogi dojazdowej					
1.9. Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej do plaży					
1.10. Budowa przyłącza wodociągowego do plaży					
1.11. Budowa przyłącza energetycznego					
PRZEDSIĘWZIĘCIE 2. TORZYMSKIE CENTRUM EDUKACJI REGIONALNEJ WRAZ Z MODERNIZACJĄ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W TORZYMIE					
2.1. Zagospodarowanie budynku na potrzeby utworzenia Centrum Edukacji Regionalnej, skoncentrowanego na przedstawianiu w sposób interaktywny, z użyciem pracowni multimedialnej wpływu zanieczyszczenia środowiska na życie człowieka oraz środowiska przyrodniczego					
2.2. Organizowanie cyklicznych wydarzeń ekologicznych na terenie Centrum Edukacji Regionalnej					
2.3. Modernizacja i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków (do 5 tys. RLW) wraz z zapewnieniem pomieszczeń umożliwiających prowadzenie warsztatów mających na celu zobrazowanie nowoczesnych technologii sposobu oczyszczania ścieków oraz zajęć z zakresu edukacji ekologicznej					
2.4. Wyposażenie pomieszczeń w nowoczesny sprzęt warsztatowy umożliwiający prowadzenie zajęć z procesu unieszkodliwiania ścieków oraz odpadów					
2.5. Realizacja cyklicznych programów edukacji ekologicznej dla szkół z województwa lubuskiego, w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenach objętych różnymi formami ochrony (Natura 2000, Rezerwaty Przyrody, Obszary Chronionego Krajobrazu).					
2.6. Termomodernizacja budynku Centrum Edukacji Regionalnej					

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

PRZEDSIĘWZIĘCIE 3. BOCZÓW NA ZIELONO					
3.1. Wycięcie drzew suchych i usychających wskazanych do usunięcia w projekcie gospodarki drzewostanem					
3.2. Odchwaszczenie terenu, uporządkowanie runa perku					
3.3. Budowa ogrodzonego placu zabaw dla dzieci z nawierzchnią piaskową, powierzchniami trawiastymi					
3.4. Budowa słowni na powietrzu					
3.5. Uporządkowanie parku ze śmieci i pozostałości po wandalach					
3.6. Zadaptowanie budynku na potrzeby świetlicy wiejskiej					
3.7. Organizowanie cyklicznych wydarzeń kulturalnych w świetlicy wiejskiej					
3.8. Zadaptowanie budynku na potrzeby świetlicy wiejskiej					
3.9. Zorganizowanie lokalnej strazy nieszczęśliwców, które będzie aktywnie wzywała osoby wykluczone do dbałości i stałego monitoringu czystości zrewitalizowanego obszaru					
3.10. Organizowanie cyklicznych warsztatów dydaktyczno- przyrodniczych na odnowionej i oznakowanej ścieżce					
3.11. Realizacja akwary (wiaty)					
3.12. Ustawienie stylizowanych ławek parkowych					
3.13. Budowa plaży z pomostem i małą architekturą					
PRZEDSIĘWZIĘCIE 4. RATUJMY NASZĄ WIEŚ I ZATRZYMAJMY MŁODYCH					
4.1. Organizowanie cyklicznego święta produktu regionalnego					
4.2. Organizowanie cyklicznych wydarzeń turystycznych przy przystani kajakowej					
4.3. Modernizacja ośrodka zdrowia wraz z termomodernizacją					
4.4. Projekty szkoleniowe w celu wsparcia dla organizatorów turystyki					
4.5. Modernizacja z przebudową budynku remizy i stworzenie Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy					
4.6. Organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu bezpieczeństwa publicznego					
4.7. Realizacja akcji promocyjnych (warsztaty i szkolenia turystyczne)					
4.8. Budowa przystani kajakowej Obszar Natura 2000 Dolina Hłanki					
4.9. Budowa zaplecza turystycznego, oznakowanie i dostosowanie do użytku szlaków turystycznych					

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

PRZEDSIĘWZIĘCIE 5. AKTYWIZACJA SENIORÓW GMINY TORZYM PO PRZEZ STWORZENIE DOMU DZIENNEGO POBYTU W TORZYMIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE PALACU W GARBICZU					
5.1. Adaptacja pomieszczeń piwnicy na gabinet rehabilitacji					
5.2. Świadczenie wsparcia rehabilitacyjnego dla seniorów z gminy – cykliczne zajęcia					
5.3. Adaptacja pomieszczeń na parterze - sala rehabilitacyjna wielofunkcyjna					
5.4. Organizacja warsztatów prozdrowotnych dla seniorów, mających na celu ich aktywizację fizyczną					
5.5. Warsztaty terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży					
5.6. Modernizacja budynku zlokalizowanego na działce ul. Wojska Polskiego 52					
5.7. Wyposażenie świetlicy na cele aktywizacji seniorów, integrację osób niepełnosprawnych					
5.8. Zorganizowanie codziennej opieki nad seniorami wraz z organizacją wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych					
5.9. Organizowanie cyklicznych wydarzeń promujących seniorów					
5.10. Organizowanie warsztatów dla osób starszych					
5.11. Zorganizowanie transportu publicznego dla seniorów					
5.12. Dobudowa windy w Pałacu w Garbiczu					
5.13. Realizacja cyklicznych zajęć w szkołach mających na celu pokazywanie współpracy pokoleń					
PRZEDSIĘWZIĘCIE 6. REWITALIZACJA STAROŚWI					
6.1. Przeprowadzenie modernizacji ulic Świebodzińskiej, Wąskiej, Stolarskiej, Sulęcinskiej, Warszawskiej, Walki Młodych i Placu Wolności oraz ulicy Spokojnej					
6.2. Renowacja fasad, odnowa budynków oraz poprawa funkcji usługowo-turystyczna					
6.3. Prowadzenie warsztatów plastyczno - rzemieślniczych					
6.4. Organizacja cyklicznych jarmarków targowych					
6.5. Organizacja warsztatów aktywizacyjnych dla mieszkańców rewitalizowanego miejsca					
6.6. Nadanie funkcji handlowo-usługowych poprzez rozwój i wspieranie powstawania nowych punktów handlowych (punkty gastronomiczne, mini piekarnia)					
6.7. Stworzenie symbolu miejsca – „Jawki miłości”					

146

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

PRZEDSIĘWZIECIE 7. ODNOWA MIEJSZCOWOŚCI ZAGROŻONYCH DEGRADACJĄ SPOŁECZNĄ POPRZEZ NADANIE NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH				
7.1. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja remiz strażackich jako centrum kultury lokalnej oraz świetlic wiejskich				
7.2. Wyposażenie zrewitalizowanych budynków na cele funkcjonowania klubów mieszkańców				
7.3. Organizowanie warsztatów aktywności fizycznej oraz warsztatów zawodowych				
7.4. Organizowanie warsztatów kulinarnych				
7.5. Stworzenie spółdzielni społecznej angażującej mieszkańców w prace kulinarne				
7.6. Stworzenie siłowni zewnętrznych				
7.7. Budowa nowych chodników				

Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.
Łączny budżet Programu rewitalizacji stanowi kwotę 15 086 339,04 zł.

PROJEKTY	Szacunkowe nakłady finansowe w zł				Źródło finansowania
	Ogółem	W tym projekty realizowane przez Miasto		W tym projekty realizowane przez pozostałe podmioty	
		środki zewnętrzne	własny		
PRZEDSIĘWZIECIE 1. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO PLĄZY PRZY JEZIORE JEHO W TORZYMIE	1 185 000,00	944 000,00	184 000,00	0,00	
1.1. Odnowa plaży z elementami małej architektury (ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci), pomost, wysypanie pasku na plaży miejskiej, utwardzenie terenu przy kąpielisku bezpośrednio do terenu plaży, zieleni w sąsiedztwie obiektów sportowych ORLIKA	250 000,00	200 000,00	50 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
1.2. Utworzenie spółdzielni społecznej odpowiedzialnej za opiekę nad zrewitalizowanym obszarem, a także organizowanie wydarzeń cyklicznych i prowadzenie działalności usługowo-handlowej	60 000,00	48 000,00	12 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 7.4 Aktywne włączenie w rantach podmiotów utęgowanych
1.3. Organizowanie stałych animacji, cotygodniowych wydarzeń sportowych, których celem jest aktywność młodzieży oraz seniorów	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
1.4. Budowa ścieżki rowerowej i połączenie jej z wytyczoną ścieżką Europejskiego szlaku rowerowego Euro VELO RI	200 000,00	160 000,00	40 000,00	0,00	Program Współpracy INTERREG Polska - Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburg - Polska 2014-2020
1.5. Budowa przyrodniczej ścieżki edukacyjnej z tablicami informacyjnymi i miejscami odpoczynku	120 000,00	96 000,00	24 000,00	0,00	Program Współpracy INTERREG Polska - Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburg - Polska 2014-2020
1.6. Organizowanie corocznych zawodów rowerowych, które mają się koncentrować na edukacji i promocyjnych postaw ekologicznych wśród młodych mieszkańców gminy, a także promocyjnego zdrowego stylu życia wśród seniorów	55 000,00	0,00	0,00	55 000,00	Program Współpracy INTERREG Polska - Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburg - Polska 2014-2020
1.7. Budowa muszki koncertowej na potrzeby realizacji wydarzeń kulturalnych Torzyskiego Ośrodka Kultury	300 000,00	240 000,00	60 000,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR, operacja rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury (artykulary, rekreacyjnej lub kulturalnej)
1.8. Utworzenie parkingu wraz z przebudową drogi dojazdowej	60 000,00	48 000,00	12 000,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR, operacja rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury (artykulary, rekreacyjnej lub kulturalnej)
1.9. Budowa przyłącza kanalizacyjnego sanitarnego do plaży	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
1.10. Budowa przyłącza wodociągowego do plaży	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
1.11. Budowa przyłącza energetycznego	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

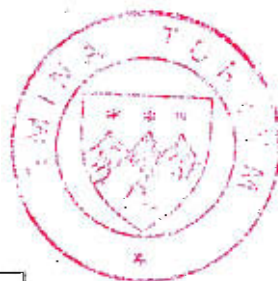
PRZEDEWZIĘCIE 2. TORZYMSKIE CENTRUM EDUKACJI REGIONALNEJ WRAZ Z MODERNIZACJĄ OCZYSZCZANIŚCIEKÓW W TORZYMU	7 450 000,00	5 868 633,50	1 446 366,50	135 000,00	
2.1 Zagospodarowanie budynku na potrzeby utworzenia Centrum Edukacji Regionalnej, skoncentrowanego na przedstawianiu w sposób interaktywny, z użyciem pracowni multimedialnej w plw w zakresie szczenia środowiska na zycie człowieka oraz środowiska przyrodniczego	120 000,00	120 000,00	0,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2 Rozwój obszarów zmarginalizowanych
2.2 Organizowanie cyklicznych wydarzeń ekologicznych na terenie Centrum Edukacji Regionalnej	80 000,00	0,00	0,00	80 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
2.3 Modernizacja i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków (do 5 tys. RLM) wraz z zapewnieniem pomieszczeń umożliwiających prowadzenie warsztatów mających na celu zebraowanie nowoczesnych technologii sposobu oczyszczania ścieków oraz zajęć z zakresu edukacji ekologicznej	7 000 000,00	5 600 000,00	1 400 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa
2.4 Wyposażenie pomieszczeń w nowoczesny sprzęt warsztatowy umożliwiający prowadzenie zajęć z zakresu umieszczania ścieków oraz odpadów	45 000,00	28 633,50	16 366,50	0,00	Budżet gminy
2.5 Realizacja cyklicznych programów edukacji ekologicznej dla szkół z województwa lubuskiego w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenach objętych różnymi formami ochrony (Natura 2000, Rezerwy Przyrody, Obszary Chronionego Krajobrazu)	55 000,00	0,00	0,00	55 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
2.6 Termomodernizacja budynku Centrum Edukacji Regionalnej	150 000,00	120 000,00	30 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
PRZEDEWZIĘCIE 3. BOCZOWA NA ZIELONO	575 900,00	460 078,50	193 921,50	115 000,00	
3.1 Wywóz drzew suchych i usychających wskazanych do usunięcia w projekcie gospodarki drzewostanem	40 000,00	32 000,00	8 000,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
3.2 Odfekawanie terenu, uporządkowanie rama parku	30 000,00	24 000,00	6 000,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
3.3 Budowa ujętego pbcu zabaw dla dzieci z nawierzchnią piaskową, powierchniama trawastym	100 000,00	80 000,00	20 000,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
3.4 Budowa siłowni na powietrzu	45 000,00	36 000,00	9 000,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
3.5 Uporządkowanie parku ze smietni i porządkosci po wandalach	25 000,00	20 000,00	5 000,00	0,00	Budżet gminy
3.6 Zasadzanie budynku na potrzeby świetlicy wiejskiej	200 000,00	160 000,00	40 000,00	0,00	RPO Lubuskie 2020, 9.2 Rozwój obszarów zmarginalizowanych
3.7 Organizowanie cyklicznych wydarzeń kulturalnych w świetlicy wiejskiej	55 000,00	0,00	0,00	55 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
3.8 Zasadzanie budynku na potrzeby świetlicy wiejskiej	150 000,00	120 000,00	30 000,00	0,00	Budżet gminy
3.9 Zorganizowanie lokalnej strazy muszkanow, ktore badza akty w zwiazu osoby wykluczone do dluzszej i stalego monitoringu czy stosci zrewitalizowanego obszaru	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020
3.10 Organizowanie cyklicznych warsztatow dydaktyczno przyrodniczych na odnowionej i oznakowanej szczytce	60 000,00	0,00	0,00	60 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
3.11. Realizacja altany (wiaty)	45 000,00	28 633,50	16 366,50	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
3.12. Ustawienie stylizowanych ławek parkowych	25 000,00	20 000,00	5 000,00	0,00	Budżet gminy
3.13 Budowa plaży z porobatem i nalez architektury	150 000,00	95 445,00	54 555,00	0,00	Budżet gminy

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

PRZEDSTAWIENIE 4. RATALNY NASZA WIEŚ I ZATRZYMAJMY MŁODYCH	790 000,00	469 996,50	115 003,50	205 000,00	
4.1 Organizowanie cyklicznego święta produktu regionalnego	55 000,00	34 996,50	20 003,50	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego
4.2 Organizowanie cyklicznych wydarzeń turystycznych przy przystani kajakowej	55 000,00	55 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
4.3 Modernizacja ośrodka zdrowia wraz z termomodernizacją	150 000,00	120 000,00	30 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
4.4 Projekty szkoleniowe w celu wsparcia dla organizatorów turystyki	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	Środki MŚT
4.5. Modernizacja z przebudową budynku remizy i stworzenie Systemu Przewodzącego Przemocy w Rodzinie i Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
4.6 Organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu bezpieczeństwa publicznego	55 000,00	0,00	0,00	55 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podniesienie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
4.7. Realizacja akcji promocyjnych (warsztaty i szkolenia turystyczne)	55 000,00	44 000,00	11 000,00	0,00	Budżet gminy
4.8. Budowa przystani kajakowej Obszar Natura 2000 Dolina Iłanki	150 000,00	120 000,00	30 000,00	0,00	Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020
4.9. Budowa zaplecza turystycznego; oznakowanie i dostosowanie do użytku szlaków turystycznych	120 000,00	96 000,00	24 000,00	0,00	Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020
PRZEDSTAWIENIE 4. RATALNY NASZA WIEŚ I ZATRZYMAJMY MŁODYCH	790 000,00	469 996,50	115 003,50	205 000,00	
4.1 Organizowanie cyklicznego święta produktu regionalnego	55 000,00	34 996,50	20 003,50	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego
4.2 Organizowanie cyklicznych wydarzeń turystycznych przy przystani kajakowej	55 000,00	55 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
4.3 Modernizacja ośrodka zdrowia wraz z termomodernizacją	150 000,00	120 000,00	30 000,00	0,00	RPO Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
4.4 Projekty szkoleniowe w celu wsparcia dla organizatorów turystyki	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	Środki MŚT
4.5. Modernizacja z przebudową budynku remizy i stworzenie Systemu Przewodzącego Przemocy w Rodzinie i Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00	RPO Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
4.6 Organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu bezpieczeństwa publicznego	55 000,00	0,00	0,00	55 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podniesienie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
4.7. Realizacja akcji promocyjnych (warsztaty i szkolenia turystyczne)	55 000,00	44 000,00	11 000,00	0,00	Budżet gminy
4.8. Budowa przystani kajakowej Obszar Natura 2000 Dolina Iłanki	150 000,00	120 000,00	30 000,00	0,00	Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020
4.9. Budowa zaplecza turystycznego; oznakowanie i dostosowanie do użytku szlaków turystycznych	120 000,00	96 000,00	24 000,00	0,00	Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

PRZEDSIĘWZIĘCIE 5: AKTYWIZACJA SENIORÓW GMINY TORZYM POPRZĄCZ STWORZENIE DOMU DZIENNEGO POBYTU W TORZYMIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIE PALACU W GARBICZU	2 471 339,64	594 983,50	120 000,00	2 756 339,64	
5.1 Adaptacja pomieszczeń piwnicy na gabinet rehabilitacji	1 180 269,67	0,00	0,00	1 180 269,67	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
5.2 Świadczenie wsparcia rehabilitacyjnego dla seniorów z gminy - cykliczne zajęcia	55 000,00	34 996,50	20 003,50	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 7.1 Programy aktywnej integracji realizowane przez ośrodki pomocy społecznej
5.3 Adaptacja pomieszczeń na parterze - sala rehabilitacyjna w dołofunkcyjna	616 085,71	0,00	0,00	616 085,71	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
5.4 Organizacja warsztatów prozdrowotnych dla seniorów, mających na celu ich aktywizację fizyczną	55 000,00	34 996,50	20 003,50	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 7.3 Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty
5.5 Warsztaty terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży	55 000,00	0,00	0,00	55 000,00	RPO-Lubuskie 2020, 7.3 Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty
5.6 Modernizacja budynku zlokalizowanego na działce ul. Wojska Polskiego 52	300 000,00	260 000,00	40 000,00	0,00	Budżet gminy
5.7 Wyposażenie awtelicy na osce aktywizacji seniorów, integrację osób niepełnosprawnych	55 000,00	34 996,50	20 003,50	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
5.8 Zorganizowanie codziennej opieki nad seniorami wraz z organizacją wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020
5.9 Organizowanie cyklicznych wydarzeń promujących seniorów	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020
5.10 Organizowanie warsztatów dla osób starszych	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020
5.11 Zorganizowanie transportu publicznego dla seniorów	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 7.5 Usługi społeczne
5.12. Doładowa windy w Pałacu w Garbiczu	304 983,66	0,00	0,00	304 983,66	Środki własne beneficjenta
5.13 Realizacja cyklicznych zajęć w szkołach mających na celu pokazywanie wspólnoty pokoleń	100 000,00	80 000,00	20 000,00	0,00	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020
PRZEDSIĘWZIĘCIE 6: REWITALIZACJA STABÓWKI	1 160 000,00	958 000,00	202 000,00	0,00	
6.1 Przeprowadzenie modernizacji ulic Świebodzinskiej, Wąskiej, Stolarskiej, Sulezińskiej, Warszawskiej, Walki Młodych i Placu Wolności oraz ulicy Spokojnej	200 000,00	160 000,00	40 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
6.2 Renowacja fasad, odnowe budynków oraz poprawę funkcji usługowo-turystycznej	330 000,00	264 000,00	66 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
6.3 Przewodzenie warsztatów plastyczno-rzeźbiarskich	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
6.4 Organizacja cyklicznych jarmarków targowych	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
6.5 Organizacja warsztatów aktywizacyjnych dla mieszkańców rewitalizowanego miejsca	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
6.6 Nadanie funkcji handlowo-usługowych poprzez rozwój i wspieranie powstawania nowych punktów handlowych (punkt gamazyjny, mini piekarnia)	450 000,00	360 000,00	90 000,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
6.7 Stworzenie symbolu miejsca - „ławki maloset”	30 000,00	24 000,00	6 000,00	0,00	PROW 2014-2020, I SR, Operacje w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego

150

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

PRZEDSIĘWZIECIE I ODNOWA MIEJSCOWOŚCI ZAGROŻONYCH DEGRADACJĄ SPOŁECZNA POPRZEZ NADANIE NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH	555 000,00	149 541,00	25 459,00	189 003,00	
7.1. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja remiz strażackich jako centrum kultury lokalnej oraz świetlic wsiowskich	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
7.2. Wypuszczenie zrewitalizowanych budynków na cele funkcyjne (klubów mieszkańców)	70 000,00	44 541,00	25 459,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
7.3. Organizowanie warsztatów aktywności fizycznej oraz warsztatów zawodowych	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
7.4. Organizowanie warsztatów kulinarnych	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
7.5. Stworzenie spółdzielni społecznej angażującej mieszkańców w prace kulturalne	35 000,00	35 000,00	0,00	0,00	RPO-Lubuskie 2020 7.4 Akty wnie włączenie w ramach podmiotów integracji społecznej
7.6. Stworzenie siłowni zewnętrznych	80 000,00	0,00	0,00	80 000,00	Budżet gminy
7.7. Budowa nowych ebodniów	120 000,00	120 000,00	0,00	0,00	Budżet gminy
RAZEM	15 086 339,04	9 851 239,00	2 288 761,00	2 891 339,04	

Rozdział XI. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Poniższy rozdział opisuje system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu. Opisano tutaj metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym, będące wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zdiagnozowane problemy; ponadto określono instytucje/podmioty i ich zadania w systemie monitorowania; przewidziano możliwość wprowadzania w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji.

Zgodnie z Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 w Programie zaplanowany został system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji

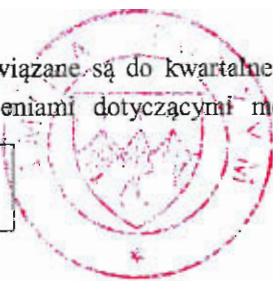

wynikających ze zmian zachodzących w otoczeniu Programu. LPR jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego.

Przyjęty system opiera się na współpracy trzech sektorów: samorządowego, pozarządowego i biznesu (Wykres). Najważniejsze zadania związane z monitoringiem zadań Programu przypisano sektorowi samorządowemu, do którego służyć będą dane sprawozdawcze (Referat ds. Gospodarki Nieruchomościami i Inwestycji Urzędu Miasta), które przedkładane będą Zespołowi ds. rewitalizacji, Burmistrzowi Miasta i finalnie Radzie Miejskiej.

Monitoring rzeczowy i sprawozdawczość

Jednostki, które zgłosiły działania do Programu zobowiązane są do kwartalnego informowania Urzędu Miejskiego o postępie prac objętych programem zgodnie z zaleceniami dotyczącymi monitorowania. Monitorowanie efektów

rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. **Burmistrz jest zobowiązany do corocznego przedkładania Radzie Miejskiej raportu monitoringowego z wdrażania Programu. Oprócz raportu monitoringowego, Burmistrz Miasta przedkładać będzie Radzie Miejskiej prognozę, dotyczącą wdrażania Programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.** Raport monitorujący będzie przedstawiany również Zespołowi ds. rewitalizacji w celu zaopiniowania.

Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Burmistrza Miasta winien obejmować, co najmniej:

- Informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań
- Informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchylen od harmonogramu
- Sposoby komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania programu
- Przebieg wdrażania poszczególnych projektów

Zadania te będą nadzorowane **przez Referat ds. Gospodarki Nieruchomościami i Inwestycji Urzędu Miasta.**

Monitoring realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych będzie złożony z:

- Analizy stopnia osiągania mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników projektów rewitalizacyjnych,
- Monitorowania operacyjnego za pomocą bezpośrednich rozmów z beneficjentami oraz wizji lokalnych na miejscu realizacji projektu rewitalizacyjnego.

Postępy w realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz ze stopniem wdrażania założeń będą monitorowane na podstawie specjalnych fiszek monitoringowych, których wzór zostanie uzgodniony z Zespołem ds. rewitalizacji. Fiszki będą przesyłane przez podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne do Urzędu Miejskiego za okres danego roku, w terminie do końca stycznia roku następnego.

Ewaluacja

Ewaluacja wykonania Programu dokonywana będzie w trakcie (ewaluacje bieżące – on-going, mid-term), ale również po jej formalnym zakończeniu (ex-post). W kontekście zadań ewaluacyjnych wymieniono elementy wprowadzania Programu, które podlegają ewaluacji i elementy podlegające monitorowaniu oraz kryteria, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja. Realizacja ewaluacji posłuży również do usprawnienia działań, rozwoju oraz lepszego rozumienia realizowanych przez jednostkę zadań. Ponadto określono czas, sposób i okres objęty pomiarem. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji on-going będą:

- Ocena wyników Programu (tj. produktów i rezultatów) oraz identyfikacja czynników sukcesu lub ryzyka osiągnięcia skwantyfikowanych celów,
- Ocena systemu zarządzania i wdrażania Programu – tzn. sprawności przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań oraz identyfikacja barier prawnych i administracyjnych wdrażania Programu,
- Ocena, czy warunki zewnętrzne wdrażania Programu się zmieniły (np. aktualność Programu względem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, kontekstu prawnego, diagnozy potrzeb itp.) oraz czy w tym kontekście cele rewitalizacji pozostają aktualne,
- Ocena wpływu i użyteczności zakończonych projektów rewitalizacyjnych, tj. ocena zadań zakończonych w ewaluowanym okresie w ramach poszczególnych celów do 2020 roku.

Ewaluacja ex-post zaplanowana została na II kwartał 2020 roku. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji ex-post będą:

- Ocena stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji,

- Wskazanie stopnia zaspokojenia potrzeb w poszczególnych projektach rewitalizacyjnych.
- Wskazanie potrzeb, które nadal wymagają wsparcia na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji.

Ocena wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zidentyfikowane w treści programu problemy

Prowadzone działania ewaluacyjne będą miały na celu poprawę jakości działań wdrożeniowych Programu poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Przy planowaniu sposobu realizacji badań ewaluacyjnych i analizie wyników szczególna uwaga zostanie zwrócona na aktualność identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Badania wpływu prowadzonych działań będą oceniane zgodnie z kryteriami ewaluacyjnymi tj. trwałość, efektywność, użyteczność, trwałość, ale przede wszystkim skuteczność.

Kryterium ewaluacji	Definiowanie	
Trafność	W jakim stopniu cele projektu są zgodne z potrzebami jego odbiorców?	CELE A POTRZEBY
Efektywność	W jakim stopniu poniesione nakłady w projekcie są ekonomiczne?	NAKLADY A EFEKTY
Skuteczność	W jakim stopniu cele projektu zostały osiągnięte?	PLAN A WYKONANIE
Użyteczność	Na ile rzeczywiste efekty projektu są zgodne z potrzebami jego odbiorców?	EFEKTY A POTRZEBY
Trwałość	W jakim zakresie efekty projektu są długotrwałe? Co zmieniło się w ludziach i otoczeniu po jakimś czasie od zakończenia projektu?	WPLYW NA CEL OGÓLNY PROJEKTU

Raport z badania ewaluacyjnego będzie **przedmiotem opinii Zespołu ds. rewitalizacji** i zostanie przekazany Burmistrzowi oraz Radzie Miasta, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta.

Aktualizacja Programu

Aktualizacja Programu następuje w takim samym trybie oraz formie, w jakiej nastąpiło przyjęcie Programu, tj. w formie uchwały Rady Miejskiej. **Zamiany Programy realizowane będą na podstawie rzetelnych badań i analiz (ewaluacji on-going pomiaru wskaźników ustanowionych dla celów Programu i ocena ich wartości).** Projekt aktualizacji Programu podlega konsultacjom społecznym. Aktualizacja Programu w okresie jego realizacji stanowić ma ważny aspekt budowania lokalnych koalicji działających na rzecz poprawy obszarów dotkniętych kryzysem. Podstawowym wymogiem aktualizacji Programu jest uczestnictwo interesariuszy rewitalizacji i mieszkańców miasta w procesie aktualizacji Programu. Proces aktualizacji inicjowany jest przez społeczność lokalną, interesariuszy rewitalizacji lub podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne.

Niezależnie od ww. możliwości aktualizacji Programu, procedura aktualizacji realizowana będzie w przypadku sytuacji wyjątkowych oraz szczególnych zmian wpływających na realizację wdrażanego dokumentu, w tym m.in., gdy wystąpi znaczna zmiana warunków finansowania zewnętrznego do zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych, istotna zmiana w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, wpływająca na sytuację miasta lub zmiana sytuacji finansowej miasta i gminy konieczność dostosowania zapisów Programu do zmienionych wymogów formalno-prawnych, aktualizacji danych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji bądź wdrożenia wniosków i rekomendacji z raportów ewaluacyjnych.

Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Niniejszy rozdział opisuje informacje o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wyrok SSOŚ w przypadku obowiązków jej przeprowadzenia. Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.), organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w pkt. a) i b), może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 niniejszej ustawy, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.), organy opracowujące projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 cyt. ustawy - mogą, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uznają, iż realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 49 cyt. ustawy przy odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wzięto pod uwagę charakter działań przewidzianych w dokumencie (m.in. modernizacja i adaptacja budynków pod funkcje centro twórcze i społeczne, budowa i modernizacja infrastruktury komunalnej, organizacja i odnowienie terenów zielonych, obiektów rekreacyjnych, ochrona dziedzictwa kulturowego, przystosowanie obiektów do wykorzystania rekreacyjno – turystycznego itp.), a także ich usytuowanie. W skład zaproponowanych projektów wchodzi zarówno działania inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne.

Realizacja zadań wynikających z Programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a czas trwania ich oddziaływań na środowisko powinien zostać ograniczony do czasów wykonywania prac budowlanych oraz organizacyjnych. Ocenia się, iż planowane działania nie wpłyną na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia dla środowiska, ani nie spowodują wystąpienia oddziaływań skumulowanych i transgranicznych. Realizacja zadań wynikających z przedmiotowego dokumentu zostanie zaprojektowana w taki sposób, by zminimalizować negatywne oddziaływanie na środowisko, szczególnie w odniesieniu do terenów posiadających znaczenie dla dziedzictwa przyrodniczego. Działania wynikające z Programu nie stanowią zagrożenia, jakie określono dla obszarów Natura 2000. Działania takie jak np. inwestycje rewitalizacyjne ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane niezbędnym, wymaganym prawem procedurom, np. uzyskanie niezbędnych pozwoleń (na budowę), w związku z czym inwestycje te będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/opinii, co wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego, czy na środowisko przyrodnicze. W przypadku inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na środowisko, wnioskodawca będzie zobligowany do uzyskania stosownej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. **Wobec powyższego można prognozować, iż realizacja projektów w ramach Programu będzie zgodna z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska. Program spójny jest z dokumentami strategicznymi gminy i miasta na poziomie lokalnym: Strategia Rozwoju Gminy Torzym 2005- 2020r. (2005), Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Torzym (2011) oraz Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023 (2015).**

Program stanowić będzie instrument finansowy realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 i Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020. Zakłada się pozyskanie wsparcia realizacji projektów wskazanych w Programie ze środków RPO-Lubuskie 2020, działanie 9.2 Rozwój obszarów zmarginalizowanych. Za pozytywnym rozpatrzeniem wniosku o uzgodnienie o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przemawiają następujące fakty **Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020** – podjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr XXXII/319/12 z dnia 19 listopada 2012 r. poddana została procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z opinią RDOS i PWIS. **Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020** przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Lubuskiego nr 9/103/15 z dnia 20 stycznia 2015 r. również

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TORZYM NA LATA

2016-2020

został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z opiniowaniem przez RDOŚ i LPWIS. Zakres proponowanych działań nie będzie wykraczać poza ramy Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 i Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, czyli dokumentów, które zostały poddane ocenie oddziaływania na środowisko. Zgodnie z obowiązującymi przepisami uzgodniono odstępnie od OOS dla projektu Programu (pismo RDOŚ Gorzów Wielkopolski znak WZŚ.411.43.2016.DT z dnia 18 października 2016 r. oraz pismo LPWIS znak NZ.9022.464.2016.NJ z dnia 27 października 2016 r.). W opinii Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim wskazano dodatkowo, że na etapie realizacji planowanych inwestycji **należy uwzględnić** położenie przedmiotowych terenów w granicach Głównych Zbiorników Wód Powierzchniowych nr 148 „Sandr Rzeki Pliszki” oraz nr 144 „Dolina Kopalnia Wielkopolska” i związane z tym **nakazy, zakazy i ograniczenia**. Na tej podstawie Burmistrz Miasta i Gminy wydał postanowienie o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Torzym na lata 2016-2020.

155